

66 E 347

Seaborn T.

div. 1.

nyv
pap

66 E 347

 Národní knihovna ČR
Historické fondy

66E347/Sa...
Národní knih

1002284215

ERDÉLLYI
JÁTÉKOS
GYŰJTEMÉNY.

ELSŐ SZAKASZ.

I. DARAB.

HOLOSVÁRATT,
Nyomt. HOCHMEISTER MARTON, Ts. K.
Dicast. és priv. Könyv-nyomt. Betűvel.

(66 247) *Magyar I*
Magyar I

A Magyar Nyelv fel-emelésének, 's virágoztatásának kell most minden Magyarnek fő tzeélyának lenni. — Nem abban áll a' Nemzet ditsősége, hogy Hazánkban számok ne legyenek, földjeink meg-ne mérettefsenek, a' Nemesség szabadon nyúlászhafson, 's a' t. hanem abban, hogy a' mi nyelvünk légyen a' maga Hazájában az első, 's a' mi Litteraturánkat ne csak esmérjék, hanem betsüljék-is az idegen Nemzetek.

PÉTZELI.

KNIHOVNA
KUBELIČOVA
(SZL. LOVA)

KED.

KEDVES NEMZETÜNK!

Öt, vagy hat esztendeje annak, mióta fzevlátomáft meg - kezdett íz - érzésünk változni, mindenben ujjulunk, nevezetefen hízeldhetünk azzal magunknak, hogy Anyai nyelvünknek a' bémúláfig nevedett ditsösége. Nem de nem ollyakat értünk - el, mellyekről régebhen — fájdalom! még tsak álmadozni fem mértünk? Anyai nyelvünken folynak nagyobbára dolgaink, közönséges helyeken tanittatik ez, csoportonként gyakorollyak míveléfit, 's már a' Játtzó Színre - is fel - lépett.

IV

pett. — Győztünk kedves Nemzetünk ! meg-feleltünk arra, hogy a' Magyar nyelv nem Játtzó Színre való. — Szeretnők tudni, miért nem? Nem tud-é a' Magyar szépen beszélni? elégtelen-é érzékeny lenni? erre pedig ez a' kettő leg-szükségesebb. A' mely Néző játékos szépen beszélni, az érzékenységet jól ki - adni, és minden elé-adásai-ban magát úgy viselni tudja, a' mint a' Hámlet 4 - dik Fel - Vonásának első Kijövetelébe le - van rajzolva, bizonyosan leg - több tapsolást érdemel.

De ne keressük csak ellenségeinkben a' hibát: mert ha szabad szólni, magunkban - is kapunk. Miért nem tsináltuk régebben azt, a' mit most? Írtóztunk a' Játtzó Színtől, féltették a' Szülők oda botsátani gyermekeiket, ellengették az örögök az Ifuságtól. — 'S miért? — Talám roszszat gondolták ottan tanulni? — Hát a' kinek egyszer
meg-

meg-veztegetődtenek hajlandóságai, nem könnyebben lehet - é különös szobájában azoknak áldozattyává, mint egy néppel tellyes közönséges helyen? — — Hibás vélekedés! Azt mongya *Slofszer* Sröderhez irt levelében, hogy: *a' Néző játékos fokkal fontosabb Személy egy Országban, hogy sem az ember gondolná.* A' Játzó Színben láttyuk a' nemes tselekedetet, és a' vétket, mint egy tükörben. Elnyomattatik fokszor mindenféle tsalfafortélyok által az ártatlanság, melyből kitanúlhattyuk, miképpen kell az embernek hasonló esetben magát óltakmazni. Nem gyönyörködik-é továbbá az ember, midön egy oly történetnek elé-adását szemléli, mely akár mely szép légyen - is a' könyvben, nem kedveltetheti annyira magát, mint a' Játékban? Azt mongya *Homé* meg - hányó vető Jegyzéseiben, hogy: *a' beszélgetés fokkal mélyebb hathatóságot tsinál, mint a' le - irt történet, mert az elsöben maga a' személy fejezi - ki akarat-*

VI

tyát, a' másodikba pedig csak egy harmadik által értyük meg azt. A' Játékosnak mint egy markába van a' nézők szíve, a' hová akarja, oda hajtya azt. Egy friss tréfával vidám nevetést, szerentsétlenségbe ejtven pedig magát szánakozást okoz, sőt ha ártatlanul el-vész, gyenge Szépeinknek szemeket-is adóztattya. Midőn a' híres Kotzébuénak *Ember gyűlöls, és Meg-hánás* nevű Érzékeny Darabját leg-előbb játszották Bétsbe, még ama kemény természetű II-dik Jósefnek is könyveztenek szemei. — Ezt tsinálhattyák a' jó Játékosok, ilyen hatalmak van nekik, még-is előttünk mind eddig, csak olyan tekintethen állottanak, hogy azt sem betsültük, a' ki vélek tárfalkodott. Nem voltunk bezzeg annak a' német Országi Hertzegnek 'gondolatyan, a' kit ugy meg hatott egy Játékosnának maga vifelete, hogy midőn haza menetele után bizonyos jó baráttya a' Darabot tudakozta volna, csak ezt fele-

VII

leheté sohajtása közben: Egy Királynét láttam a' Játtzó személlyek között. Nem ta tyuk helyyesnek ama hires Garrik nevezetü Játtzónak szerentséjit, a' ki olyan ditsöséget szerzett egész Angliában magának, hogy töbnyire a' nagyobb Lordok, és Hertzegek vóltanak tárfalkodásába. Érdemetlennek állittuk talám Shákespéárt azon tiztzeségre, mellyel Hazája hamvainak kedveskedett: hogy tudni-illik, minekutánna számtalan nevezetes Játtékai ki-adása után el-enyészett vólna, nevének halhatatlanná való tételére egy innep napot szerzett, mellyen mindenkor a' leg-nagyobb tizzteleket adják emlékezetének. — Lehet, hogy mi így gondolkozunk, de más Nemzetek ellenkezöleg tselekedtenek, 's már ma a' ditsöség Egén repdesnek nyelveknek szárnyai. Most kezd már szeméjnköröl le-esni a' hályog, most állitunk Nemzeti Játtzó Tárfaságokat, most kezdünk a' szép Játtékok szerzésihez, s' fordításá-

VIII

hoz — csak rajta hát. Nem hiába mondotta a' bődögült Pétzeli, hogy: a' vig, és szomorú Játék, ha jó szívből származott, a' jó erköltsnek, 's virtusnak élő iskolája. Valamint a' máí világban, úgy régentén - is betsbe volt az efféle: Athénás annyit tartott a' Játtzó Színről, hogy a' mester ember - is munkája el - végezése után, oda ment. Ovidius azt állittya, hogy: mindenféle munka nemit meg - gyözi méltósággal a' szomorú Játék. Cicero pedig így ír a' vig Játékról, hogy: ez az életnek példázása, a' szokásoknak tüköre, és az igazságnak képe.

Engediünk tehát minnyájan ezen világos gondolatoknak, és egyenlő erővel törekedjünk anyai nyelvünknek gyarapítására. Ne. kiméllyük tehetségünket, és azt, a' mit eddig a' fok paszamánta, kolt sok tollura, és kopókra költöttünk, fordittsuk ezentúl a' Magyar könyvekre, mert fogadjuk, hogy ha csak azt a' pénzt, a' mi az elsőkre ment, az utólsókra adjuk

juk, kevés idő alatt, tökéletesen fog nyelvünk virágozni. Gyámolítsuk a' Nemzeti Játtzó Tárfaságokat, olybá nézvének azokat, mint a' nyelvet pallérozó, az erköltset jobbitó, az íz-érzést nemefi-tő, és az idő töltés határait szélefitő tárgyokat. Mig ezeket lehet, ne halgaszunk, és ne gazdagítsunk idegeneket. Kövefsük ebben az Anglusokat, kik a' nyai nyelveknek tsonkúlásától félvének, fo-ha a' kínálkozó Frantzia Játtzó Tárfaságokat bé - nem fogadták. Kéttzer-is próbálták meg - jelenni a' Színbe: de a' nézők fokasága, azonnal mindenféle lármát titett, és ugy kezdette őket tzitrom hejjal hajgálni, hogy nem - is szólhattanak.

A' végre vettük mi - is Gyüjteményünk ki-adáféra tollunkat kezünkbe, minnekutánna már a' múlt esztendőbéli Decembertől fogva itten - is egy Nemzeti Játtzó Tárfaság állott volna - fel, melyről örömmel tennénk bővebb rajzolatot,

de ez már máfuvá, a' ki - adás végett, el - küldetett, hogy egy felől ez el - fogy - hatatlan munkákkal segítse, más felől pedig az olvasást szeretők, a' könyvek szük voltát ne panaszolhassák. Mi tsiná - lunk egy esztendőbe négy Szakaszokat, foglalván eszerint minden Szakaszbba három hólnapokat. Minden Szakasznak végével adunk ki hat Játékokat, két darabba, papi - rosba kötve, egy Német Forint, és 30. xrtzár Elő fizetésért, úgy hogy a' ki magát ezen munkának jártatására meg - határozza, 6. Német Forintért minden esztendőbe 24. új Játékokat kaphat, a' ki pedig előre nem fizet, itten egy szakaszt két Német Forinton vehet - meg. Az elő fizetés tsak ugy eshetik, ha minden előre, fél Esztendőre le - tészti a' három Német Forintokat. — Már az első elő fizetés meg - esék, de oly kitsiny számmal, a' millyent tsak gondolni lehet, még is ennyi érdemes Olvasó - kért - is most félbe nem hadgyúk, hanem Sajtó alá tévén a' Szakaszt, aztat October - nek végire minden fizetések helyére el - kü -

külgyük. A' meg - jelenő munkákról tsak annyit említünk, hogy igyekezni fogunk válogatattakkal szolgálni, melyeknek egy része eredeti; nagyobb pedig a' Bétsi Játtzó Színeken tokéletes meg - elégedéssel fogadtattaknak fordításából léfzen. Forditáfainkban nem a' szókra, hanem a' dologra vigyázunk, szüntelen tsak az forogván előttünk, hogy munkáinkat, mind a' játtzásra könnyekké, mind pedig a' nézők, és Olvasók előtt kellemetefekké tehessük; nem - is annyira a' tzikornyás, vagy füleket fértő, mint a' természetes, és szokásban lévő által tótelekkel élünk. Hogy ha kedvet talál fáradozáfunk, e' léfzen minden fizetésünk, 's örömünk; mert kedves Nemzetünk meg - elégedése, ezereknél többet ér: ha pedig némely alább való gántsofoknak tettzeni

nem

XII

nem fog, ugy tsak azt mongyuk Vól-
térral, hogy: *szép dolog azoknak voxo-
kat meg-nyerni, a' kik tudnak gondolkozni.*
Külömben soha meg-nem szününk, örö-
kös buzgósággal lenni, kedves Nemze-
tünknek

Kolo'sváratt 1793-ban
I-ső Augufusban.

alázatos Szólgai
A' Ki-adók.

(I.)

F Á Y E L,

A V A G Y

A Z

IRTOZATOS SZERETET.

S Z O M O R Ú J A T É K
Ö T F E L - V O N A S O K B A N .

NÉMETBŐL FORDÍTOTTA
B A R T S A I L Á S Z L O .

JÁTTZO SZEMÉLLEK.

FÁYEL.

GABRIÉLA. ennek Felesége.

KUSZI.

VERGI. Gábriélának Attya.

RAYMUND. Fáyel Komornikja.

ADELHEID. Gábriélának volt nevelője.

MONLAK. Kufzi Komornikja.

FAYEL, és Kufzi fegyveres Szolgái.

A' Történet esik nem meszsze Dijóntól:
Fáyel egyik Kastélyában. —

*Ez egy a' leg - nevezetesebb Szomorú
Darabok között, isapún azt találjuk ben-
ne, hogy igen sok Fel-vonásokra van osztva,
mellyeknek háromra való szakasztása, biza-
tik a' Nemes Játtzo Társaságok vigyázására.*

A' ki-adók.

ELSŐ FELVONÁS.

I. JELENÉS.

FAYEL. RAYMUND. ADELHEID.

FAYEL. Nem, semmit sem akarok többet tudni. —

RAYMUND. Nagyságos Uram!

FAYEL. *(jár elé's hátra nyughatatlanul)*
Mennyetek. —

ADELHEID. A' mi Könyvhúllatásaink —

FAYEL. Tsak haragomat lobbantják. —

ADELHEID. 'S hát már tovább nem szeretné — ?

FAYEL. Még igen-is szerettem. —

ADEL

ADELHEID. Hát ha? —

FAYEL. Magamat gyülném? — Azok között a' köfalak között sírjon örökké. Távozzatok. — Minden kínozza, és gyötri vérző szívemet, minden unalmas szemeim előtt. —

ADELHEID. (*Fáyel lábaihoz esik*) Tekintsen réám, a' ki lábainál térdeplek, és halgasson-meg utoljára. — Egy Feleségéért esedezem, szív fájdalmak között — minden érzékenységeinek bizonyysága vagyok. (*Fáyel nem halgat réá*) Gyermekek korától fogva gondviselesemre vólt bízva. — Az Anyai karok közzül az én ölemben jött leg-elébb. — Mindenkör hív vólt, kötelelségeit tellyefíteni. — Az egyenes virtus szeretetében neveltem, 's megmutattam nékie az ártatlanság uttyát. Mitsoda vétket tselekedhetett vólna, egy így nevelt szív? —

FAYEL. (*indulatozon*) Mitsoda vétket? — A' leg-alatsonabb, a' leg-rutabb vétket, mely haragomnak örökös langat okozott. — De miért magyarázzam én azokat az okokat néked, mellyek a' vétkes személyt meg-büntethetik. — —? Hatalmas Isten! ki-várt vólna ennyi tsalfaságot, és aiatsonságot egy Afzfzonytól — ? (*Adelháidhoz*) Mond-meg-nékie, hogy hijában húllatya most könyvhullatásait, mellyekkel hajdon szívem fájdalmait nevelte. —

Tudok

lomat, csak hogy életemmel inkább kínozhassák fájdalmas szívemet. Oh! Istenem! miért adtál érzékeny szívet nékem? — (*Ráymundnak*) Itt kapták ezt a' pappiroffat?

RAYMUND. Itt Nagyságos Uram!

FAYEL. Vigyázz — ne hibázzál, mert a' tüzre olajt öntesz — vigyázz — még egyszer mond-meg, hól — —

RAYMUND. Nem mészfe a' Nagysád Felesége szobájától. —

FAYEL. (*még mind ülve*) Szállatok-le haragos menykövek! és büntetésék-meg hitetlenségét. — El-olvasom ezeket a' gyalázatos rendeket még egyszer. (*ki-huz zsebéből egy Levelet, és nagyon olvassa*)

„Hijában vetnek az irigység Fiai szerel-
 „memnek akadályokat; nő az napról
 „napra. — Ha-nem vagy-is itt — látlak;
 „befélek véled, te! kivel leg-többet,
 „sőt szüntelen bajlodnak érzékenysé-
 „geim — mellyeket semmi neg-nem fojt-
 „hat. Még azokat a' könyvhullatáfo-
 „kat-is szeretem, mellyek éretted bád-
 „gyatt szemeimből hullanak. Soha na-
 „gyobb tüzzel nem ostromolta a' sze-
 „retet szívemet, mint most; a' környül-
 „állá-

„állások még-is tüzemet el takarni pa-
 „rantsolják. — Talám fel-derül szeren-
 „tsénknek és bődögságunknak napja
 „— Oh! de igen későre — ez emészti
 „sebes szívemet.”

Tehát az Ég! avagy a' tündér Történet! a'
 mely egész életemben üldözött — tsufolkodik
 szenvedéseimmel — hogy utoljára a' szerentsét-
 lenségben örökre bé-taszithasson; meg-kelle en-
 gemet most-is ennek a' Levélnek fellyül való
 irásától, és bé-rekesztésétől fosztani. — Az irást
 nem esmérem. — A' képzelődés szaggattya szí-
 vemet. Gondolod-é, hogy ezen rendeket Gábrié-
 la látta volna? mit gondolsz? hát ha másnak
 iratott — talám hirtelen itélek balul egy hív
 Feleségről? — Nem hihetem, hogy egy Afz-
 szonynak, ki a' virtus szeretetében neveltetett,
 szép testében alacsony lélek lakozzék. — Ő ön-
 ként tölténé-bé nyughatatlansággal életemnek
 óráit! — *(felkél)* Már ismét hiszem — gyűlöl,
 és rút meg-bántásokkal sérteget. — Hijában ki-
 ványa a' szeretet mentegezni; a' dolog nyil-
 vánságos. Most veszem észre az okát, titkos
 emészködésének — most tudom mire magyaráz-
 zam azokat a' könyhúllatásait, mellyek a' há-
 zas életet keserüvé tették. — Most egy villám,
 minden fetéttséget el-üzött szemeim elől, Oh!

szerecsétlen! mennyit nem panaszoltam hi-
ban — a' panaszok alatt, mint egy terek
alatt, nyögött kinlodva szívem. — De hát ha
a' háládatlant, így meg-változva-is szeret-
ném, vallyon nem remélhetnék-é sohajtásaim,
kéreseim és könyvhullatásaim által, szívén
győzedelmet. Oh! Gábriéla! ki érzi a' te szép-
ségednek erejét inkább mint én? Néked érzé-
keny szived van — szerettz — de mást. — Iste-
nem! (*Ráymundnak*) üsd által Fáyel szívét —
vagy mutasd-meg vételkedő Társamat. — Siess,
tudofitts mindenről — mond meg-mellyik szí-
vet dühöfségemnek áldozattyává?

RAYMUND. Én semmit sem tudok — a'
tisztes öreget Vergit, a' Nagysád Feleségé-
nek Attyát, botsáttattuk egyedül bé a' Nagy-
sád parantsolattyára.

FAYEL. Meg-láttya ö-is szenvedéseimet —
és ha Atya-is, még-is meg-fogja engedni né-
kem az igazságot követni. A' betsület ar-
ra fogja ötöt vinni, hogy az természet szava,
a' midön büntetéft kíván, fegyvert fogjon. De
mit kíván az én írtozatos szeretetem? Istenem!
hát a' milyen mértékben szeretek, olyanban
kell-é gyülnöm? Egy setét tömlöztben zá-
rattam. Látom a' halált közelitteni — Oh!
Barátom már eléggé meg-van büntetve — !

szívét

szívét el-töltöttem félelemmel, és fájdalommal. — Ő Könyvhúllatásokat fog miattam ejteni. — Mit mondosz bóldogtalan! nem miattad — hanem kegyetlenségédért. — Mondj-le gyűlölséges dühörségedről — mennyi a' setét fogházban, melyben az irtozatos szereteted záratta azt, a' kit csak azért gyűlölsz, hogy szerettz — borúly-le lábai eleiben — kólduly engedelmet — mellyet meg-nem fogsz nyerni. — Nem — nem emésztödem tovább egy haszontalan tűz által. — Meg győzöm — a' gyűlölség hódolja-meg, és végyen erőt a' szereteten. — Jön valaki! Vergi! — Mi hozza ötöd ide? (*Ráymundnak.*) Vigyázo szemekkel légy, tekintettel minden szegeletekben — a' leg-kifebb világ el-űzheti az éjtzaka setéttségét, és meg-mutattya az ártatlanságot — kövess-el mindent. — Mindenek felett, tanuld-ki azt a' halandót, a' kit a' Gábriéla szive nállamnál elébb betsüll. — A' szív, mely a' szeretetet érzi, hasonlo mértékben alkalmas a' dühös ségre-is (*Ráymund el-menyen.*)

III. J E L E N É S.

FAYEL. és VERGI.

VERGI. A' Léányomat kívántam meglátogatni — hogy az erőtelen vénség terheit látá-

látásával könnyebbithessem. — Azt reméltem, hogy az ő házában tökéletes örömet ölelhetnek Atyai karjaim — de — a' midőn a' vénség és öröm miatt reszkető karjaimat kiterjelztem, sohult sem látom azt, a' ki különben mihelyt hajdonában lát vala, mosolyogva repült karjaim közé. — Mi tagadhat-meg ötet egy Atyától? En kérdezőskedem — de minden halgat, vagy pedig számtalan sohajtásokkal nyughatatlanittyák szívemet — minden szegeletekben egy néma fájdalom uralkodik. — 'S te magad-is — sohajtozol? Hatalmas Istenek! könyörüljete rajtam, és vigyetek ki ennek az irtoztato bizonytalanságnak közepéből. — Szólly! Talám Léányam élete után valami veszedelem fenyegetődzik? — Az én Léányom — meg-fosztatott volna-é öreg Attyától? —

FAYEL. Nem — él még — azért, hogy szívemet szaggassa — azt mérgefittse, hogy a' Furiákat, és a' poklok lángjait örökre mellyemre tehesse — és hogy velem egy halál helyett százat éreztessen. —

VERGI. Hogy? Magyarázd-meg jobban —

FAYEL. A' betsületem —

VERGI. (tsuddálkozva) A' te betsületed?

FAY-

FAYEL. Mindenem, betsületem, szeretetem — meg-van halálofon bántva — a' legnagyobb kínlodás, a' leg tsufabb gyalázat, harag, kétségeskedés — ebből áll az egész dolog.

VERGI. Az én Léányom — hatalmas Isten!

FAYEL. A' millyen irtozatofsá, olyan szerentsétlenné is téfzen — Oh! Atyám! Oh! Vergi! tudod hogy szeretem — millyen szerentséefsé tehetett vólna engemet. Allapatóm Philipp udvarában hívutt — kinek-is kedvét hív szolgálatommal meg-is nyertem vala — minden szeretett, még-is el-hagytam születésem helyét — én egy született Frantzia, a' ki Maillistöl véfzem eredetemet, ujj uralkodónak adtam alája magamat, rövideden a' ti Hertzegeteket uralkodómnak esmérém, holott fényes nevem tsak Királyról tudott — és meghatároztam itten, Dijon mellett tölteni életemet. Most mennek nemes Vitézeink hazafiui indulattal lelkesedve, hogy Jérusálem mellett véres borostyánokból, és pálma ágokból készített koronákat tégyen a' virtus fejekre. A' vitézség jutalmát, jó híremet, Familiámat, mindent el-hagytam Léányadért. A' ti óltárotak előtt kötöttem-meg az ohajtott párafodás

dás lántzait — és a' midön minden szempil-
lantás hívségemet nevelte, 's a' midön egy
nyájos tekintetében leg-nagyobb bóldogsága-
mat helyeztetem vala — gyüölölni kezdett —
és hitetlen lett. —

VERGI. Ez a' kéz fogja ötet hitelenség-
géért helytetted-meg büntetni. — *(egynehány*
lépést tézzen, visszajö, egy kis pausa után)
Vergi Léánya nem tud hitetlen lenni. —

FAYEL. Rég hogy szíveféségemet minden-
kor sértő tartozkodásokkal verte visszajö —
ajándékaimat megvetette, tüzes hozzá való
szeretetemet hidegséggel jutalmazta; szívem-
ben sebeket ejtett, mellyeket ujj' ujj hitetlen-
ségei, midön az idő gyógyítani kezdette völ-
na, mindenkor ismét fell-szaggatatt. Ez sem
vólt még-elég. — A' mái nap halmozta, seb-
hedett szívem előtt hitelenségeit. — Tovább
már nem kételkedhetem ebbéli szerentsétlenség-
gem felöl. — Itéld-meg-magad: nem érte-é
el a' leg-felsőbb poltzót hidegsége — ? Ad-
hatsz-é hitelt szemeidnek — ? *(oda adja a'*
Levelet)

VERGI. *(minekutánna alig vetett volna,*
egy tekintetet a' Levélre, magában) Istenem!
(Fáyelnek) Hiszem itt sem fellyül való írás,
sem pedig végezet nintsen — itt nints név —
(fél-

(felre) Erőtt kell nyughatatlanságoman venni. —

FAYEL. Ugy van — így jött kezemhez — de a' szerentsétlen Fáyelnek, elég bizonyos, elég nyilvánosság — ennek rettentés igazsága szembe tűnő.

VERGI. (el-szagattya a' Levelet, és lábai eleiben veti) Az én emberségem csak így fogadja, az ilyen bizonyság tételeket.

FAYEL. Az Istenért! mit miveltél?

VERGI. El-szagatám ezt a' méltatlan gyanúságot — meg-állapodott szívem, jozan itéletet kíván — Hát te az efféle bizonyítottokra itélni — bátran tudsz itélni feleségedről? Talám minden tétel nélkül hánta-el valaki itt ezt az irást. Ki-mondotta néked, hogy ez Léányomnak van írva? De tegyük-fel, hogy egy bolond szerető meg-merte volna tselekedni — még-is az ő szive a' házas élet törvényei szerént téged szeretne, és nyögne a' betsület lántzai között, mellyeket az óltár előtt önként vettetek-fel. — Nem tudod-é, hogy a' betsület fenn-tartása, mindenkori kötelessége egy így neveltetett személynek? Egy olyan szívben, mely nagyta született, a' virtus mindenkor győzedelmeskedhetik, a' telt hajlandóságain — Azt mondod: miért holdol-

do'-meg Gábriéla a' bánatnak — ? miért vérzik szíve szüntelen jajgatások között? te vagy oka nyughatatlanságainak. Te tsak kételkedéseidnek adsz helyt — a' te gyanus, és írtozatos szereteted ötet a' sírban talzittyá — vedd tzelba dühös gyanuságoddal az ö szerentsétlen Attyát-is — mint a' leg-nagyobb ajándékot várom, és ohajtom — áldozzál-fel engemet-is — Oh! Fáyel! szeretet-é ez a' tiéd — ? vagy gyanus dühöség? vak indulataidat örökké szabadon botsátod. Hidj nékem a' szeretnek vannak édefebb érzékenységei — a' szeretet a' virtusnak tápláló lelke, és egyfzersmind jutalma. Ez vezet a' vitézi szívet a' hartz piattzára; — Te vádolod, hogy a' szeretet a' borostány kofzoruktól el-vont; nem — a' szeretet a' Jórdán partyaira hivu, vitézi probákat tenni, a' Márs záfzloja alatt. — Ha szereted Léányomat — vidd végbe Istenedhez való kötelességeidet, nevezetes tüzzel, és indulattal. Oh! mostani Vitézek! miért nem hartzolhatok én-is veletek! számos el-tölt esztendeim, az erőtelenséggel együtt tartoztatnak lántzan; hidegen, és lassan folyo vérem méréfszégemet a' földhez verik kedvemmel együtt. — Meny Damaskusba, gyözedelmeskedj ott helyyettem — gyere ofztán vizfza, és tedd a' pálma ágokat Gábriéla lábaihoz. — Így mutatod-meg hozzá-

ja

ja való szeretetedet — akkor-jot fogak az ő szeretetéről-is állani. —

FAYEL. Gábriéla — Atyám! ő hív lenne hozzám — hív? Ne olvasta volna-é ő ezt a' félelmes Levelet —? 'S Te szerethetz engemet?

VERGI. Ujjra szeretni fog — de mit mondanak — az én Léányom szereti mindenkor a' betsületet, tehát tégedet-is — de a' kétségességek meg-mérgeztették hajlandóságaidat, és meg-vakitották szemeidet. —

FAYEL. (*enthufiásmuffal*) Ugy van, én kegyetlen vagyok — a' ki könyvhuilatásokkal áldozik, a' ki örömeft le-mondok mindenkéről, tsak ne hallyam a' haragtól el-kéült ajkaidnak panaszszait. — Tulajdon szívem indulattya terhemre van — a' meg-boszfzankodott Egek teli öntötték azt méreggel. — Megvetem szeretetedet, hogy vadságomnak kívánt partyára érhessek. Az egész világot gyűlöltem — mindennap győzhetlenebbé kiált vala — de meg-ésmérém Gábriéla szépségét, 's már azonnal tsak egy bolond dühöfség kezdé hodolni szívemet, a' mely mindent fel-lyül halad, mely engemet meg-émélt — a' szeretet! — Ő vala minden bődögságom, örömem, szenvedésem, és kívánságom — egész
életem.

életemben. Fáyel egy Hertzegnek alája veté magát; — de régi bálványomnak nints többé semmi hozzám való szeretete. Még-is, egy könyvhullatása, mellyet szép szeme húllat, szomorúságának csak árnyéka-is, mely szeretetét homályosította, ki-mondhatatlan kínokat okoz. Itéld-meg jo Atyám! hogy vallyon állapotom nem szánakozásra méltó-é? hogy vallyon a' történet a' millyen nagy szerentsétlenséggel büntet, nem éppen olyan-é megilletődésem? hogy vallyon gyűlölséget, vagy szánakozást érdemel sorfom? Imádom a' leg-buzgobb szeretettel Feleségemet — 'S én — még-is megöltem. —

VERGI. Mitsoda? talám tulajdon kezédel — ?

FAYEL. Nem öntöttem-ki vérét tulajdon kezemmel — de egy hószafabb halálra itéltem: Egy setét tömlötzben zárattam — Amott azok közt a' kemény köfalok közt, a' hól egy rettenetes setétség uralkodik, ott emeli könyvhullatásokban labbago szemeit az Eg felé, mellyet a' falak előlle el-zártanak. Sohajtoz egy hajlandoságnak tereh alatt, mely mind a' kettőnknek írtozatos, és félelmes; ott hal-meg a' kétségeskedések között, panaszol ellenem, és utállja azt, a' kit szeretni kénék. Menny-el, hozd-ki ismét a' világozság-

ságra. Menny — mert engedelmeskedni fog minden néked, a' fogságnak ajtai meg-nyílnak parantsolatodra — menny-és vedd vízfzsa haldaklo nyugodalmodat, Léányod ki-fzabadittásával. Befzéld elé nékie, az én meg bánáfo-mat, könnyhúllatásaimat, Izeretetemet, ezek akarják mindentől meg-menteni. Az én szivem szünt-meg ötet imádni — a' nagy szeretet vólt minden hibám — áldozattya lettem indulataimnak — Az én utálatos gyanuságóm, mind kettönknek szenvedései örökre el-légyenek felejtve. Leg-alább meg-láttya, lábainál haldokolva Fáyelt. — *(el-menyen.)*

IV. J E L E N É S.

VERGI. *(egyedül, egy hoszfszas pausa után.)*

Oh! Izerentsétlen Atya! mintha a' menykövek ütöttek vólna agyon. — Nem tudom mit gondollyak, mire határozzam-meg magamat. — Mit olvastam? Meg-esmértem Kufzinak irását. Talám a' Jordán partyaira-is kíserte ötet az a' szeretet, mellynek Ifjúkórótkban helyt adtam. Vallyon nem értenek-é egygyet Gábriélával? Erövel vittem, vagy-is inkább hurtzoltam az óltárhoz — sírva adtam ennek a' kegyetlennek. Talám ujra jelenik meg-bánatos szive előtt, elébbeni képe szerelmésének? Most-is szüntelen sohajtoz, küzködik —

's talám meg-is hal. — De az hívséget megtapodtatni nem engedi betsülete, ő nem hibázhatik — mert nemes tűz lelkesítti. Egy titkos indulat súgja, hogy ezt azt írást Gábriéla nem látta. Ma még mind jó Attya fogok lenni. El-menyek, és meg-fzabadítom, abból a' félelmes fogházból. — Mindenekfelett Fáyelnek semmi világosíttást erről az írásról nem téztek: mert ha vetélkedő társat tudna magának, vagy Gábriélának, vagy amannak mártaná vérében gyilkoló kezeit. A' dühös szertetet áldozatot kíván — a' Feleség féltés vak, atyafias a' kegyetlen bolondsággal. (*elmenyen.*)

II. FEL-

II. FELVONÁS.

(A Játtzo szín mutat egy setét tömlötzet, melynek közepette egy asztal van, az asztalon író eszköz, 's egy setéten világoló lámpás.)

I. JELENÉS.

GABRIÉLA.

(Egyedül, térden ülve, széllyel bontott hajokkal, kezeit egyben fogta, és fejét szomorúan le-sütötte az asztalra. Ottan ottan szomorít az Égre emeli, méllyen sohajtoz, egybe kaptsolt kezeit az Égre fel-tartya. Az eggyik kezét a' szivére téfzi, 's elébbi szomorúsága ki-mutatását véfzi elé. Ezeknek egy kevé's ideig némán kell tartani.)

II. JELE.

II. J E L E N É S.

ADELHEID. Gábriéla! — *(magában)* Mitsoda szomorú állapotban találok — *(nagyon)* Gábriéla! halgass-meg — végy erőt nyughatatlanságaidan.

GABRIÉLA. *(kezeivel sokféle jelt ad, hogy Adelheid távozzék-el, annakutánna elébbeni módját tartya ismét.)*

ADELHEID. Nem akariz engem látni? sem halgatni? Ez-é jutalma körülatted tett gondos fáradazásaimnak?

GABRIÉLA. *(az elébbeni jeleket megint mutattya.)*

ADELHEID. El-forditod szemeidet? Titkolod előttem könyvhúllatásaidat? mellyeket egyenes szivemben kénék ki-önteni. —

GABRIÉLA. *(fel-emeli egy kevéssé a' fejét)* Haggy-el engemet. —

ADELHEID. Engedd-meg. —

GABRIÉLA. Menny-el. —

ADELHEID. 'S kegyetlenkedel? Nem fajnállod-é a' Izerentsétlen Adelheidat kínozni? a' ki még igen-is érzi bánatidat — egygyütt akarom veled hajdoni boldogságunk le-omlott hanyain,

tyain, a' szerentse vak ütését siratni. Hát el-
felejtetted-e, hogy a' mikor alig nyitottad va-
la meg szemeidet, a' gyermeki pólak között,
karjaimra vettelek, hogy mint tulajdon léá-
nyomat úgy szerettelek. — Még az Anyád
sem —

GABRIELA. *(belé szólnán)* Oh! ninte
többé nékem Anyám!

ADELHEID. Ha leg-kissebb mértékben
ki-potolhattya szolgálatom ebbéli bánatodat,
néked van szentelve szivem, melyet zokogá-
sáiddal szaggatni kívánsz.

GABRIELA. *(fel-emeli egészszén a' fejét)*
Mit akarsz Adelheid?

ADELHEID. Lágyulj-meg könyvhúllatá-
saimra — végy erőt rettentő kétségességeden.

GABRIELA. Mondjad inkább, hogy egye-
bet ne tsináljak, hanem a' halált, a' maga
rettenetességével hívogassam, mind szüntelen
ezen letét köfalok közzé. — Vár már ki-nyitott
sírhalomom, hogy hideg gyomrában be-fogad-
jon, tsak egy lépésem van még, annak mély-
ségéig — azt-is rövid időn meg-teszem, hogy
hanyat homlak húlhaflak abban a' sírban, mely
engemet bánatimmal együtt örökre semmivé
télzen.

C

ADEL-

ADELHEID. Mitsoda fel-háborodással küzködik! Gábriéla! oh! miért nem remélsz az Egektől segedelmet, és orvoslást?

GABRIÉLA. Az Egektől, Adelheid! Oh! elméri ö jól szerentséltenséget, 's látja egy-szer'smind ártatlanságomat, küzködésemet, — 'S látod mi a' jutalma, és haszna.

ADELHEID. Egy vastag fedél van szemei előtt, nem követi a' józan ítéletnek zászlóját, mert nem látta. — A' bünös sóha igen hozs-fazon szerentsés nem lehet. — A' virtus szenved ugyan egy egy próbát: de utoljára még-is csak meg-kórónázza a' bölökság böv keze, egy kedves tsendeléssel. — Hát nem jutalomnak tartod-é te azt, hogy szabad vagy a' lelki esméret furdalásától, ettől az istenteleneknek kízó büntetésétől? Kedves Léányom! engedd-meg szeretetemnek ezt a' nevezetet. — Afzfonyom! a' hozzád való szeretetemre kér Adelheid lábaidnál. — Halgass-meg — kérlek kely-fel. *(Adelheid Gábriélat akarattya ellen fel-emeli, és egy székre le-ülteti —)* Hídd vizsza szinte ki-repülni akaró lelkedet.

GABRIÉLA. 'S Te szerettz engemet — Adelheid, 's még-is, azt kívánni, hogy én éljek? — A' Fájdalomnak kízó karjai között fetrengék vala ebben a' setétségben, 's
talám

talám a' szorongattatás ki-is nyomta volna bánatos lelkemet. — Mit használhat nékem a' te nyomorúlt vigasztalásod? A' halál az egyetlen vigasztalás, a' végső veszedelmek langjában. — Minden nap küzködött szívem maga magával, próbálta a' hajdoni kedves környül-állásokat, emlékezetéből egészen kiírítani. Az okoság minden erejét segittségül vette, és igyekezett, hogy magát annak a' Tyrannusnak egészen fel-áldozza. — A' virtus el-lopta szemeim elől azt, a' ki fájdalmaimnak okozója — 's minden erejét arra fordította, hogy szívemből azt a' képet örökre ki-törölhessék, mellyet a' szeretet szívemben mélyen, igen mélyen bé-nyomott volt. — Minden leg-kissebb panaszolkodás öldökölte nyugodalmamat, a' leg-kissebb szerelmes hajlandóságom, mellyet a' virtus meg-fojtani hijában igyekezett, hatalmas pártot ütött tsendeségem ellen — még-is a' gyanuság kétségeskedő szemekkel nézi szomorúságomat. — Mint egy halálra ítéltetett, fetét fogházban tásztattam. — Sohajtásaim, azok a' könyvhúllatások, mellyeket hóhérom lábai előtt öntöttem ki, közelítő halálom, hijában igyekeznek kegyetlenségét le-fegyverkeztetni. Büntetődöm, anélkül, hogy valamit hibáztam volna, még nagyobb emésztődéstől kínoztatom szívemben, a' bánat mindennapi vendégem, mellyet

a' könyvhúllatások jelentenek bé — 's még többtől-is retteghetek; utoljára mintegy rosz Férjnek áldozattya, halok-meg. — Oh! — Kuzsi! nem kínozott volna ennyire, ! Mitsoda nevet szalaszték-ki számon! jaj nékem? mit mondtam?

ADELHEID. Ezt a' virtufos szeretetnek állapotyát, mellyet a' természet leg-szebb ajándékival fel-ékeftett, mellyet a' készség és vitézség kötött-meg, ki-kell törölned emlékezetedből, el-kell felejtkezned arról, a' kivel a' Frantziák büszkék, arról a' ki, a' Frantz nemes vitézeknek ditsekedése.

Gábriéla. Tudom én azt kedves Adelheid —! jól tudom én, hogy ki kénék emlékezetét szivemből törteni, gyakran-is emlékeztet erre Fáyel. Oh! Adelheid, örökre kírtam emlékezetét, annak a' kinek képe mind szüntelen szemem előtt forog. — Vallyon mit tsinál ő azokon a' partokon, a' hól Márs a' hadakozás piattzát fel-készítette, a' hól keresztény vitézink a' halállal akarnak szemben szállani? — Vallyon nem az ő vére festi-é meg leg-elébb a' páfintot? — avagy pálma, és borostyán ágokat szed a' tsata kertjében? Ha tudná hogy Atyám akaratom ellen kezemet másnak ajándékozta, 's ezzel engemet egy kegyetlen fogságára küldött — ha tudná,
 . hogy

hogy én másnak karjain — Adelheid! — el-felejttem magamat — nem akarok rólla többet gondolkozni, 's még-is szüntelen rólla beszélek. Az okofság, és a' köteletség — terhes örízet ez mellettem! Kedves Adelheid! szaggasd-ki ezt a' képet haldokló szivemből, légy el-gyengültségemnek támaszfa, beszély arról az emberről valamit, a' ki minden szerentsétlenségeimnek oka. Mond-meg, mit kíván dühölsége, mi gyönyörködtetheti mérges kétszégeskedő indulattyait?

ADELHEID. Ujj haragjának okát nem tudom — soha sem vólt ily dühös többször. Nem vólt egyfzer-is, ugy meg-telve a' feleség féltéstől mint most. De akár hogy indulatoskodjék, könnyen ki-tettzik még-is, hogy szeret a' kegyetlen.

GABRIÉLA. Ő szeret engemet? — Adelheid! mitsoda szeretet az, mely ilyen tüzzel üti-ki magát? Nem ilyen a' szeretet; meg-vagyok én arról gyözödve —

ADELHEID. Kövesd egy tanátsomat, mellyet a' hozzád való szeretetem, és a' tapasztalás súgott nékem: Eggyetlen-egy jó szóval, lábaid eleiben alázhatod ezt a' Tiranust, a' ki-előtt minnyájon reszketünk. Ird-le egy érzékeny levélben fájdalmadat, én általam küld nékie. Ha meg-olvassa —

GABRIÉ-

GABRIÉLA. 'S te adhatz nékem ilyen tanátsot? — Engedelmet kóduljak, a' midön ártatlan vagyok? — nyomoruságaimnak okozóját mentegessem? — Meg-büntetnem kénék inkább, ha az Hatalomságok az igazságot óltalmazzák. — Mit vétettem? — Atyámnak meg-eggyezéséből kofiolgattam egy költsönös szeretetek édefségét. A' midön Kufzi, ki nek Familiája oly gazdag nemes vitézekkel, — a' midön Vergi házával eggyesülni akarna, hogy az ő Familiájának fényefsége, a' Vergi házának jó hírével eggyütt, repülheffen a' virtus szárnyain az Egek bóltozattyára — egy hírtelen, és rettentő történet el-válofztá Atyáinkat egymástól. — Le-kellett szerelmemről mondani, meg-kellett sohajtásaimat fojtani. — Egy türhetetlen embernek kellett magamat alája vetnem — magam magaman kegyetlenkednem — minden szempillantásban reszketnem — régi bóldogságomnak, még egy szikráját szivemben érzem. — Istenem! milyen kevesek a' tizta erköltsek, és mellyik szív, nem bélyeges, ha az ember gántsof kereső szemekkel vizsgállya? Tsak egy utya van hatalmamban Adelheid a' szabadulásnak! mellyet eddig-is tsak a' reménység késeltetett, hogy nem követtem. — Ha szerettz, ohajtonod kell haláloamat. — Ha tovább-is élek, ki lesz kezes, hogy örökké ellent fogok állani,

a'

a' szüntelen fenyegetődző veszedelmeknek? — Mind azokat, a' hajlandóságokat, mellyeket nem örömeft eröltetve folytunk-meg; nem a' virtus, hanem a' mi büszkeségünk gyözi-meg. Engedd-meg hát, hogy halljak-meg, mikor Férjemhez való tiszteletből, a' szeretből, a' barátságból, mellyel hozzád viseltetem, szána-kozáft remélhetek. — Oh! ha bánatomnak mi-vóltát érezhetnéd, mellyet a' sírban-is híven magamal fogok vinni! Előtted nem tettetem magamat: szüntelen való nyughatatlanságban érzem miatta szívemet. — Mond-meg néki, hogy ezen szeretetem — — Nem Adelheid! végy részt betsületemből, hogy Kufzi előtt hívségem annál érdemesebb lehessen. — Mond-meg, hogy győzedelme-is tudok magaman venni, de egyszermind meg-is halni!

. ADELHEID. Gábríéla!

GABRIÉLA. Abban a' szempillantásban-is, melyben nyomoruságom erőt vészen rajtam, és sírom meg-nyilik, akkor-is szeretném Atyámat látni, hogy karjai között halhassok-meg — bár ha ő tafzitott-is ezen szerentsétlenségeimben. — Szüleink! Oh Adelheid! tsupán tsak jelenlétekkel-is vigasztalásunkra lehetnek — 's ezek a' kedves kötői a' természetnek, még inkább meg-erőfednek, a' mikor

a'

a' vak történet el-szakasztások iránt gondol-
kozik — Az ő mellyén akarom lelkemet ki-
botsáttani — és —

III. J E L E N É S.

Az Elébbeniek, és VERGI.

GABRIÉLA. (*Atyának nyakában borulva*)
Kedves Atyám!

VERGI. (*meg-öleli Gábréldát*) Kedves
Léányom! — (*idegenebb hangon*) Gábrié-
la! Semmit előttem el-ne tagadj — fel-téjendő
kérdéseimre egyenesen felelly, leg-alább az
igazságot ne homályosítsd. Reméllem, hogy
van benned még vagy egy kis szikrája annak
a' virtusnak, mellyet neveléseddel szivedben
öntöttem. Minekelötte mélyebben botsátkoz-
nám veled a' dologban, tsak egyet kívánok
tölled — Vedd kérdőre magadat! Ez az
kérdésem meg-fogja mutatni, hogy tovább
mit tsináljak: ítélő Birád légyek-é, vagy A-
tyád?

GABRIÉLA. (*hirtelen*) Atyám! hogy
teheti ezt a' rettenetes kérdést? Tudom mivel
tartozom nevezetes nemzettségemnek, mivel
a' betsületnek, mellyet, ha Atyámnak Léá-
nya akarok lenni, meg-tartanom kell. — Ez
talán elég, 's így meg-is érdemlem, hogy egy
Atya,

Atya, Léánya szomorú állapotjára tekintet veslen.

VERGI. (*Léányt figyelmetesen nézi*) Ha egy mérésznek gondolatlan szeretete, ha a' házasság szentsége meg-nem rettentetett volna, ha kezében egy gyalázatos levél esnék, melyben egy ostoba szeretet ígértetik néked, mit tsinálnál?

GABRIÉLA. A' mit a' betsület parantsolna. — Rövid a' mit egy Vergi Léányától várhatnak. — Esmérem a' házasságnak szorófs kötelelségeit — nem nézném-meg a' levelet, és — (*magában*) Vallyon ki akar nékem tettezeni? (*az Attyához*) De mi dolog?

VERGI. Akár ki légyen az a' mérész szerető, az öbolond szeretete. — —

GABRIÉLA. (*meg-illetődését mutatva*) Nagyságos Uram! már meg-mondottam, hogy a' betsületet meg-nem bánthanám, mely minden tselokedeteimnek rúgója.

VERGI. (*magához szorítva Gabriélt*) No! ha az én szivem előtt igen drága Léányom — 's el-is hiszem, magának semmi szemre hányásokot nem tehet, ha érdemes nemzettségemhez, mely hat Századok alatt semmivel magát meg-nem bélyegezte — honnan

VAN

van Fáyelnak az a' képzelődése, melynek kínnya alatt szüntelen sohajtoz?

GABRIÉLA. (*meg-illetődve*) 'S töllem kérdi azt?

VERGI Istenem! mit érzek, mit látok? egy gyalázatos fel-háborodást. — Örömeft béhunnam előtte szemeimet. — Kedves Léányom! — panaszolkodj Fáyel ellen — panaszolkodj az ellen a' tűz ellen, mely ötet emesztí. Ö egy féltő szerető — a' ki ég éretted, és imád.

GABRIÉLA. Ö szeret engemet? — Oh! Atyám! ö tsak gyűlölni tud engemet — ö szeretne engemet? — Oh ezek a' kínok, mellyekkel gyötör, könyvekben lábbagó szemeim — az ö dühösége, és meg-bántáfai, ezek a' setét köfalok — a' szeretetek-é ezek a' jelci?

VERGI. Azért jöttem, hogy innen ki-szabadithassalak. — Fáyelt egy szives meg-bánás meg-gyözte, utánnad sohajtozik, vár, a' szeretet minden felleget el-üzött mord homlokáról. — Meg-lágyítottam ötet, 's meg-fogja forfodat változtatni. — Nem fogod tovább a' szeretet üldözését érezni — Féjredet fogod benne ezután találni; tselekedd, hogy ö is benned egy Feleséget lelhesse-fel.

GABRIÉLA. Fáyel Felesége; köszönöm Nagyságodnak. — A' házolság kötöi eggyesítettek,

tettek, anélkül, hogy a' szeretet fziveinket egyben lántzolta volna — A' Lelki-esméretnek furdalása, békecséges türesem, titkos lohajtaim, mind ezek a' terhek, mellyekkel a' köteletség látogat: Síromban-is kísérni fognak, de azt a' nyilat ki-rántani szivemből, mely megsebesített, egy szüntelen tartó emlékezetet kiírtani — egy írtozatost, tiszta szívből, másnál elébb betsülleni — Oh! hiszem esméri azt, a' kit az Egek Férjemnek határoztak vala! — Egy orofzlánynak dühölségét le-tesendesíteni, fellyül múllyá erőmet. Tsak a' halál van még hátra, 's ezt a' szempillantást, mint végét kínlodásomnak, ugy várom. — (*tüzefen*) Miért akarnak engemet kényszeríteni, sebeimnek bégyógyítására? 's egy tettetett magam viselete által, könyvhúllatásaimnak tartoztatásokra? — Nézzén-bé, nyögő szivemben, nézze-meg minden szenvedéseit, 's azt hogy más —

VERGI. Elég szerentsétlen! Hát egy jó szivnek érzéseik ezek? Refzketek! ha Fáyel meg-tudja, hogy valaha tsak egy lohajtafod is — Mit várhatok még Istenem! ? (*szivefen*) Tudod-é szerentsétlen Léányom, mi lesz forfod? Tudod-é, hogy-el-vefztlek, hogy —

GABRIÉLA. Hát nem azt tartya-é, hogy a' halált minden rettenetelségével egygyütt, egy
nyo-

nyomoruságos életnél elébb kell betsülneni?
Hát nem jobb-é egy sírban heverni, mintsem
egy olyan szívet hordozni, mely szüntelen
való küzködéseknek van alája vettetve? —

VERGI. Mond-meg, mit használ néked
a' virtus?

GABRIÉLA. A' virtus meg-nem tilthat-
tya azt, a' mi a' józon okofsággal meg-eggye-
zik. — Az a' mit a' böltféség tehet, az nem
gyözedelem, hanem egy szüntelen tartó vía-
dal — az el-lankadt szíve szerentsétlen Léá-
nyának ujjabb ujjabb sebektől vérzik — még-is
meg-fojtani igyekezem. Mit kívánhat töb-
bet?

VERGI. Azt, hogy érzékenységedet meg-
fojtsd, és szeretetedet egélfízen el-óltsd, azt
a' szeretetedet, a' mely gyengeség.

GABRIÉLA. A' szeretetedet meg-óltani? Oh
kedves Atyám! nem esméri a' szeretetedet, an-
nak nyughatatlanságát, küzködését, kelleme-
tes érzéseit, ki-ólthatatlan tüzet. Ha ez az édes
hajlandóság idővel gyökeret verhetett, tsak
velünk együtt enyészik-el — Azonban kedves
Atyám! jót állok betsületemről — soha sem
fogja titkos tüzem, a' házasság szent kötöit
meg-fertéztetni. Engedje-meg, hogy esedez-
zem

zem halálomért, hogy itt végezhessem-el életemet. — Ne áljon ellent —

VERGI. Tehát te magaddal együtt a' sírban akarsz tafzittani? A' bánat meg-várt eletem utolsó határán? — Egy öreg Katona tehát ilyen halállal haljon-meg? Oh! mint irigylem forfotokat nemes vitézek! a' kik szent Hitünkért életeteket fel-áldoztátok, és egy nemes halál által tökéletes jó hírt nyertetek a' világ előtt magatoknak! — (*Léányához érzékeny hangon*) Kedves Léányom! a' te szerentséd vala minden kívánságod. Kufzinak bofszántó Attya kéntelenített, égő szeretetedet elnyomni — 's egy más lántzot meg-erősíteni, melyben bóldogságodat reméltem: de ez fut előled — kedvetlenebb bilintsekben tettelek. — Gyözd-meg magadot, engedelmeskedj a' virtusnak, kerüld különöfön szivedet el-árulni, mely után egy szerelembéli féltő szem tefelkedik. — Hidj nékem, a' ti Nemeteknek vannak olyan titkos hajlandóságai, mellyek a' szeretetet, 's még magát a' betsületet-is megtapodni tanítatnak. Vedd tekintetben tanátso-mat, engedj kéréseimnek. Gyere mennyünk Fáyelhez kedves Léányom!

GABRIÉLA. (*mély sohajtások között*)
Mennyünk hát kedves Atyám!

IV. JE-

IV. J E L E N É S.

Az ELÉBBENIEK, és egy KÖVET.

KÖVET. (*Verginek egy Levelet ad*) Ezt a' Levelet most adák, hogy Nagysádnak kezében szolgáltassam. —

VERGI. (*tüzesen*) Add ide (*nézi az alól irást*) Ha! keresztes vitézeinktől való Tudósítás! (*a' Követ el-menyen*)

V. J E L E N É S.

GABRIÉLA. VERGI. ADELHEID.

VERGI. (*a' Levelet nézegetvén*) Tsudálatosok a' te dolgaid Isten! (*alig olvas egy néhány rendet belölte, 's fel-kiált*) Ptolemais! Oh győzelem! utollyára meg-szégyenítettél pokloknek Hatalma! (*olvassa a' Levelet*) Erdemes nemes vitézeink (*Lányához*) Ebben a' ki szállásban lok Borostyáu koszorukat arátanak. (*ismét olvas, magában*) Oh! hány szép nevet tett a' győzelem nevezetefsé, 's az enyim nints azak között! nem yehettem részt ezekből a' fényes tselekedetekből. — Ha! halálos tsapás szivemnek! (*nagyon olvas*) Beaumont, Lonchamp, Bretze, Chatelerant, d' Aresnes, Garlande, Manrosin, Rouvrai, Pon-

Ponthieu ; a' Finniaiak törték-meg elébb az útat. —

GABRIÉLA. (*nagy tüzzel*) Hát Kufzi?

VERGI. (*nagyon olvas ismét*) A' győzedelmes Philipp szemei előtt, Joinville záfzloját, a' törésre, fel-ütötte — Chabanne és Dámpiere szemben mentek, és egyben tsaptak halálokkal. A' ti halhatatlan nevetek, nem magasztaltathatik eléggé — de egy ifiu vitéz mindeniket fellyül múlta. —

GABRIÉLA. (*nagyobb rész vételt múltat*)

VERGI. (*tovább olvassa*) Rudolf Kufzi — a' Király néki köszönheti életét. — Egy nyíl egyenesen néki jött, minden reszketett, és kiáltozott — Kufzi elé szökik, 's testét sílak helyett Királya eleiben tartya ; a' nyíl talál —

GABRIÉLA. 'S meg-hal? —

VERGI. (*magában*) Mérjem-é tovább olvasni? (*nagyon tovább*) Királynának karjai között szalasztá-ki lelkét —

GABRIÉLA. 'S meg-hólt? (*meg-láttya Fáyelt jönni, egy székre rogyik*) Istenem! — Fáyel! — Meg-halok! —

II. JELE.

VI. J E L E N É S.

AZ ELÉBBENIEK, és FAYEL.

FAYEL. (*nagy rohandással, Gábriéla lábaihoz esik*) Én vagyok, úgy van az a' kegyetlen, a' ki ellened gyanakodtam, számtalan könyvhúllatásokat fatsartam szemeidből, 's ennyi szépséget, és gyönyörűséget veled, ezen a' köfalak közzé zártam. Egy tselekedet meg-bánt szív, tellyes buzgósággal, lábaid eleiben hozta nyughatatlanságait. — Engedd-meg Kedvesem! sértegető félre tsapásait a' Feleség féltésnek. — Könyörülly szenvedésfenmen. — Gábriéla! az én indulatom, tsupa szeretet. Ha ilyen erőssen nem szeretnék, nem lennék olyan nagy büntetésre méltó. — Lábaidnál sír Fáyel — a' meg-bánás tsapta a' földhez. (*Verginek*) Kedves Atyám! (*Adelheidhoz*) fogjátok mind ketten pártját könyvhúllatásaimnak, hogy leg-alább egy tekintetet nyerhessek tőlle. —

GABRIÉLA. (*fel-háborodván*) Ah! engedjen-meg halni egy szerentsétlent!

FAYEL. Vetkezd-le gyűlölségedet. — Te néked emelek egyedül oltárt szivemben, nem leszek többé kegyetlen, 's feleség féltő. Wirtusaidnak o'zlopot emelek, 's azokban imádom

dom Izépségedet. — Napjaid ezután frissen, egy édes nyugalom árnyékában fognak telni. Egész életemben a' lesz foglalatosságom, hogy néked tellem. — Szólly! mitsoda komor fájdalom van írva homlokodra, mely egy bánatot árul-el, a' mely szivedet nyomja? — *(vigyázva nézi, 's lassan lassan ismét kegyetlen tekintetet veszen magának)* Könyveket húllattz? — Hát tud-é egy ártatlan szomorú lenni? nem felelsz — — sírsz — Mitsoda. — —

GABRIELA. *(meg-ijedve az Attyának)*
Kedves Atyám!

VERGI. *(réá tekint, és közel menyen hozzája)*

FAYEL. *(haragoson)* A' hitetlen! — ki-tanúltam titkodot!

VERGI. *(Fáyelnek)* A' gyanakodásnak szüntelen kell emészteni szivedet, szüntelen Feleség féltéssel küzködöl. — Te tafzitod ötöt a' félelmes nyughatatlanságban. — A' fájdalom azt sem engedi néki, hogy Attya óltalmát kérje. Szeretetednek ki-fejezése a' harag hangját követi, 's még-is szeretetni akarsz kegyetlen! — Légy már gyilkos utálatos! ugy-is tsak egy lépése van sírjáig.

FAYEL. *(Verginek)* Itélje-meg indulataimból, mint imádom. Hat a' történet olyan

D Izeren-

szereletsétlenné tenne, hogy egy szerelembéli vetélkedő Társat láthatnék, mindjárt magam ellen-is pártot ütnék. — Irtozatos dühötségemen még a' poklok-is bámulnak! (*Gábrriélnak*) Szaggasd széllyel ezt a' szívet, mely úgy nem szerethet, hogy a' meg-bántásokra haraggal fel-ne gyúljon. — Most utoljára engedtem győzedelmet magamon hajlandóságamnak. — Hidegebb szeretetre érdemetlen vagy. — Mellyik az a' halandó, a' ki úgy tudna, mint én gyűlölni, és szeretni? ne vond-meg kezedet töllem, (*meg-öleli*) mellyet könyvhúllatásaimmal nedvesítetek. — Oh! a' leg-jobb Férj, a' leg jobb szerető léfzek, a' ki veled ezeket a' szomorú szempillantásokat el-felejtetni igyekezem. Oh! mi az én kívánságom! kedves Gábrriéla! vesd réám szép szemeidet. Ezer-szer örömelebb meg-halok, mintsem azokat többször tsak egy könyvhúllatás-is homályosítsa. — (*Verginek*) Kedves Atyám! az Istennek, és a' polgári Társaságnak szolgálók. El-menyek Gábrriéla lábai elöl a' Táborba, a' győzedelem mezejére vífzem zászlomat. Az alatt ezt a' drága Zászlót Atyai gondvifelésében ajánlom. (*az egyik kezével Gábrriélat ragadja-meg, a' másikat Adelheid meg-tartya.* — *Ráymund bé-jön.*)

VII. J E L E N É S.

AZ ELÉBBENIEK. RAYMUND.

(*Alig látta-meg Fáyel Ráymundat, 's azonnal Gábriéldt el-hadja, Gábriéla Attyának, és Adelheidnak karjai között, el-bámulva magán kívül van. Fáyel Ráymundhoz megyen. Egy néhány szó, melyet Ráymundnéki fülében mond, nagy fel-indulást okozni láttatik. Gábriélára, egy fenyegető tekintetet vet, és Ráymundal együtt el-mennek.*)

VIII. J E L E N É S.

GABRIÉLA. VERGI. ADELHEID.

GABRIÉLA. (*az Attyának*) Láttya, ilyen férjnek áldoztak-fel engemet az Egek. —

VERGI. Mitsoda új indulat ragadá-el innen? — tüzes tekintete! egy ilyen hirtelen való fel-háborodás! — Nem tudom mit gondoljak. —

GABRIÉLA. (*az Attyának*) Meg-hólt tehát? — (*magában*) Oda léfzek!

VERGI. (*nyughatatlanul*) Miről beszélsz?

GABRIÉLA. (*sírva*) Arról az egy történetről, mely engemet leg-inkább érzékenyít —

Kufzi nints többé! — Oh! semmik e mellett minden szenvedéseim!

VERGI. Kedves Léányom! Kufzi vitézül holt-meg — ez tévzi a' halált meg-gyözni. Ö az, a' ki az örökkévalóságra született. — Oh! millyen szép, millyen kedves a' Király-ért meg-halni. Kufzi el-érte tökéletes fényességét nemes vitézeinknek; sírjából a' tiszteség Templomában emeltetett. — Engem kell síratni. Az én hír nélkül való vénségem a' bánat lántzai között eméztödik. Most érzem leg-elöbször, mit tégyen ez, abban a' szempillantásban, melyben szived magát szinte el-árulá — refzketek! már meg-mondottam néked — vigyáznak, és lefelkednek utánnad. Eggyetlen egy szó, eggyetlen egy sohajtásod meg-foszthat életedtől. A' harag ujra erőt vett Fáyelen. — Remélly! a' szerelembéli féltő szív hijában ad helyt a' gyülölségnek; idővel, kedves Léányom a' szépség jóvá teheti. Titkos fájdalmairól semmit sem szóllak néked. — Az okofság, és a' virtus meg-gyógyítják ezeket a' sebeket. Gyere velem, engedelmeskedj parantsolataimnak. Mint barát kérlek — mint Atya parantsolok. — *(el-mennek)*

III. FEL-

III. FELVONÁS.

(A Játék szin mutat egy nagy erdőt — megszűnően láttzik egy vár.)

I. JELENÉS.

KUSZI. MONLAK.

(Kuszi fegyveres emberektől körül van vétetve, a' kik kezekben töredezett fegyvereket-is tartanak egyszer'smind)

KUSZI. (a' fegyveres embereknék) Mennye-tek! és várjatok-meg itt közel. (Monláknak) Monlák! te maradj itt. (a' fegyveresek el-mennek)

II. JELENÉS.

KUSZI. MONLAK.

KUSZI. Beszéljünk már valamit szerelmemről. —

MONLAK. 'S efféléről gondolkozik Nagysád, kinek vitézségét egész Áfia bámulva tiszteli?

KUSZI.

KUSZI Monlák, én vitézségemet a' vezedelem közepette mutattam-meg, Királlyomnak, hazámnak elegettettem — a' vallásnak igazságáért vitézkedtem. — Már most erezkedhetik Kuszi a' szeretemben, anélkül, hogy a' virtus zúgolodjék. Hadd éljek alkalmazásával ennek a' fényes innepnek, mely a' Királyt Dijonban tartoztattya, akár hogy fiet-ís Páris várákozásának eleget tenni. — Barátom! tehát már én egészfzen szerentsés léfzek. — Meg-látom még egyszer azt a' tisztelt szépséget! Azt gondolad, hogy történetből tévelyedtem ebben a' magános helyben, nem a' szives szeretet vezette ide lépéseimet?

MONLAK. Mit mond Nagysád?

KUSZI. Itt van születése helye, annak a' rablásnak, mely bennem uralkodik. Most a' midön egy kiséf szabad vagyok, vele töltöm időmet, és mindenben, a' mit látok, a' szeretetre méltó Gábriélát imádom. Ez a' fa velle együtt nőtt-fel, 's látta bimbojából, mint nyilt-ki szépsége. Sokszor élt ő itt a' természet gyönyörüségeivel — mert sokszor meg-unta a' mesterségnek tsalárdságait. Oh! nem esméred hatalmát azoknak a' szemeknek, mellyekből szivem a' szeretet tüzét örökre meg-gyujtotta az imádás óltarán. Soha sem lát-

láttad Gábriélát! Hadakozni kívánó indulat-
 tom kényszerített eddig-is, szívemnek édes ér-
 zését meg-fojtani. — Monlák, képzelj egy vi-
 rágzó szépséget, mely mindent a' világon kel-
 lemetefségével gyönyörösegebbé téfzen — így
 jelent-meg előttem Gábriéla, és meg-bilintstelt.
 — Az ö Attyát Philipp igazsága, az óltalom-
 ra, unalmas hatalommal hívta — szép szemei
 Léányának könyvekben lábbagtanak. — Oh!
 milyen örömmel vettem részt nyughatatlan-
 ságaiból! Az egész udvar egy érzésben volt
 velem, és szerette Vergi Léányát. — A' Ki-
 rályné Ersébeth, úgy nézte, mint egy magá-
 hoz hasonlot Gábriélát. Egy bajnoki Játék,
 melyet Nemzetünk azért, hogy a' vitézség a'
 békeféség ölében-is el-ne szunnyadjék talált, és
 állított-fel, langban hozta, ki-ólthatatlan tü-
 zét szerelmemnek. Jutalmát Gábriéla kezei-
 ből vettem -el; attól a' szempillantástól fog-
 va Monlák, meg-jegyzetem örökre nevét, szí-
 vét, és választását. Gábriéla! — mely ki-
 vántsi gyönyörúség! — Egy mások felett va-
 ló betsüllesre méltoztatott, helyben hagyta
 szerelmemet. Hívségének betses jeléül, ezzel
 a' sinorral, melyet tulajdon haja ékefit, aján-
 dékoza-meg. — Már azt hittük, hogy az ól-
 tár előtt állunk! — De a' kevélység, mely
 szinte a' gyülölséggel volt határos, két felé
 vág-

vágta Atyáinkat, 's el-fzaggatta kötőinket. — Panaszaimat a' Thronus eleiben vittem, arra vették a' bölts győzedelmeft, hogy le-befzéljen. — Könyvhúllatáfaimat ki-öntöttem előtte; de szerelmeimet meg-tartottam. — Gábriéla a' szoros kötelefségek alá veté magát, 's kerülni kezde. — Én el-útaztam, anélkül, hogy láttam volna, de oh! az ő kedves képe kísért engemet, 's most hozom vizfza magammal Syriából. —

MONLAK. 'S mit remél már?

KUSZI. Egy egyben-kötéft, melytől életem függ, 's minden kétségnélkül az övé-is. Gábriéla nem lehetett hitetlen. — Az ő hívsége. — Istenem! mit mondék? Oh! írtózatós kép! láttam a' halált minden rettenetefségével közelíteni, anélkül hogy refzkettem volna. Emlékezz arra a' szempillantásra, melyben egy Királynak könyvhúllatáfai, a' világra ismét vizfza hívtanak, a' midön halálómról közön-séges hír készült repülni szárnyaira. Tudod mit érzettem akkor, láttad azt a' levelet, melyet erőtelen kezem vizsgálására írt — még most is ajakaimon hordozom. Emlékezzél utolsó akaratomról; meg-esküdtél nékem, tudom hogy igazán tselekedted. — Ha egy halátos seb meg-fozt életemtől; úgy te ezt a' levelet, az-
zal

zal a' véres ajándékkal együtt. — Te borzadol? értesz engemet? — Oh! kedves Monlák, egy ilyen szives szeretet nem félhet hitetlenségtől. — Szeret ő még engemet. Meg-lágyítani igyekezem Vergit — még az hajthatatlan Engnerrandat-is meg-érzékenyittem. Philipp, a' ki gyakran el-rejtvén a' Királyságot, tsak barátságát mutotta, lábainál lássan; meg-láttya, egy hív szolgájának könyvhúllatásait, és —

MONLAK. Engedjen-meg Nagysád, hogy igyekszem azt a' ködöt el-hárítani szemei elől, a' mely vakittyá. Egy előtt történt szerentsétlenségünk nem kevésbé félelmesebb. — Egy olyan Király előtt beszélt Nagysád, a' ki Nagysádat szereti. Nem vette észre, hogy maga Philipp, a' mikor Nagysád szeretetéről beszélt, halgatott, és sohajtozni láttatott? — A' bölts Montinyi, a' ki vitézségével a' zászlót el-nyerte, próbálta ezt a' vakmerő hajlandóságot ki-irtani. Sárfinesz és Roye eggyesittik erejeket, és tanátsolják Nagysádnak —

KUSZI. *(hirtelen tüzzel)* Azt a' mit én soha sem fogok végben vinni. Tsak a' szeretnek adok helyt.

MONLAK. Igen, de fegyveres baráttya könyvhúllatások között ölelé-meg Nagysádat.
Mitso-

Mitsoda történet által vezett-el itt az a' levél, melyben Nagysád szeretetét rajzolta vala-le. Minden gyűladárait — 's még-is Nagysád Gábriélán kívül, mindent hideg halgatással szemlél. —

KUSZI. Nem — a' reménységnek egy súgárától meg-nem fozthattz. Ő él, szeret engemet, sietek ötet ismét meg-látni. Hijában kényszerittem arra, hogy el-felejtsem. — Az én Atyámat a' gyengeség meg-ijesztette, de Atyámat-is, és a' kemény történetet-is meg-győzőm. Párisba repülek, meg-kötni, azon kedves kötöket. — — Mit mondoz vala? te írtozatos! egy olyan gyanakodás vett erőt nyughatatlan szivemen, mely tsak a' tiédben uralkodhatnék. Istenem! a' ki életemet megtartottad, hát a' halál mérgétől tsak azért szabadítottál-é meg, hogy síromban mélyebben tafzithafsál? Ennyi szenvedéseim alatt, minden elevenségem, meg-erötelenedett. *(Egy fára borul, és egy néhány minutáig úgy marad.)*

III. J E L E N É S.

Az ELÉBBENIEK. GABRIÉLA, és
ADELHEID.

GABRIÉLA. *(más felől bé-jön, Kuszit nem veszi észre, Adelheidra hajtya fejét)*
Önt,

Önthetem már még-is valaha könyvhúllatásaimat háborgotás nélkül kebeledben! *(egy kis pausa)* Meg-hólt tehát — 's én még el-értem azt a' napot? Titkos érzékenységeinknek küszködése szaggattya szívemet. Nem tudom, virtuosus, vagy büntetésre méltó vagyok. — Oh! én szerentsétlen! a' fájdalom meg-foszt minden érzésemtől — kételkedhetem-é tovább, meg-érdemlett büntetése iránt szívemnek?

(Adelheidhoz) Talám ki-tanulták! *(ismét Adelheidra ereszkedik, ez alatt, elébbeni helyét el-hadja Kufzi, szemeit az Égre emeli, egy néhány lépést téfzen, 's ismét elébbeni állását veszi elé. Gábrriela és Adelheid elébb lépnek)* Adelheid! meg-gyözném bánataimat, bár csak élne. *(Monlákat meg-láttya)* Mit akar ez a' Komornyik? Nem hibázom-é? ez — ez a' sífakja — az én nevem — *(fel-kidlt)* Kufzi fegyverei!

KUSZI. *(neve említését halván, fel-emeli fejét, meg-esméri Gábrriélát, 's hozzá főt)* Gábrriela!

GABRIÉLA. *(Kufzit meg-esmérven)* Kufzi!

KUSZI. Borulhatok ismét lábaihoz! — Ugy van ö! szeretetre méltó szép Gábrriela! nézd-el szeretődnek az öröm miatt, lábaid előtt halálát. A' kínoknak mérge táplálta tü-zemet

zemet. — Sem a' távul létel, sem az idő ki-
nem ólthatták. A' te képed, az ütközetek kö-
zepette, sírom szélég kisért mindenkor. Gá-
briéla itt van! Ha szédelgéfem! mitsoda Isteni
tétemény vezetett ide? Szóly! szeretetre méltó!
egyetlen egy tekinteted tökéletes bódog-
ságomat okozhattya. — (*Gábriéla el-ájulva
Adelheid karjaira 'ereszkedik*) Kérlek, emeld-
fel ismét szemeidet — leg-szivefebb szeretöd,
a' kit a' történet ismét vizsza ajándékoz. —

GABRIÉLA. Te vagy-é Kufzi? 's te élfz?
— — (*Adelheidhoz*) Légy segítségül, men-
nyünk — (*egynéhány lépéft tesznek, mintha
menni akarnának.*)

KUSZI. (*meg-tartoztattya*) Szaladfsz, a'
midön ismét láthatlak?, Gábriéla! talám hi-
tetlen lettél?

GABRIÉLA. (*Adelheidhoz*) Mit mond?
(*Kufzinak*) Hadj-el — hadj-el!

KUSZI. (*megint tartoztattya*) El-hadja-
lak? Hát nem szeretttz többé?

GABRIÉLA. Oh! ugy kénék! (*magában*)
Nem tudom mit tsináljak. — Hogy titkollyam-
el fel-háborodásomat?

KUSZI. Szeretned kellene? mitsoda es-
méretlen szerentsétlenség fenyegetödzik elle-
nem?

nem? — Gábriéla! Kufzi tökéletesen imád —
siet veled eggyesülni — esdeklik szivedért 's
hív ségedért!

GABRIÉLA. (*magában*) 'S én még hal-
gatom ötöt? (*Adelheidhoz*) Gyere Adelheid!

KUSZI. Nem háládatlan! — Nem hagy-
lak-el. — Fudd réám minden dühös ségedet. —

GABRIÉLA. Ha gyűlöltelek volna, nem
lennék határozatlan. Gyengeségem — Kufzi!
ne tartoztass.

KUSZI. Szerettz még. — De mitsoda tsu-
dálatos? —

GABRIÉLA. Betsületem — és kötelefsé-
gem —

KUSZI. Kötelefséged? Mit hallok? (*el-
akar távozni*) Nem — folytasd, reliketek a'
félelem miatt. —

GABRIÉLA. Kufzi! ez a' rettenetes szó,
mondjon eleget néked. —

KUSZI. Atyáinknak visszfa vonásokat ér-
ted é rajta? —

GABRIÉLA. (*magában*) Oh! hány na-
gyobb akadályok választanak-el egy mástól!
(*Adelheidhoz*) Adelheid! vigy-el erről a' szo-
moru helyről, mely ujj ujj nyilakkal lövöldö-
zi fájdalmas szivemet. —

KUSZI.

KUSZI. Mitsoda rettenetes gyertya, világosítva szemeimet! Lehetőséges lenne-é? — Oda leszek! — Egy irtózatos Házaság —

GABRIÉLA. Örökre elszakaszt egymástól. —

KUSZI. Meg-halok! (*Monlák karjaiban erefzkedik.*)

GABRIÉLA. (*Kuszinak*) Igen-is, egy másnak esküdtem hívséget. Az Atyámtól erőltetve, a' bóldogtalanságnak mintegy áldozattya, az óltárhoz hirtzoltattam — vígasztalás nélkül, fél holtan nyujtotiam kezemet. Más bírja, nem Kuszi, ezt a' szívet, mely majd részekre szaggattatik. — Nem vagyok többé magam-é. Eggyetlen egy gondolatot sem szabad hajdoni szerelmünknek áldozni. Bánnom kell, hogy valaha szerettelek, 's szívemet egészfzen bilintselve tartani. — Itéld-meg könyvhúllatásaimból, milyen kemények bilintseim. — Ne mérészelly bellyebb menni a' dologban: kimély-meg attól a' gyalázatos meg-vallástól, hogy örökös áldozattya vagyok a' kötelefségnek. Az eggyetlen egy érzés, mellyet viszon-tagalhatak, 's a' mely ezután a' szeretet helyét fogja bé-tölteni, az a' betsület. Az a' borzasztó hír futamodott vólt rólad, hogy Kiráallyod karjai között, a' kit egy halálos nyíl-

nyiltól meg-menteni akartál, végezted-el éle-
tedet. Te élsz — tsendes vagyok — nekem
illik meg-halnom. *(Kufzi kardjára kap)* Iste-
nem! mit akarsz? *(Adelheid, és Monlák segit-
nek Gábrrielának, hogy Kufzit tartoztassák-el.)*

KUSZI. Magamat attól az élettől meg-
fojztani, mellyet utállok, ha téged el-vefz-
tenem kell. —

GABRIÉLA. Meg-álly — meg-álly! —

KUSZI. *(kezét még mind kardján tartván)*
Há! Ez az én forsom! — Enged-meg, hogy tafzit-
tsam a' koporso letéttségében magamot. Enged-
meg hogy fessek, írtozatos létemet el-törölni.

GABRIÉLA. Ah Kufzi! ez-é a' szeretet-
nek ereje szíveden?

KUSZI. *(magához jön, és kezét le-
veszi kardjáról)* Örökké parantsolataidnak
kell engedelmeskednem? — Élni-fogok — élni
fogok: de csak azért, hogy ezerszer haljak-
meg. — Atkozott légyen az a' mesterség, mely
azt az életemet adta vízfza, mellyet utállok.
— Miért kerülém-el a' Saracénusok fegyvere-
ket? *(Monlákknak fájdalmasan)* Monlák! ilyen
környül állások várakoztnak réánk! — Én,
a' ki a' hadakozásnak lármájában neveltetem
— le-rogygom a' kétségben esés között, és
meg-fojlodom könyvhúllatásaimban. *(Gábriel-
ának)*

lának tüzezen) Mond-meg, ki az a' kevély, a' ki kezedtől, és szivedtől meg-fosztott?

GABRIÉLA. Akár ki légyen, érdemesnek kell lenni annak szemeid előtt. Egy hofz-fzafobb befzelgetés tsak nagyobbittaná büntetéfeemet (*magában*) Oh! milyen gyenge ez a' szív! nem tudja magát a' kötelefség határainban tartani — vizfza térek lántzai közzé. (*Kufzinak*) A' betsület, az Egek! mindenek el-tíltanak egymástól — ezt utoljára mondom néked. Oh! Iffenem! nem tudom mit mondok. — Kufzi! titkoljuk indulatainkat; ély so-káig — emlékezz-meg — soha sem láttyuk többször egymáft. — (*menni akarván*) Adelheid! refzketek há Fáyel!

KUSZI. Fáyel! az az írtozatos, kinek fe-nyezető szerelme bírtokában vagy? Ő — fiek, hogy még ebben a' fzezpillantásban tulajdon kezemmel. —

GABRIÉLA. (*el-álja az úttját*) Meg-álly írtozatos! elébb furd által ezt a' mellyet! tedd azt a' rettentő állapotat tökéletefsé, mely engemet üldöz; még nem vagyok hitetlen — még nem vagyok eléggé büntetésre méltó. Tsak a' vólna hátra szerentsétlenségéből, hogy refzt vegyek dühöfségedből, és helyben hadjam fzeándékodot, 's ez által sem-
mivé

mivé tégyem azt az életet, melytől az enyim függ. Menny kegyetlen! és tiszteld azt a férjet, felesége előtt — Istenem! milyen kegyetlenül üldöz a' bal forfom. — Azzal hizelkedtem magamnak, hogy találok a' világon, még egy olyan szívet, melynek szenvedéseimet panaszolhassom — 's Kufzi életemet gyanakodással, és hitetlenséggel akarja bé-motskolni. Kufzi kotzkára téfzi betsületemet, mely drágább előttem, nyomoruságos életemnél — 's a' mely, hálá légyen az Istennek, majd oda lesz. Fáyel — soha sem vólt ilyen kegyetlen, mert fegyverétől meg-fosztotta vólna Gabriéla. (*Kufzinak*) Ti ketten szaggattyátok szívemet, 's még-is szeretni akartok.

KUSZI. Hidj nékem, tudok én szeretni, mert még élek — de hogy szenvedjek egy olyan szerelembéli vételkedő Tárfat, a' kit én utállok? egy kegyetlenben tsak téged látni, és betsülni? — a' szeretetért magamat fel-áldozni, anélkül hogy azt ki-mútathassam? — Te! kinek szívével vagyok egyedül el-telve, meg-túlthatod gondolatomat, mely nyomoruságomat könyebbitti, 's a' szeretetnek hizelkedik? soha sem írhatlak-ki szívemből. — Imá-dandó szeretője egy szerentsétlennek! engedd-meg, hogy leg-alább a' szánakozás beszéljen helyettem!

E

GABRIÉL.

GABRIÉLA. (*meg-lágyulva*) A' szánakozás, kedves Kufzi — Istenem! mit mondék? A' betsület. — (*Adelheidhoz*) vigy-el innen. — (*egy néhány lépésti teszen*) Igazítsd lépéseim. Mennyünk-el.

KUSZI. (*lábaihoz esik*) Enged-meg, hogy lábaidnál végezzem életemet!

GABRIÉLA. (*félelmesen körül nézi magát*) Ragadj-el innen Gábriéla! (*Kufzinak*) Refzketek. — Koly-fel!

IV. J E L E N É S.

Az ELÉBBENIEK. Egy néhány SZOLGAK.

(*Fáyel szolgálai bé-lépnek, éppen akkor, a' mikor Kufzi a' Gábriéla lábainál térdepel, és kezét meg-tsokollya. Kuszira, Gábriélára, Adelheidra, és Monlákra rohannak. Kufzi kardot akar rántani.*)

KUSZI. Kardomtól-is meg-fofztatom! — Ah! alatsony! (*meg-láttya, hogy Gábriélat-is meg-ragadják*) Én vagyok — én. — Semmi részt nem vehet szenvedéleimből — (*el-vitetik.*)

GABRIÉLA. (*a' kit másfelé visznek*) Ó ártatlan. — Én büntetődjem egyedül. —

IV. FEL.

IV. FELVONÁS.

(*A Játtzó szín mutattya, az első Felvonásnak szobáját.*)

I. JELENÉS.

FAYEL.

(*Nagy haraggal bé-jö, szolgaitól kísértetve, a kiknek beszéll indulatoson.*)

Ezerfzer furjátok szivét keresztül, érezze a' halál mérgét mindenfelől — pontonként éreztecsétek dühöcségemet véllé — (a' körülete lévök el-akarnak menni, utánnak szalad, és visszsa szóllitya) Ollyan kínzásfokat gondoljatak-ki, a' millyen írtozatosfok szenvedéseim. — Tsigorgo fogakkal lássa-meg halálát — (emberei el-távozni akarnak, de utánnak menyen) Nem! — Éljen! még egynéhány szem-

E 2

pillan-

pillantásig — halaszszuk még érdemlett büntetését. — A' mig ki-adná a' gyalázatos kínoztatásaim között lelkét, meg-kell állapattyát, és nevét tudnam. A' halálos méreggel meg-részegitem magamat, leg-kissebb részét gyalázatos szívének meg-töltöm azzal, Feleségemnek undok vétkeit meg-öldöklöm benne. Kínos szenvedéseimet, mint egy mérges fullánkot belé-erésztem. — Az az egy örömem vagyom, hogy láthatom, milyen mélyre menyen szerentsétlenségem, mélységét mérhetem, és rettentő sírómat készíthetem, mely engemet rövid időn el-fog nyelni. Tüzes indulatok hevittik ínai-mat, ez mindent meg-fog emészteni. (*Szolgainak*) Hozzátok ide azt az ámulót, hozzátok olyan lántzokban, melyek ötet a' földhez nyomják, jelennyék-meg a' haláltól környül-vétetve. — Ah! ezerszer szerentsétleőbb vagyok nállánál. Hijában vezem segítségül tüze-met, és fegyveremet, hogy haragomnak áldozattyát kínozhassam! — Én — én a' poklokat hordozom mellyemben. Minden kínokat eggyesítek egy sebhedett szív ellen. — A' dühö-ség, és a' kétségben esés között halok-meg, az élethez való gyűlölségből, mely előttem türhételenné lett. Az az egy édes remény-ség kísér síromban, hogy dühöségemnek fen-
mara-

maradandó hírét örökké valónak tehettem. —
Jöjjen ide Ráymund. (*a' szolgák el-mennek*)

II. J E L E N É S.

FAYEL.

(*egyedül, fejét egy székre eresztvi, és ismét fel-emeli.*)

Utoljára még-is ki-tanúltam a' gonofzságnak titkát! Minden világofságra jött! Ezért nyögött annyit a' háládatlan! Ezért feresztette szemeit könyvekben! mennyi vér fog öntetni, azért, hogy ezeket a' könyvhúllatásokat megfizesse! minden ki-gondolható gyalázatok egyesülni fognak ezekben a' köfalokban. — Tsak a' dühöfség tüzesittfen — ez vezessen egyedül. Tudok egy módot, mely által meg-büntethetem a' hitetlent. Azt gondolja, hogy hatagomat el-kerülheti? Annak a' vetélkedő Tárfomnak szivével, fogom az övét meg-sebefíteni. A' nyughatatlanság égeti karjaimat, hogy hamar meg-nem mútathatom néki, azt az írtozatos szempillantást, 's nem tehetem, még párló vérét ellenségemnek szemei eleiben. — Tsepenként váljék-meg vérétől. Én lennék könyörületes? — Kitsoda? — Én? a' midön Gábríela — Hát egy jó szivü férjhez, kevesebbé vólt ö kegyetlen? Oh! hajlandóság! hajlandóság!

doság! mellyet én annyira követtem, te tafzítottál engemet ebben a' bonyólóadásban! Arra fzülettem vólt, hogy az imádásig szeressek, a' szeretet — a' szeretet életem bóldogságát meg-szerezhette vólna; Gábriélától szerettetve virtufos lettem vólna; mindenre ki-terjedett vólna gyönyörüségem. — A' házafság tsak egy gyüölöséges kötést tett, melyből szerentsétlenségem gyüölöségnél egyebet nem vehetett! — Jól van — már egészfen erre bizom magamat. — Idő töltést tsinalak belölle, ha két szivet szekre szaggathatok, az egész természet-re ki-fúvom mérgemet. Ha ezekre a' retten-tő dolgokra kénszerittetem, az akarom, hogy az egész világot általam szerentsélen légyen.

III. J E L E N É S.

FAYEL. és RAYMUND.

FAYEL. *(eleiben menyen Ráymundnak)*
Kínaimnak okozója sokat kélik! mond-meg hazáját, nevét, állapotját, annak az el-áru-lónak. —

RAYMUND. Eleven tekintete, fegyveres embereitök való kisértetése, vitézsége; mind ezek arra mutatnak, hogy egy nemes vitéz. Leg-kissebb félelem sem változtattya ábrázat-tyát,

tyát, egy panaszokodást sem szalasztott-ki száján — látta fegyvereseit dárdáink miatt földhez húllani, 's még most-is félelmesnek tekintik bátorsága előttünk.

FAYEL. Meg-zabolázom én, ezt a' bátorságát. Halgat-é? Mondj elé mindent! —

RAYMUND. Tellyességgel egyebet nem szól: hanem: „Ö nem büntetésre méltó, én „vagyok szerentsétlenségének okozója.”

FAYEL. Ö nem büntetésre méltó?

RAYMUND. Ez által a' gondolat által, árulja-el magát kétségben eséssel tellyes szive.

FAYEL. Ráymund, ö reszkessen! köszönöm fáradazódat! érzem előre annak az írtozatos örömeinek édeségét! indulataimnak mind ketten rabjai, oszszak-meg rettentő sorfakat, és az egymástól való bútsuzásokat, a' halál hangjai között sohajtozzák egymásnak!

RAYMUND. *(tsudálkozva)* Gábriéla-is Nagyságos Uram?

FAYEL. Igen-is Gábriéla — ötet — soha úgy, mint most, nem szerettem. — Ez a' leg-vezedelmelebb sebeim között! és én tölle nem szerettem! — Ez a' vetelkedő Társom — Igazságos Egek! miért nem tehetem a' büntetést olyan rettentővé, mint a' millyen mér-

mérges dühösségem? miért nem tehetek véle egyebet a' halálnál? mitsoda a' halál? szenvedéseinknek vége — (*Ráymund körül nézván a' helyet*) Nem látom ötet? Még sem gyönyörködhetem szenvedéseiben?

RAYMUND. Mindjárt megjelenik lántzokban.

FAYEL. Hát az, a' ki undokságaiból részt vett?

RAYMUND. Ismét a' fogságban vitettetett.

FAYEL. És sírattya gyalázatos környülállásait büntetésre méltó szerezetének?

RAYMUND. Könyvhúllatásokban megferedve, le-sütött fövel, haldokolva —

FAYEL. Mit mondasz Ráymund? Gábriéla haldokolva — eregy, szaladj a' fogságban — (*Ráymund egynehány lépést teszén, Fáyel visszafra tartoztattya*) vára kozz! tudnom kell elébb — elébb világosságra kell hoznom tselekedtet, az el-árulásnak bogjait, ki-kell óldanom. — (*Fejét egy Székre hajtya*) Oh! milyen szerentsétlen vagyok! (*egy darabig így marad, annakutánna Ráymundnak*) A' te ördögséged járt-által engemet írtozatos! Esmérted szivemet, tudtad mely könnyen gyanakodik — tudod hogy senki 'sints a' világon nállamnál érzékenyebb. — Miért mútatád-meg, azt az el-felejthetetlen levelet?

RAY-

RAYMUND. Nagysád mondotta. —

FAYEL. Semmit sem mondtam — lábaim előtt mondtam-le nyughatatlanságomról, le-töröltem könyvhúllatásait. Örökre le-akartam vetkezni bizonytalanságomat, vártam az engedelmet, szívetted volna: ekkor te elé-jö-vél, és fel-ébredtél ebből az édes álomból, azért hogy szívemet meg-mérgeftted! te mú-tattad-meg a' gyanakodást! mit árthat nékem a' Kufzi, a' ki rég a' nyüvek eledele? Az a' hajlandóság, első tsirájában meg-fojtattat volna. — Utoljára meg-győzte volna szívettem. — Hadj-el nyomorúlt! menny-el szemeim elől. Takarodj, vagy a' halál lesz jutalmad! (*Ray-mund egy néhány lépést teszén*) Gyere visszra! mond-meg! — fontold-meg, kivel beszélsz! szóly! azt az idegent, a' ki előtted olyan esméretlen, talám a' történet vitte, azok köz-zé a' fák közzé? — Jól meg-nézted-é mind a' kettőt? Mit beszéltek? Életeddel játszol. —

RAYMUND. Semmit sem érthettem. —

FAYEL. (*fenyegetődzve*) A' leg-írtozato-fobb halál. —

RAYMUND. Lábainál találtuk Nagysá-gos Uram Gábriélának.

FAYEL. Az ő lábainál! — A' midön az el-gyengült férje rezkető karját el-botsátotta,

a'

a' midőn talám nem meszfe voltam, 's el-vá-
 lazthattam volna. Bártsak egy menykövel
 mind a' kettőt üthettem volna agyon! Ah! —
 Ráymund! — kedves barátom, hogy küldnélek
 el? a' tűz szeleskedett bennem, engedj meg —
 tsak te benned bízhatik egyedül szerentsétlen
 Urad. Minden neveli szzenvedéseimet; nintsen
 semmi reménységem — lábainál — halj-meg.
 háládatlan! semmi sem menthet-meg. (*Ráymundnak*)
 Dühöségem mindent el-fog itt töl-
 teni írtozással! tsak vérek után ohajtozom —
 Vergit senki bé-ne botsássa! tartoztassa ő a'
 Királyt Dijonban — mennyen oda néki enge-
 delmeskedni! A' Királyokat, az egész emberi-
 séget, földet, és Eget, mindent gyűlölök, 's
 mindenik-is érezze gyűlölségemet. —

IV. J E L E N É S.

Az ELÉBBENIEK. KUSZI vasokban, egy
 rakás Fegyveresektől körül vétetve.

FAYEL. (*kardot ránt, és Kuszira szá-
 lad*) Halj-meg! (*viszsa lépik, és el-teszi kard-
 ját*) Nem — Pokolnak fajzattya! nem mesz
 még vissza lakásadban! a' halál ki-terjesztett
 karokkal áljon nyomorúlt fejed felett — meg-
 kell néked — oh! mit érzek ennek látására!
 — fel-kell néked minden gonofzságát, titkos,
 és

és alacsony szeretetednek fedezned! — Szóly!
avagy ezer kínok —

KUSZI. Mellyek el-tsüggédésemet okozni nem fogják — én nem akarom meg-bántáfa-
idat meg-bántásokkal vizantagolni. (*büszkén*)
Halgass-meg Fáyel! gyűlöllek, és szánlak.
Hogy ha csak az én forsom forgott volna elé,
hiddel, hogy nyomoru dühöséged, soha sem
kényszerített volna, halgatásomnak félben iza-
kafztására. Közelről láttam már a' halált, és
meg-tanultam halni. A' milyen áthatatos va-
gyok a' halgatásban, éppen olyan békefséges-
tűrő-is a' szenvedésre. Az életnél sokkal drá-
gább hajlandóságom, mellyel szívem el-van
telve, nyithattya-meg egyedül számat arra,
hogy határ nélkül való haragodat le-tsende-
fíteni próbáljam. Szerelembéli vak féltéfed kö-
vessen-el rajtam, minden rettentőségeket, de
mond-meg, mit vétett szerentsélen feleséged?
miért kínozod szegénynek szivét, a' midön vir-
tuffa —

FAYEL. (*dühösen*) 'S te ditséred virtus-
sát? házaság rontó! talám lábai előtt — de
csak egy életed van! nem elégíthetem-ki dü-
höségemet kívánságom szerént — oh! miért
nints a' halálnál más rettentőbb büntetés!

KUSZI. Ugy van lábai előtt térdepeltem.
Ez az utolsó veszekedése vólt a' szeretetnek.

FAYEL.

FAYEL. A' szeretetnek! — Ti lángoló Poklok! ofszátok-meg velem hatalmatokat, és a' ti leg-retténetesebb kínzó szerfzámaitokat, hogy dühöségem tökéletes lehessen!

KUSZI. Nékem — nékem volna okom azzal a' tüzzel dühösködnem, melyet te magadban szabadjára botsáttasz. Többtől fosztofsz-meg, gyűlölséges életemnél, melynek vége nállad nélkül-is szenvedésekkel, és kínokkal lett volna bélyegezve. Te egy szívtől fosztottál-meg-Fáyel — a' halál nem a' leg-írtoztatobb szenvedés! vannak különbö kínok azoknál, melyeket dühöséged ma számomra kézfített! minekelötte még az Egek, haragjokban egy kötést nem tettek volna, mely által egy érdemes'fzemély, a' leg-írtozatosobb férjel eggyefítettet. — Szerettem ötet —

FAYEL. (*nagy fel-indulással*) Szeretted ötet?

KUSZI. Imádtam Gábriélát, (*Fáyel azonban nagy lépésekkel alá 's fel-jár, tüzes szemekkel nézi Kuszit, Ráymundhoz menyen és ismét vissza jön*) és már tsak azt a' szempillantást várom vala, mely eggyesülésünkkel ajándékozott volna meg.

FAYEL. (*Ráymundnak*) Hát nem te mondottad-é, hogy meg-hólt Kufzi? mitsoda meny-

menykö-ütés ez szivemnek — milyen mohon kapja dühötségem minden fetét képzelődést! — Kinek volna Kufzin kívül, ennyi bátor szabad-sága? — hát azért hadják-el a' holtak sírjo-kat, hogy szerentsétlenségemet tökéletelebbé tehessék? —

KUSZI. Vissza jöttem úgy van az élet-ben, de csak azért, hogy mindent el-szenved-jek, a' mit egy ember ki-álhat.

FAYEL. (*el-bámulva kiált*) Kufzi! — az én kezeimben! — Kífolhathat tehát édes ki-vánsága dühös gyűlötségemnek! — fel-derült szerentsémnek piroslo hajnala. — Ez Kufzi, az én vetékedő Társam — a' ki-tsalhatatlanul szerettetik. — Mitsoda tsapás! — újra lángban borúl haragom. (*embereinek*). Fogja-tok a' kínzásokhoz, mellyekkel ezt meg-bün-tetni akarom! — vallyon nem lehetne-é néki százszor újra születtetni, hogy általam száz-szor meg-ölettethessék? Döffjétek. (*egynéhá-nyon kardat húznak, és Kufzira mennek, Fá-yel magához jön, barátságos hangal*) El-felejt-kezem vala a' betsületről. (*Kufzinak tüzezen*) Látod, a' szeretet miatt mind ketten magun-kan kívül ragadtatunk. Titokban folytattad a' dolgot. Egy ujj hiba mellyet meg-kell büntet-nem — nem, Kufzi! nem, ne gondold hogy engem meg-aláztál; csak azt akarom meg-mű-tetni,

tatni, hogy egy nemes vitéz vagyok! a' gyalázat meg-motskolná híremet! Meg-tsalattatol várakozásodban. — (az embereinek) Vegyétek le lántzait! Adjátok vízfsza kardját! hozzátok-ki az enyimet-is. (az emberek el-mennek) Ebben a' fzezpillantásban, meg-kell itt eggyikünknek halni! a' kard határozza-meg forsunkat! (le-vefszik Kufziról a' lántzokat) Oh! bártsak meg-fereszthetném vérében kezeimet, kardommal eggyütt! (bé-hozatik a' kettőnek a' fegyver, Fáyelnek eggyik embere oda nyujtja, egy fíakkal eggyütt) Nem kell pais, sem fíak! távul légyen minden, a' mi a' tsapásókat gyengithetné, vagy meg-akadállyoztathatná. Hadd vetélkedjünk a' halál felett. Ez a' tzél melyre én törekedem! — tsak az én halálomat, a' tiéd-is kövelle! (Ráymundnak) Hallod-é Ráymund! — (félre viszi, 's ott titkon valamit mond) Hogy ha forlom, mely látom nékem elleuségem — (Kufzi ellenében áll) ötet gyözedelmessé tenné; fogad fell, 's meg-is kívánom tölled, hogy fegyveredet Gábriéla szívében ütöd, hadd menyen az élet, a' kínlodásnak sohajtozásain egysz'er's-mind ki-testünkéből! mindenek felett halálomról semmit se tudjan. — — Hogy annál inkább emésztdjék, haljon-meg abban a' vélekedésben, hogy Kufzi általam meg-gyözettetett. (embereinek) Ha az

Egek

Egek ennek a' gyalázatos vetékedömnek győzedelmet parantsolnak, bátorságban el-menni engedjétek, mindenben tartsátok-meg a' nemes vitézek törvényeit. Tsak gyűlölség maradjon hírben utánnam, nem pedig alacsonyosság — menyetek — nézők nélkül akarunk bajnokoskodni, és meg-halni. Hogy betsületének hitelt, és tekintetet adok, azzal nem kissebbül gyűlölségem, több igazságot mutatunk egygyik a' máfikhoz, mintsem attól félhetnétek, hogy valamelyikünk a' tsalárdságot, menedék gyanánt fegedelmére fordítaná. *(az emberei el-miennék)*

V. J E L E N É S.

FAYEL, KUSZI.

(Mind a' ketten ki-vont kardokkal)

FAYEL. *(állást vészzen magának)* Vigyázz!

KUSZI. Fáyel! én esméretes vagyok. Talám hozzád-is el-hatott hírem. Asia ez alatt a' kard alatt látta vitézzeit ki-múlni, 's most-is fénylenek emlékezetemnek oszlopai ott. Félelmet nem esmérek, és minden veszedelemmel bátron szemben szállok. Nékem nagyobb indulattal kénék égnem, de — de az én szívem, mely egy halálos fájdalomnak alája van vetve, a' Gabriéla férjét tsak gyűlölni akarja.

FAYEL

FAYEL. Ezen meg-gondolkozásod, 's habozásod hite-szegett! egy titkos érzékenységet árul-el, mely néked most törvényt szab. Félsz egy háládatlannak szemei előtt meg-büntettetni? de nem fog mindjárt úgy tettetni. — Gyülöl-ségünk végezze-el!

KUSZI. Jól mondod, Fáyel! félek ötet meg-bántani. Eregy — inkább szeretek mint te! — Égfsz a' nyughatatlanság miatt ki-önte-ni azt a' vért, melyet vitézségem a' hadako-zásból meg-tartott. Sieff — fessd-bé házad al-ját véle — végezd-el kínos életemet.

FAYEL. Nem kegyetlen! én várom töl-
led haláloamat. Bízok Fáyel, hogy vitéz kar-
jaid azt a' halált meg-adják, mely fut elől-
lem, s' melyet rég vadászok. Nem — nem aka-
rok bajnokoskodni egy olyan életért, melyet
az Egek haragja örökre meg-mérgeletett. Nem
kell ez a' fegyver-is, a' mely kezeimben ha-
szontalanul van. (*le-veti a' földre kardját*) Ku-
szi! egy könnyebb útat mutatok kardodnak
meg-ölettetésemre (*ki-takarja mellyét*) Itt —
itt — tsak döfj néki! itt van a' szerelembéli
féléssel el-tölt szív. — Itt keresd a' vak sze-
retetet, a' mely engem kínoz, 's melyért ed-
dig mindenemet fel-áldoztam, szúrd által!
(*egy székre ereszkedik, ellenében tartya ma-
gát Kuszinak, a' ki lágyulni láttzik*) Vég nél-
kül

kül szerentsétlen vagyok! könyörületességet gerjesztek benned! nézd Fáyelt sírni, mitsoda gyönyörű néző Játék ez, egy vetélkedő Társnak szemei előtt! — Tüzem taszított erre a' gyalázatos pontra! a' leg-méréfzebb tselekedetre vezérelhetett volna — így magam útalom magamat; szeretetem még keményebben lángol most, mint egyébkor. (*Kuszinak*) Könnyebbitsd fájdalmamat, mond-meg, a' mikor Vergi → miért titkolta-el előttem? — Az egész világ ellenségem — a' mikor a' veled való kötéft — félelmes gondolat! — meg-akarta tsinálni; akkor az ő Léánya, érzékeny volt hozzád való szeretetében? tsak Attyához viseltett engedelmeisége, vitte volna velem az óltár eleiben? Ne féllj! ne féllj, szivemet ízekre szagatni — szeretett tégedet. (*merön nézi Kuszit*)

KUSZI. (*fel-háborodását mutatva*) Talám engedelmeskedett — mivel Attya akarta. —

FAYEL. (*kardot ránt*) Fel-háborodásod, el-árula. — Ugy van szerettek! 's még most-is szeretnek. — Ah! rettenetes halál! és alacsony-ság! (*egy néhány tsapást téfzen ellene a' kardal*) óltalmazd magadot! Életeddel kell mindenekért fizetned — (*Verekednek-bé felé haladván a' Kuliszszák közé; el-tűnésék után, még hallik egy kevés ideig kardok tsattagatások*)

F

V. FEL-

V. FELVONÁS.

(*A Játtzó szín mutatya az elébbeni szobát, hanem setétebben*)

I. JELENÉS.

FAYEL. RAYMUND.

RAYMUND, (*setve követi Fáyelt, a' ki gyors lépésekkel keresztül akar menni, az egyik keze nyakában fel-van kötve*) Mint buzog vére! — — Tartsa-meg — csak egy szempillantáig. — Végye kezemet segítségül.

FAYEL. (*az el-gyengülés miatt, egy káros székben esik*) Hadd folyjon! hadd folyjon patak módjára! Oh! miért nem lehet hamarabb vége nyomoruságomnak! — — Mit mondek barátom? Tartoztasd-meg ezt a' vért, mely a' nyughatatlanság miatt buzog, hogy meg-

meg-szabadulhasson ezen gyűlölséges kötöktől,
 — Ittenem! halgasd-meg kívánságomat! Engedd-meg, hogy bártsak egy oráig éljen Fáyel, hogy lehessen még ideje gyűlölni. Akkor küldj egy menykövet, mely végezze-el életemet! *(Ráymundnak, a' ki a' kötöket rendben szedni igyekezik)* Mindent tudok. — Soha sem szerettek volna engemet! — — *(fel-kél)* Dühöségem táplálni kezdi életemet, sietek egy rettenetes dolgot készíteni. — — A' természet irtózni, késő unokáink borzadni fognak erre. A' Poklok haragja ki sem gondolhatta volna azt, a' mit gyűlölségem fog végben vinni. Magam-is irtózom!

RAYMUND. *(meg-ijedve)* Talám tulajdon Feleségét?

FAYEL. Fáyel jobban tud gyűlölni —

RAYMUND. Hogy hogy Nagyságos Uram?

FAYEL. Az a' halál, melytől a' köz nép retteg, egy ollyannak a' ki büntetni akár, csak egy szokott szenvedés. Már meg-mondottam néked, a' halál az, mely a' szenvedéseket félben szakasztja. Ezekben az utolsó szempillantásokban, egy formángyengék a' szenvedések. Egy más kínra van egy hitetlen Feleségnek szüksége, és Ráymund! azt kívánnám, hogy ez örökké tartó lenne. Hát szenved-

F 2

het-é

het-é ö eleget? Az én parantsolatomra, mindjárt meg-kell itt jelenni. Meg-parantsoltam, hogy akarmi folyjon, az a' legnagyobb halgatásban légyen. — — Még egyszer meg-nézem, hogy ha valamit szivéből olvashatnék. — — Nem vagyok még egézfzen teli a' szerentsétlenségtől! Mindent tulajdon szájából akarok hallani, tölle akarom meg-tudni, mennyire ment hozzám való gyölölsége — a' mit dühöségem — — nagy Isten! — amott jö! látom. — Mond-meg, hogy várjon-meg, és kövess öztán engemet! (*el-menyen*)

II. J E L E N É S.

(*Gábríela széllyel botsátott hajakkal, el-ájulva, Adelheid karjain tsügg, a' ki ötet lassan hozza-bé, és Ráymund.*)

RAYMUND. (*Adelháidnak*) Meg-mondhatod nékie Adelheid! hogy az Uram, elmúlhatatlanul ismét ide vízfza jö.

ADELHEID. Meg-fogja itt várni. — Ráymund! látod az ö állapottyát? (*Ráymund el-menyen*)

III. JELE.

III. J E L E N É S.

GABRIÉLA. ADELHEID.

ADELHEID. (*Gá brié l á t mer ő n meg - né z - v é n*) Ez-is kerül minket. — — Minden neveli fájdalmait, minden egyesült erővel táplálja jajjait, és segít el-szaggatni, mind azokat a' köteleket, mellyekkel ehez a' világhoz van kaptsolva. Istenem! légy hatalmalfságoddal segítségére nékie. Nints más vigasztaló rajtad kívül. Ne zárd el-füleidet, azért a' szerentsétlenért való könyörgéseim előtt! — Gá brié la! emeld-fel szemeidet —

GABRIÉLA. (*megint magához jő*). Mi az ő forsa?

ADELHEID. Mit nem kérdesz töllem?

GABRIÉLA. Mi, nem értesz? Mitsoda más gondolat hívhatna vízfza engemet a' halál torkából? Kedves Adelheid! — mondj valamit nékem Kufzi állapottyáról. Szerentsétlen történetem, mely mindenütt üldöz, hozott ide engemet.

ADELHEID. Ez a' magánofság, mihelyt ide jöttél, egy félelmes halgatásá változott. Ráymund éppen most jelenté, hogy néked a' kegyetlen Fáyellel mindjárt találkoznod kell. Szerettem volna, setét bánattal bé-borúlt éjtzakánkat általa

tała meg-világosítani. Vallyon áldozattya lett-é gyűlölségének Kufzi? — De Ráymund hirtelen el-szalada, minden mély halgatásban van, egy vastag félelem, mint egy ködös felleg, úgy terjedett-el, ennek a' helynek felében. Azt gondolná az ember, hogy ez a' halál lakó helye.

GABRIÉLA. Oh Ádelheid! ha szemei bé-hunytak volna, ha igazságtalan férjem — Kufzi nem büntetésre méltó. Meg-kell elégitte-nem azt a' ki-ólthatatlan tüzet. — Egek! szag-gasátok-el egy gyűlölséges életnek kötőit, és vigyázatok annak napjaira, a' kinek élete fokkal kedvefebb az enyimnél. — Kedves Ádelheid! alig húzhatom-meg könnyörületefsége-met. — Mit gondolsz? Panaszolhat-é a' betsü-let ezért az érzésért? vagy talám az emberi-séget meg-kell fojtani, hogy a' virtus szorofs Törvényeinek engedelmeskedhefsjünk? — Ez iránt való nyughatatlanságomból nem tsinálfs-é vétket? — Ah! engedd, leg-alább ezen fájdalmas könyvhúllatáfaimat.

ADELHEID. Hát a' bánat annyira vakit tya? — Vigyázzan magára, egy szerelembéli féltőnek szemei előtt, hogy ki-ne nyilatkoz-talla magát!

GABRIÉLA. (*sírva*) Jól van! úgy van, a' szeretet, a' leg szívefebb szeretet uralkodik
szíve-

szivemen. Nem, Adelheid! az én szivem nem fogja többet óltalmazni. Kufzi akár meg-hólt legyen, akár haldokollyék — rajta kívül semmi sem látok. Nem hibáztatam tovább magamat, eleiben téfzem, annak a' kegyetlennek áldozattyát, az emberiséggel küzködő haragját jóvá hagyom, és halálomért, mint a' legnagyobb ajándékért esedezni fogok nékie. Ideje már, hogy meg-esmérje sebeimet, én pedig a' tettett tsalárdságnak véget vessék. Hát gyözedelem-é az, hát a' virtusnak szolgálattya-é az, hogy ha olyan szivet titkolunk, mely a' lelki esmérettel küzködik? Ha minden erönket arra fordittyuk, hogy a' gyalázatot el-palásfolhassuk, ha soha sem merünk számat venni könyvhúllatásainkról, ha magunk magunktól félünk; ottan ottan sohajtazáfokat szalasztunk-el, mellyek mindent el-árulnak. — Ezekkel töltöttem eddig időmet. Leg-alább egy nemes áldozatot téfzek a' virtus óltárára, a' dolognak valóságos igazságát meg-mutatom. Eleget tettetem magamat. Tudja-meg Fáyel már valahára, hogy Felesége véle igazságtalanul bánik, és hogy szivemen való uradal-mát, egy más határozza-meg. — Egy szóval üffen által engemet; elég ha én — Adelheid — honnan van, hogy reszketek? Mitsoda? —

IV. JELE.

IV. JELENÉS.

Az ELÉBBENIEK. FAYEL. RAYMUND.

(*Fáyel meg-jelenik a' Játtzó szín oldalánál, és Ráymundat beszéli, Gábriéla hirtelen lábaihoz borúl.*)

GABRIÉLA. Engedje-meg, hogy lábainál húllathassam könyvhúllatáfaimat! Nagyságos Uram! (*Fáyel fel-akarja emelni*) ne akadályoztassan-meg —

FAYEL. (*nyughatatlanul*) Afzszonyom — (*félre*) Mely kellemetesség! (*nagyon*) Kellyenfel. (*Ráymundnak*) Halafzd-el még, a' mit réád biztam — (*magában*) Istenem! mitsoda hatalom bilintsel ily hirtelen!

GABRIÉLA. (*a' kit Fáyel fel-emelni igyekezik*) Engedje-meg, hogy itt halhassak-meg nagyságos Uram!

FAYEL. Nem — keljen-fel mondom. (*félre*) Az én nyughatatlanságom —

GABRIÉLA. Engedelmeskedem, egy férj kívánnya — (*fel-kél, 's meg-láttya Fáyel békötött sebeit*) Istenem! te meg-vagy febesítve.

FAYEL (*meg-nézi merön*) Több sebeket is kaptam, ez nem a' leg-veszedelmesebb.

GABRIÉLA.

GABRIÉLA. (*fel-háborodva, Adelheidhoz fordulván, lassu hangal*) Meg-hólt.

FAYEL. (*Gábrrielának*) Fedezd-fel szivedet, minden mesterséges fogások nélkül. Féred egy vallástételt kíván tölled, mellyet régen ohajtott, 's a' mellyet te, mind kettőnknek nyughatatlanságára sokára hálasztottál.

GABRIÉLA. Hát ezért kellett nekem előted meg-jelennem? Hogy gyűlölséged tovább bizonytalanságban nem légyen, meg-mondom: kerüld kárhozatni azt a' szivet, mely terhes kínnyait csak eröltetésből halgatta-el. Nem, ez a' szív soha a' tettetés mesterségéhez nem folyamodott segítségül. Tsak Atyámnak parantsolattyaí tilthatták, hogy ki-ne nyilatkoztaffam, a' mit ezek a' köfalok ma leg-előb-ször hallanak. (*Fáyel ujra meg-dühösödik*) Ugy van, én szerentsétlen, és büntetésre méltó vagyok. Panaszold bé, vagy ha meg-kell lenni, itéld-meg Gábrrielát, a' ki magát soha meg-nem jobbittya. Még minekelötte egy szerentsétlen kötő veled eggyesített volna, Atyámnak tettéséből el-ajándékoztam vólt szivemet. Akármint sohajtozott kemény kötelefségein, még is sem a' betsületet, sem a' hívséget meg-nem fertéztette, a' házas élet alá vetette magát, 's ennek törvényeit szentül meg-tartotta. — Kufzit —

FAYEL.

FAYEL. Te szeretted ötet?

GABRIÉLA. Ő bírta szeretetemet — (*Fáyel kötői le-esnek; Gábriéla meg-ijedve Adelheid karjaira erefzkedik*) Istenem a' véred foly.

FAYEL. (*meg-igazította a' kötöket maga, egy néhány lépést tesz, és Ráymundhoz siet*) Szaladj, hogy fessenek. — —

RAYMUND. Hogy hogy nagyságos Uram, talám —

FAYEL. Siess, és engedelmeskedj. Mikor ideje lesz, tudósíts. (*Ráymund meg-gondolkozni láttzik*) Vagy a' halál mindjárt — (*Ráymund el-menyen*)

V. J E L E N É S.

FAYEL. GABRIÉLA. ADELHEID.

FAYEL. (*ismét Gábriélához jön*) Te szeretted ötet?

GABRIÉLA. (*lábához borúl*) Vedd-el, az életemet.

FAYEL. Hitetlenségedet csak véreddel fizetném. — Rettenetes nap! már most tudom minden úndok hibáidat — nem kételkedem tovább. — Nem — ne hally-meg, ha szinte meg-nem érdemled-is az életet. Dühösségem írto.

Írtozatofobb büntetésre vágyodik. Refzkeff! nem tudod 's nem esméred azt a' kint, a' mely kéfzen vár. A' halál jutalom lenne — alig várhatom azon fzezpillantáft. (a' legnagyobb meg-illetődéffel alá, 's fel-jár, Adelheidnak) Menny-el!

ADELHEID. Engedje-meg nagyságos Uram. —

FAYEL. (Adelheidnak, Gábriélára mutatván) Örökre el-választlak innen. Menny-el fzezemeim elöl! (Adelheid egy néhány lépéft téfzen hátra felé, de meg-áll.)

GABRIÉLA. (ki-nyujtya karjait) Meg-akar fz Adelheidtól folztani — oh! ő az az egyyetlen, kinek kebelében ki-önthettem könyvhúlatáfaimat. Nevelheted-é még fájdalmaimat? Láta lételemnek kezdését, a' mely nékem most tereh. Engedd-meg, hogy fzomorú végét is láthaffa ételemnek! ki-fogja utolsó fohajtáfomat el-fogadni? ne vesd-meg —

FAYEL. (Adelheidnak, a' kit ő dühösön el-tafzigál) Menny-el innen mondom! (Gábriélának) Halgaff, mert már el-vefztette fzépséged, minden fzéditő gyönyörüségeit előttem. (Adelheid el-menyen, egy néhányfzor még Afzfzonyára tekint, fzezeit az Egre emeli, és fohajtoz)

VI. JELE,

VI. J E L E N É S.

FAYEL. GABRIÉLA.

FAYEL. (*folytattya*) Elég sokáig szerettem ezt a' tsalárú kellemetefségedet.

GABRIÉLA. (*még mind térden álva*) Oh Atyám! kedves Atyám!

FAYEL. Ő nem halja szavadat — soha sem fogod többet látni. Udvaromban való jövedele, örökre el-van túlva Verginek.

GABRIÉLA. Hát Atyámat-is — Irtozatos! (*kezeit az Égre emeli*) Szerentsétleneknek vizsgálója, jó Isten! méltoztasd állapotomat egy tekintetedre! Hát nem hallod-é annak a' nyomorútnak szavát, a' ki hozzád folyyamodik?

FAYEL. Akkor kellett volna az Istenhez folyyamodnad, a' mikor büntetésre méltó szeretetednek leg-előbför helyt adott.

GABRIÉLA. Ne motskold Fáyel Feleségét. — Vedd el-életemet, és hadd-megbetsületemet. Kiméllye-megdühörséged legalább nevedet. — Mond ki ellenem ítéletedet, de a' nélkül, hogy a' virtust meg-sértsed — hanem kedvezz életének — (*Fáyel ez alatt dühöffen alá 's fel járkal, Gabriéla szüntelen térden álva van.*)

VII. JELE.

VII. J E L E N É S.

FAYEL, GABRIÉLA. RÁYMUND.

RAYMUND. (*Fáyelnek*) Nagyságós Uram! minden készen van.

FAYEL. Minden készen van — (*magában*) Helyt adjak -é gyűlölségemnek? — Ő nem szeret engemet! — Egy más — (*Ráymundnak*) vidd -el innen,

GABRIÉLA. (*a' kit Ráymund nagy bajjal fel-emel, és fél holtan viszen*) Hová hurtozoz?

FAYEL. Hová? — kívánságodat akarom bé -tellyesíteni. (*Ráymundnak, a' ki megijedve határozatlanúl merön áll, 's tűnődik Gábriéla el-vitele iránt*) Ráymund! engedelmeskedj. Vidd végben, a' mit réád bíztam! (*Gábriéla, és Ráymund el-mennek*)

VIII. J E L E N É S.

F A Y E L.

(*egyedül, hól sétál nagy lépésenként alá's fel, hól pedig gondolkozva meg - áll*)

Talám erőt vehetett volna még rajtam a' könyörületesség! — De Kufziért hullatott könyv.

könyvhúllatásai igen erősen el-árúlták — szívén feküdt élete. Azért rogyott lábaimhoz, 's én még-is kimélném ötet? Abban a' szempillantásban, melyben dühötségem tökéletes tüzben jön, ezer rettenetes küzködések támadnak fel-bennem. Hijában próbálnék, dühötségemnek ellene, tulajdon kezeimmel eleget tenni. Egek! hát többet kell-é a' büntetőnek, mint a' vétkesnek, és a' büntetés tárgyának szenvedni? Ah Fáyel! — A' lelki esméretnek nyughatatlan mardosása a' legnagyobb szenvedés! — Miért kell nékem ezt a' kínzó fájdalmat éreznem? Oh én szerentsétlen! — Érzem mint szaggattya szívemet! — Meg-kell fojtanom! Langban borúlt dühötségem, elég tételt, és enyhítést kíván. — Gabriéla a' legédesebb gyönyörűség, azok közül mellyeket érezhet az ember — a' szeretetnél édesebb. — De oh igen érzékeny szív! a' mely szüntelen egy meg-győzhetetlen gyengeségben tántorodol, nem várhatod már többet annak szeretetétől boldogságot, a' kinek szemeid előtt utálatosnak kell lenned. Nem szerethetz tovább! Töltsd bé hát a' szeretet helyét- is gyűlölséggel. Más kínok által fogom szenvedéseimet könnyebbíteni. — Ha a' vak történet tzélotomat meg-akadályoztatná — ha a' halálnak borzadása végeimet meg-jelenté,

tené, óh! úgy minden szempillantást, mely még hátra volna, annak a' haragnak áldozék-fel, melytől szívem meg-van részegedve. Jajgatást, és félelmet küldök minden szegettyében lakásomnak! könyvhullatások, és meg-alutt vér tseppek borítsák firomat! Gyalázatos vetélkedő Társamnak nevére 's emlékezetére, porom-is ébredjék 's elevenedjék fel a' bozsfúállásra. — Oh dühötség! te légy életemnek táplálása. — Nem szólhatok addig firomban, a' míg néked eleget nem téfzek!

IX. J E L E N É S.

FAYEL. RAYMUND.

FAYEL. *(eleiben szalad Ráymundnak)*
Igazságos vagyok-é Ráymund?

RAYMUND. *(le-sütött fõvel, nagy bánatot mutat)* Alig jöhetek ismét magamhoz — mire vitte haragja? — Ugy van Nagysád igazságos. — Oh örökös gyalázatnak napja! — Nagyságos Uram! — mit tselekedett?

FAYEL. Ezt a' nehéz szomorúságot akkor kellett volna mutatnod, a' mikor látad, hogy egy háládatlan áruló tsufságának ki-van urad tétetve. — Hogy tartoztathattam volna akkor dühöségemet? — Lásd - meg, **hog**

hogy vallyon tudok-é kínozni, 's büntetni. Ismét jö, ugy-é?

RAYMUND. Éppen most hozzák ide.

X. J E L E N É S.

AZ ELÉBBENIEK. GABRIÉLA.

GABRIÉLA. *(Fáyelnek két emberétől hoztattatik)* Ah! miért hozszabbittyák szenvedéseimet, miért kényszerítenek, erőmet ismét egyben gyűjtenem, mellyet a' fájdalom rég meg-emésztett, a' midön az életnek minden kötői el-szakadtanak, a' midön a' halálhoz közel járok — vagy talám még egy félelmebb gyűlölséget talált fel-bolond dühösége? *(egy székekben ültetik)*

FAYEL. *(embereinek)* Távozzatok-el! *(az emberei el-mennek)*

XI. J E L E N É S.

FAYEL. GABRIÉLA. RAYMUND.

GABRIÉLA. *(könyvhullatások között, gyenge szókkal folytattya beszédjét Fáyelhez)* Miért vagy olyan kegyetlen, hogy ítéletedet halasztod? Meg-kell büntetned, várom már a' halált, *(Fáyel nyughatatlanságot mutat.)*
Fáyell

Fáyel! ad-meg halálát Feleségednek, tulajdon kezeid által. — Aldani fog érette. — Sírs bánatos, és jajos forsát el-végezni.

FAYEL. Hiteilen! — tehát Kufzi bírta szivedet?

GABRIÉLA. Ő volt érdemes tárgya első szeretetemnek.

FAYEL. (*dühösfön*) Űfs által —

GABRIÉLA. De a' betsület —

FAYEL. A' Betsület azt parantsolta, hogy engemet szerefs — de más bírta szivedet —

GABRIÉLA. Ez a' hajlandóság, a' mely velem született volt, soha sem vett volna kötelességeimen erőt. Sokszor szállítottam én a' virtust ellenem táborban, sokszor védelmeztem ügyedet. Meg-mondottam má' egyszer néked, hogy a' tettetés nem barátom; csak Atyámnak parantsolattya, kényszerithetett volna, hogy sebhedett szimemet előtted el-titkollyam. Külömben egy szomorú vallás-télt szalaszthattam volna ki számon. Te magad — olyan nagyok szenvedéseim — te magad meg-szántál volna. —

FAYEL. En árúljalak - el? — (*félre*) dühöségem ujra tűzben jön. (*dühöfsen*) Nem-szerettedel tehát engemet? és soha sem szerethet-

G het.

hettél volna? Mond - el még egyszer — Fá-
jel, ne tsalhatott volna, egy szives sohajtást-
is hitetlen szívedből? — (*magában*) Ez - é a'
szeretet jutalma, mely engemet emész? —

GABRIÉLA. Hát kegyetlen! így gyújtják-
é a' szeretetet? (*lábaihoz borúl*) Engedjen-meg
fel-háborodásomnak. — Minden szempillantás-
sal nőnek kínaim — halgasd-meg panaszszaimat
— lábaid előtt halok-meg. — Fegyverkeztesd
fel-haragodat egy szerentsétlen ellen, egyedül
érdemlettem-meg. — De — ah! kedves — to-
vább nem halgathatok —

FAYEL. (*dühös tekintettel*) Méltatlan
Afszony! — Te Kufziról akarisz velem szol-
lani? —

GABRIÉLA. (*még mind Fáyel lábai e-
lőtt*) Uram! a' történet hozta ötet ide. — Nem
tudta örökre fel vett bilintseimet. — Űs ál-
tal — egyedül vagyok hibás. Minden remény-
ség nélkül hagyta volt-el Kufzi ezt a' helyet —
örökre el-butstunkt egy mástól. — Soha sem
fogom többször látni — nem — soha sem.

FAYEL. Ugy van, soha sem fogod látni.
— (*félre*) Már most eleget tészek magamnak.
(*nágyon*) Kufziról beszélsz, tsak azt vártam.
Minden, a' mit láttz, tsak réa emlékeztet. —
Meg-vagyok már gyözödve, hogy szived e-
lőtt utálatos vagyok — hogy minket egy
rette-

rettenetes kötő egyesít. — Jól vagyon — nézz ide! (*fel-emeli az elő függőt, mely az oldal szobája ajtajára van helyheztetve*) Nézd! — Illyen állapotban adja vízfza néked, egy meg-bántatott Férj, a' te Kufzidat! (*Gábríela fel szökik, és nagyot jajdúl, meg-látván a' Kufzi testét, mely az elő függő mellett van*)

GABRIELA. Kufzi! (*egy karjas székre rogyik*) Illelem! mit láttam?

FAYEL. Ez a' te munkád hitetlen! — Te, és a' szeretet vezették karjaimat! A' te kezeidből vette a' gyalázatos halálát. Itt van szeretőd! — Visgáld meg jól áldozatomat.

GABRIELA. Kufzi! — Kufzi meg-hólt! — Oh! kétségben esés! Mely undokság!

FAYEL. Ugy van undokságot tselekedtem — hogy téged imádtalak.

GABRIELA. (*tüzzel a' lehetőségig*) Irtozatos, ha vérben akarsz feredni, mi tartoztattya ellenem-is dühörségedet? Ad-meg halálomat, mely után régen fo hajtozom. Mar tzongold egyben ezt a' szívet, mely kardodnak által döfését ohajtya. Ékesítsd-fel véremmel fegyveredet, 's mutasd magadat hoz-zám, ugy mint Férjem! El-szaggattad ugy is azon szent kötetet, mellyek egyyesítettek!

G 2

A'

A' köteleltségek által hágáfa el-választ egy-máftól. Kegyetlen ! Öldököld - meg azt a' vigasztalás nélkül való szivet, a' mely köteleltségében hitetlen, 's hozzád való utálatofságnál egyebet nem érezhet. — Kövesd haragodnak hánykodásait ! — Tsinály egy más mellé két áldozatot Feleségedből, a' ki tovább sem okofságot, sem köteleltséget, sem házassági szentséget, sem tizfteletből való szeretet nem esmér; tsak fájdalmait érzi, 's tsak egy olyan emlékezettel küzködik, mely benne soha meg-nem hal. Mántúl fogva, örökös fájdalommal körül vétetve fogz látni. Szüntelen mondani fogom néked kegyetlen ! hogy Kufzi örökké bírta szerelmével szviemet; hogy azt a' szerentsétlen hajlandóságot semmi kienem ólthattya, hogy az idő és a' gyűlölség, azt a' tüzet tsak ujira meg-gyújtotta, hogy a' halál bozsfzújára, dühólségednek ellenére, azokat a' vonásait, Kufzi érdemes képinek, melyeket a' szeretet méllyen bé-mettzett szivemben, soha el-nem fogom vesztetni; 's hogy ötet ebben a' szempillantásban halva-is imádom. — Ugy, ugy kedves lélek ! fogadd-el szeretetemet ! véres árnyékodnak teszem ezt az esküvést, 's fogadást ! Egy olyan szeretetet esküfzöm (*Fájlre néz*) mellyel, ennek dühólsége bozsfzújára

jára örökké áldozni fogok néked. — (*Fáyelnek*) Menny - el — mert már nem rettegek előtted. — A' fájdalom miatt meg - halok.

FAYEL. Folytasd csak — folytasd! Gyűlölségemet jóvá hagytam, de könyvhullatásaid nem tettek annak eleget. Nem — a' halált meg-nem adom néked. Egy más' meg - elégedett volna ezzel a' büntetéssel; Fáyel tovább botsáttya dühötségét. Még most is halmozod meg - bántásaidat, 's mérész vagy — nints miért kedvezzek, és kiméllylek tovább. Hitetlen! itéld - meg, tudott - é Férjed büntetni? (*Gabriéla féltelmesen halgatya*) Egy irást találtanak gyalázatos szeretődnél. Láttam belöle, hogy az én vetéldő társam, azt kívánja, hogy szeretednek jutalmául, halála után, szívét néked vigyék. —

GABRIÉLA. Tovább — tovább. — Mitsoda hirtelen való meg - ijedés —

FAYEL. Afzthalhoz ültél, melyhez gyűlölségem hívott, a' hól a' dühötség velem együtt melletted ült —

GABRIÉLA. (*félig fel - emelkedik*) 'S ofztán?

FAYEL. Az étel közben, mellyel kínáltattál, szeretednek szívét — rezkess — tudom

dom hogy értelz — (egy kevés idő múlva)
az a' szív, a' tiédben van —

GABRIÉLA. (kiáltva) Az ö szive! (Kuzsi testére esik)

FAYEL. (ki-rántva kardját, és Gábriélának menyen) Halj meg, hideg tetemein te-is.

XII. J E L E N É S.

FAYEL. GABRIÉLA. VERGI. RAYMUND.
ADELHEID. 's több emberei
FAYELnek.

VERGI. (Kardjára tészki kezét, hogy visszafizsa verje Fayel embereit, a' kik bé-eresztteni nem akarják, Adelheid követi, a' ki Gábriélához fut. Vergi Fayelnek szalad, ki veszi kardját kezéből, és le-hánnya a' földre) Megálly. — Mit hallottam! Mitsoda Jelenések! (le-hajol Léányához, meg-öleli, 's fel emelni próbálja) Kelly-fel! (Adelheid-is segitt Verginek, hogy Gábriélát fel-emelhessek, Fayel a' dühös indulatok miatt mozdulhatatlanná lesz) Gábriela! — Kedves Léányom — nyisd fel szemeidet — én vagyok — (Adelheidnek) segitts. — (Gábriélának sírva) Én vagyok a' te szerentsétlen Atyád — kedves Léányom! térj visszsa karjaim közzé az élet-

életre! — Adelheid! hijában való segítségünk! (*fel-emelik, de mint egy meg-merevedett test, ismét le-rogygyik*) Kedves Léányom! — (*le-térdel, és testére hajlik Léányának, a' ki a' fájdalom miatt meg-hal; Fájelnek*) Meg-hal! Ha kegyetlen!

FAYEL. (*fel-szaggattya sebeinek kötöt*) Követni — mindjárt követni foglak. — Ráymund karjaira esik.)

V É G E.

Nyom.

Nyomtatásbéli Jöbbitás.

Az Elöljáró-Beszéd, harmadik oldalának 12-dik sorjában, e' helyett: *kemény természetü*, kell-olvasni: *vitéz természetü*.

A' Fáyel 20-dik oldalának, 12-dik sorjára, ezt kell olvasni: *mond-meg, melyrik szivet, tégyem dühöségemnek áldozattá vá?*

(II.)

(II.)

A'

FORMENTÉRAI REMETE.

**ÉRZÉKENY JATÉK,
KÉTFELVONÁSOKBAN.**

**NÉMETBŐL SZABADON FORDITOTTA
KOTZÉBUÉ SZERINT,**

É S

**AZ ERDÉLLYI JÁTTZO SZINHEZ
ALKALMAZTATTA**

K. B O É R S Á N D O R.

**Elé-adodatt a' Kolo'svári Nemzeti Játtzo szín-
ben, előbízör Májusnak 20-dik napján 1793.
ban.**

A SZEMÉLLEK.

A' REMETE.

FERNANDO. ennek Szolgája.

SZÉLIMA. egy Török Léány.

HASSAN MAKMUT. Algiriai tengeri tolvaj
Kapitány.

DOM PEDRO OLIVEIRO. egy ifju Spanyol.

PEDRILLO. ennek szolgája.

A' történet esik Formentéra szigetében,
nem meszfe a' Spanyol Országi ki-
kötő partoktól.

*Ezen Darabból a' fok énekek, a' nagy
Spanyol, és Török sokaság, 's nehéz Ját-
zó szini készültek ki-maradtanak, és
egészszén szabadon van fordítva ugyan:
de még-is bizunk, hogy sem az olvasókra,
sem a' halgatókra nézve, nem vesztette-
et a' munka szépségét.*

A' Ki-Adók.

ELSŐ FELVONÁS.

I. JELENÉS.

(A néző helynek hátulso része mutatya a tengert, oldalai pedig erdőt. A nap feljő, és fényes sugározással mutatya magát. A Remetének kunyhoja egy köszikla mellett vagyon, és ettől nem meszsze egy zöld szék. A part szélin, magán kívül fekszik Szélíma, a haboktól ki-vettetve. A Remete ki-jő kunyhojából, de Szélímát észre nem veszi.)

Által eadém tehát, még egy oly hoszszu, fetét, és írtozatos éjtzakán, a millyennel szokott sorfom kedveskedni. Már most derülni láttatik a szép nap. Miként rebeg képe a habok felett,

felett, miként tündöklék minden tseppetskébe. — Ujjult életet önt a' teremtésekbe, kereftül hat akár mely zürzavaran, és minden tengeri szélvésztl le-vertett tsemeteket fel-emel. Az egész természet mosolyog tekintetének, tsak én boritam-bé ortzámat sírással, 's nyitom-meg számat sohajtásokra. — Mindent meg-szárazt ez a' borongás nyomdokán, tsak az én szemeimben lábbago könyveket nem szárazt-hattya-ki. — — Végy erőt magadan meg-öfzült bujdoso! Szomoru nap vólt ugyan el-rendelve számodra, de éppen oly gyönyörűségesen fog valaha néked, egy jobb életnek réggélén a' nap fel-derülni, mely nem lészén miht ma, hírt téyö követtye tetézett nyomoruságaidnak. (*Egy kis halgatás után, ki-néz a' Kullifák között*) De mitsoda árnyékat látok, vagy képzelek? — Kit akarnak a' nap sűgárai ábrázolni? Hiszem én vagyok egyedül ezen pufztának lakoja, a' ki oly emlékeztető ofzlopat hordozak kebelembe, mely tartof-ságára, 's keménységére nézve, a' szeretettel vetekedik. — Léonora! Léonora! mélyebben mettzette a' bal fors képedet ezen szívbe, hogy sem azt reszkető kezeim, valamely köre raj-zolhatták vólna. Könyvezésem patakjai nem elégségesek, az el-múlt időknek még tsak emlékezetit is el-törölni. Meg-nem akadályoztat-hat-

hattyák soha-is azokért való emésződésemet, a' miket hajdonába oly édesdeden bírtam valla, és már soha többé nem bírhatok. — Tízennyoltz esztendeit, töltém-el sáralmas búfulá-fomnak, és még-is, oh vad fors! el-nem akarod vágni nyomorúlt életemnek fonalát. — Oh Isten! Isten! hát nem azért teremtetted-é ezen pufztát, hogy a' kígyoknak légyen lakhelye? — Miért parantsolod hát nékiek, engemet kí-méltetni? — Szaladnak én töllem. Talám úgy meg-béllyegeztenek kezeid, mint ama leg-el-ső gyilkost.

II. J E L E N É S.

FERNANDO. REMETE. SZÉLIMA.

FERNANDO. Úram! a' reggeli étel ké-fzen vagyon.

REMETE. Éltem már a' leg-jobbal, tud-niillik: ezen tiszta időnek meg-tekintésével.

FERNANDO. Én el-menyek, egy keve-fet a' köziklákön alá 's fel-mászkalni. Ebéd-re egy pár vad galamb tojást készíték. — Ugy-é bár Uram?

REMETE. Lássad édes Fernándom.

FERNANDO. Azután meg-nézem, mi do-log: mert a' múlt éjjel lödezéft hallottam. Hát
ha

ha a' mi emberséges tengeri tolvaj esmerösünk útba van; ugy-is közelget vízfűza jövetelének ideje.

REMETE. Szinte el-is tölt. Meg-vallom, nyughatatlan vagyok iránta.

FERNANDO. Én pedig nem. Derék legény ám az, bárha török-is. Meg-fogja ötét óltalmazni az Isten.

REMETE. De hól tud annyit múlatni? A' mi eleségünk már fogyni kezdett; holott nagyon az ő segítségéhez szoktattuk magunkat.

FERNANDO. Tudja ked Uram! most esztendeje, mikor azt beszéltette, hogy a' mi Hazánkiai Algirt ostromolták, és ő vélek keményen viaskodott, ekkor-is szokása ellen, két héttel későbbre esett haza menetele. — Most-is valami efféle baja lehet. — Azomba, én tojás keresni menyek. Az alatt talám jó lenne, a' kert ajtaját egy kiségg meg-igazgatni, és valami ujj kosarakat kötni.

REMETE. Jól van, jól Fernando. Majd meg-látom.

FERNANDO. Azomba fát-is kell valaha bé-hordani. — Vagy hiszem arra még ra érünk estvig. (*Menni akarván, meg-láttya Szélimát*) Bóldog Isten! mi lehet ez?

REME-

REMETE. Talám holt teft. (*melléje megy*)
Egy prédája a' múlt éjtzakán esett tengeri
hánykodásnak.

FERNANDO. (*kezét fogja*) Nem holt
teft ez Uram! — Élet van még benne. (*A'
kunyhoba siet.*)

REMETE. Sem ortzáján, sem ajakain
nem láttzik egy tsep vér-is. Körmei el-kékül-
tenek, még-is egy valóságos gyönyörűséges
teremtés! — Oh szinte gorombaság vólna, a'
halálnak tsendes álmából fel-ébredszteni, mi-
dön már egyszer a' leg-keményebb hartzon ál-
tal esett.

FERNANDO. (*ébredztő szerekkel ki-jő,
és Szélima körül forgolodik*) Kereftény köte-
lefség ez Uram! Ki tudja hová való szegény.
Ugy lehet szülöi vagynak, a' kik minket ál-
dani fognak. Ugy lehet, egy szeretője-is va-
gyon, a' ki el-vezztéftit gyáfzolja.

REMETE. Jól mondod, hogy szeretője
lehet. — Oh mennyire érzem ezen szóknak
erejét!

FERNANDO. Gyözedelem Uram! Gyö-
zedelem! — Lélekzel — magához jött — do-
bog ártatlan szive.

SZÉLIMA. (*szélllyel néz*) Istenem! hól va-
gyok? Hatalmas Proféta! mi történt velem?
— Kik vagytok?

REME.

REMETE. (*nyájofon*) Éppen olly emberek mint te, tsak nem úgy öltözve, a' milyeneket talám látni szoktal vólt. Keményítsd-meg magadat szegény szerentsélen! Ne írtozzál ezen ösz főtől; meg-ne rettennyél ezen öltözettől: mert érzékeny szív lakik alatta. A' mi az enyim, tiéd légyen. Az én kunyhotskám, és az én kebelem, akármely szerentsétlenek számára nyitva van.

SZELIMA. Akár kik légyetek jó féle emberek! egy hálá ado szivet ragasztatok jótéményetek lántzaival magatokhoz. Ezt egyedül hagyta bírtokomban szerentsétlenségem. (*Fernando, és a' Remete, egy zöld székre helyeztetik.*)

FERNANDO. Vesd-ki elmédből Afzfonyom! mostoha történeteidet, mellyekkel tsak a' végezések próbálgattanak. Ezeknek utai homályosak, de még-is jók lehetnek.

REMETE. (*magában*) Kedves reménység! betses Égi adomány! környékezd-meg ezen ártatlant, és szokáford szerint enyhítsd fájdalmait. Meg vagyok ugyan-is arról gyözödve, hogy ennek, még hajszálait-is tudja az örökévalóság.

FERNANDO. Légyünk frissen Afzfonyom! Mi tizenkét esztendőtol fogva lakunk már

már ezen szigetbe, még-is Istennek hála még egy elive sem feküdtünk-le ágyainkba ehezve. Semmi szükséges, és ki-telhetőbe meg-nem fogatkozal. Ehetel mi velünk jó tejet, édes narantsokat, és leves dinnyéket. Azután friss ká-kából, 's fa mohából ágyat vetek, és erre gyapju pokrotzamat rá teritem.

SZÉLIMA. De hát hól vagyok én?

REMETE. Formentéra szigetébe, nem mészze a' Spanyol Orzági ki-kötő partoktól?

SZÉLIMA. *(fel-indúlva)* A' Spanyol Orzági ki-kötő partoktól? — Mészze vagynak-é?

REMETE. Tsak egy néhány mértföld-nyire.

SZÉLIMA. Jó Férfiak! nem vihetnétek engemet oda?

FERNANDO. E' meg-nem eshetik Afzfonyom! Minden hajos feregünk egy kraitzár-nélkül való gazdagságu tsolnaktól, és egy darab vitorlából áll, mellyekkel némelykor halálzgatunk.

SZÉLIMA. Hát ugyan, tsak ti vagytok-é ezen szigetnek lakoi?

FERNANDO. Tsupán mi ketten. A' sziget teli van kígyokkal; senki ide nem telepedhetik.

H

SZÉLI-

SZÉLIMA. (*A Remetének*) És te — —

REMETE. A' szerentsétlen, egy kígyótól sem félhet.

FERNANDO. Jó lelki esméretünk vagyon Afzszonyom! 's ez a' mi test örönk.

SZÉLIMA. Oh! már ugy, még inkább nem maradhatok nállatak. —

FERNANDO. A' ki magát bünösnek esméri, tsak félignyire érdemel lakolást.

SZÉLIMA. Hát egy hajo sem szokott, ezen sziget mellé ki-kötni?

REMETE. Vagy igen ritkán, vagy soha sem.

FERNANDO. Még-is nem vagyunk mi egészfen el-hagyattatva. Minden esztendőbe meg-látogat egy betsületes Török, és akkor bálazunk ám kedvünkre ezen kunyhotskába. Már akkor jo bort hozunk a' pintzéből, és a' leg-kedvesebb gyümöltseket le-szedjük kertünk-ből. Akkor az ételt barátsággal, és örömmel fűszerfzámozzuk. — Ugy ugy Afzszonyom! Értesz é engemet? — Bátraggyál-meg már. Hiszem jól láttad, mely fekete vólt a' múlt éjjel az Ég, 's imé már ismét szép nap fény tündöklük. — Gyere velem, száragasd-meg köntöfedet a' napon. Én az alatt el-menyek, egy
tsir-

tsirkét ölok, 's leveft tsinálok, még pedig olyant, a' millyennél fogadom, hogy az Asturiai Hertzeg afztalánál sem esznek ma jobbat. *(a' kunyhoba menyen)*

III. J E L E N É S.

SZÉLIMA. a' REMETE.

REMETE. Hogy érzed magadat?

SZÉLIMA. Valamivel jobban.

REMETE. Minek nevezzelek?

SZÉLIMA. Szélimának, egy Algiri Török Léánynak.

REMETE. Mitsoda történet vezetett ezen partokra?

SZÉLIMA. Engemet a' szeretet. — Tiszteletes öreg! a' te tekinteted bizodalmat önt belém. Engedd-meg azért, nyomoruságomat kebeledbe kí-önteni; engedd-meg vigasztalást keresni, azon szent vallásba, melyhez az én kedvesem, hajdonában oly fokszor édesgetett, — Te reméllem keresztény vallásu vagy?

REMETE. Igen-is Szélima! én született keresztény vagyok; egy baráttya minden egyes teremtésnek, egy pártfogója minden jáma-

H 2 bor

bor ártatlan léleknek, akár Klaffromba, akár pedig Sérálba lakják az.

SZÉLIMA. (*nagyon sohajt*) Jámbor, és ártatlan voltam én-is valaha, de oh! most büntetést érdelek. — Tsak egy hibás lépést tettem, 's még-is bünös vagyok. Lelki esméretem mardosásai szaggattyák belső részemet. A' fájdalmak, és nyomorúságok mindenütt nyomomban üldöznek: holott tsak egy hibás lépést tettem. — — En az édes Atyámtól elszöktem, a' ki engemet mindene felett szeretett, a' ki leg-kifőbb kívánságomat-is tellyesítette, és a' ki talám most átkozván engemet, kínnyában fejer haj szálait szaggattya-ki. — — Meg-engeggy fel-indulásomnak. (*sir*) Az Atyám egy nagy ember Algirba. Midön nem régibe, azt hozták volna hírül, hogy egy Spanyol Hajos fereg a' mi városunkra szándékozik, eleibe szalada ennek az Atyám két hajokkal. Tsak hamar el-menetele után, bizonyos Spanyol foglyokat küldé haza, kik-is a' kertbe dologra rendeltetenek. Ezen foglyok között, vólt egy ifju — oh! még többet illyent soha nem láttam. Az áfo, Királyi páltzává változott kezében, és rab dolmánnya, bárlonnyá. Az ő szép szemei, az ő szája, és az ő haja — — nem-is szóllak többet, tsak azt kérdem szerettél-é valaha?

REME-

REMETE. (*érzékeny sohajtással*) Igen-is szerettem!

SZÉLIMA. Ugy hát tudom, meg-értetesz, 's menteni-is fogsz magadban engemet. Reméllem, a' nagy Proféta-is nem bünteti-meg azon szivet, mely oly kellemetes Férfiúnak-áldozott. — Lántzban volt ő ugyan, alatsón rabok között, de még-is elég hirtelen magáé-vá tehette szivemet. (*énekel*)

Szent Istenem! hányszor láttam
Lábaimnál lántzait,
Annak, a' kinek imádtam
Hívségének tsokjait.

Nagy Proféta! oh! kegyelmezz
Szélimának vétkiért:
Hogy kebele buzgon érez
Tisztelője szíviért.

Szerettem tehát. — Sokkal kedvesebbnek tettezt már ekkor nékem az atyám kertye; vidámabbúl mosolygott réám a' fel-derülő nap — mert szerettem. Le-ereszkedő, és barátságos; rab alfszonyaimhoz jó, és jámbor voltam — mert szerettem.

REME-

REMETE. 'S hát magad vizont szerettél-é?

SZÉLIMA. Igen-is — oh! bizonyosan még ma-is szerettetem. — Örömeft elé beszélném tenéked, milyen kemény hajlandósággal viseltettünk egymáshoz, de már est képzelheted. — Haném talám magad sem vagy a' leg-szerentsélebb?

REMETE. Ne kérdezz engemet. Az én szerentsém, egy régen meg-hólt barátom, 's nehezen esik, ha ennek halálára emlékeztettz. — Beszéld-el, hogy jöttél-ki Algirból?

SZÉLIMA. Szerelmünk szárnyaival, az éjtzakának sötéttsége alatt. Egy Spanyol Hados Sereg örömeft fel-veve, és kedvesem engemet ölébe szoritván, vitt az Admirál hajójába. Elébb fel-borított fátyollal voltam fokáig, idegen Ország lakossai előtt, de a' földbe szegezvén szemeimet, kedvesem mellé lapultam. Dom cel Bárlo egy atyafia, és jó barátya, engemet minnyájok szabadojának nevezett. Azomban, hogy őket ily háborus környülállások között, egy fejrénppel való bajaskodás ne erőtelenittse, engemet egy más kissebb hadi hajora ültetett Kedvesem, hogy azzal előre Kártágénáig menvén, ott várjam-meg ötet. Eszerint meg-kellett válnunk

egy-

egymástól. Ne várd ezen gyáfzos butszuzás idejének le-rajzolását, mert kefervefebb volt ez előttem, a' múlt éjtzaka efelt nyomoruság-nál.

REMETE. És az a' kis hajó — —

SZÉLIMA. A' szélvészek miatt ide vetődék. Itt hajó törést szenvede, és a' többek mind el-veznének, tsak engemet egyedül marasztal meg valami keményebb végezés, hogy lehetsen módom, el-vezett atyámat, 's szeretömet siratni.

REMETE. Hozd helyre magadat szép Szélima! háborodásodból: mert a' ki ártatlanságát meg-fszabadittya, semmit sem vezett-el. Nékem egy jó barátom vagyon Algirba, a' ki engemet minden esztendőbe megszokott látogatni. Én ötöt minden órába várom, és ő vízfza fog vinni édes Atyád karjai közzé.

SZÉLIMA. Oh! nem jó öreg! nem. — Ő egy igen nyájos atya, de a' háládatlanok-haz felette kemény ember, én pedig háládatlan gyermeke vagyok. — Nem Uram! Én te nállad maradok, szolgálni foglak, a' mennyibe tsak eröm meg-engedi. Lappang még bennem egy fugára a' reménységnek, midön oly közel vagyok, a' Spanyol Orzági ki-kötő par-

partokhoz, és midőn az a' kedves levegő ég, véfzen engemet körül, melytől szerelmemem tápláltatik. — Nálla nélkül — oh! nálla nélkül — —

REMETE. De ki kívánnya ezt? — Bizd magadat bátran az én barátomra, Hafsán Makmutra!

SZÉLIMA. *(meg-rémülve)* Mitsoda nevet említél? — Hafsán Makmut, az én Atyám.

REMETE. *(az Égre)* Istenem! a' te útaid homályosok, de még is boldogithatnak. — Mit gondolsz szép Léányka? Miért ellenkezel azzal, hogy édes Atyádnak viszfza szolgáltassalak?

SZÉLIMA. *(lábaihoz esik)* Mindenre, a' mi szent előtted kényszeritelek, ne tselekedd ezt velem. — Rejts-el engemet.

REMETE. *(fel-emeli)* Szerentsétlen! mit kívánsz? Képzeld öreg Atyádat, mely jajgatások közt száll miattad firjába.

SZÉLIMA. Jó öreg! ki-oltya ezen képzelődéft annak meg-gondolása, hogy nyújtya felém, szegény kedvesem ölelni szándékozó karjait. Az ő nyomorúságának lármája, szüntelen zug füleimben. — Oh Atyám! Atyám! tudom

tudom folydogalnak nemzöi könyveid, melyeket egy jó Léánynak, ki-kellene szárazítani. De nem lehet. — Inkább minden tsepéért vérzéssel fizetek: mert ki-száraztani, nints tehetségembe.

REMETE. Szerentsétlen Atya! hát már tulajdon gyermeked keménységével ölettetel-meg? — Siefs Szélíma! siefs az ő karjai között. Oh hányszor beszélggett ö velem, az ő Szélimájáról — az ő jó, engedelmes Léányáról — az ő vénséginek eggyetlen egy vigasztalásáról. — 'S hát ugyan, ez-é az a' Szélíma, ez az vakmerő indulatú Léány?

SZÉLÍMA. Ne szóljunk erről többet: mert szívemet szaggatod.

REMETE. El-hízem hogy szaggatom — de miért hogy meg-nem illethetem?

IV. J E L E N É S.

FERNANDO, a' VOLTAK.

FERNANDO. (*a' kunyhó ajtába kezd beszélni*) Gyerünk-bé Afzfzonyom! Gyerünk-bé. Már a' viz fö, a' tsirke fazékba van, az ágnak való kákát fel-rázogattam, a' ház ki van készítve, az afzta meg-terítve, üvegeink

geink teli vannak, és az egész ház friss virággal bé van hintve, a' miket különben elhidd, hogy csak Husvét első napján szoktunk isinálni.

REMETE. Talám meg-bolondúltál? (*Szelimának*) Jövel szép Léányka! kövefs engemet, az én tsendes magánosságomba. Ott talám ismét magadba fogsz térni, el-vezted azon szomorú képeket, mellyek most örökké körül vesznek, és talám rá állasz köteleltséged áldozatjára.

SZÉLIMA. Lábaim refzketnek — a' fejem nehéz. — Oh barátságatlan habok! miért vetétek-ki engemet? — és ti-is kegyetlen emberek! mi okon ébresztétek-fel szerentsés álmomból? (*a' Remete vállára tsüggedvén, lassan bé-mennek*).

FERNANDO. (*el-nézvén, magába*) Talám meg-bolondúltál! azt mondá az Uram. — Még éppen nem egészen, de valami bajamnak csak lenni kell: mert miért virágoztam volna fel különben a' házat, mint első Húsvét napján, és miért vittem volna én ma, egy ora alatt többet véghez, mint málszor három nap. — Legény! most érzem, millyen különösön dobog az ember szive, ha tizenkét esztendőbe lát egyszer Léányt. — Ha a' Fejérnépek, az
álha-

álhatatlanság bilintseibe akarnak zárni bennünket, ilyen ritkán jelnyenek-meg. — De mit befzéllek, mit semmiskedem én itt? Hafsán Makmut meg-érkezett, a' kinek tiszteletet kell tennem. Még az Uram sem tudja ezt; bezzeg lez dolog, mikor öszve találkoznak, 's kivált mikor az-is ki-jö, hogy Hafsán győzedelmesen érkezett, a' Spanyolokat meg-verte, és fok prédával, 's foglyokkal jött ide. *(bé-menyen)*

V. J E L E N É S.

DOM PEDRO. PEDRILLO. *(utilag)*

DOM PEDRO. *(mely gondolkozással meg-sétálja magát)* Mi voltam — 's mi leve belőlem!

PEDRILLO. Az Urfi a' Hajos Seregnél Hadnagy vólt. Most pedig mint gavalér, egy török gallyán útazik.

D. PEDRO. Ki-kérem, ne tréfálj. Most éppen rofzkor esik.

PEDRILLO. A' mint parantsolja: de engedelmével légyen jelentve, a' tréfálás soha rofzkor nem eshetik: mert ez nevetést okoz. A' nevetés az örömnök ki-jelentése, az öröm az embernek bóldogsága; a' bóldogság soha rofzkor nem eshetik, tehát a' tréfálás sem.

DOM

DOM PEDRO. *(nagy sohajtással egy székre veti magát)*

PEDRILLO. Ott van la! — ismét sohajtozás! — Talám bizon az Urfi mind sohajtozással él, mert az estve sem évék semmit.

D. PEDRO. Oh vad fors! vad fors! teli van már az én szenvedéseimnek pohara. — Nyomorusággal születtem — fájdalomokkal szoptattattam — el-veztetém szerelmememet, és már most, az emberiség szent jussaitól-is megfosztatom. — Szabadság! Szabadság! te vízfzapotolhatatlan Jószág! most érzem, a' hathatóságnak tellyes valóságába el-veztetédedet.

PEDRILLO. Nem azt mondam én Urfi! Ott egy erdő van, amott pedig egy barlang. Én azt javasolnám, szökjünk-el, rejtjük bé ide magunkat; ne koplaljunk, ne raboskodjunk többet. Azután ha meg-szabadulhatunk, valami alkalmatóságot szerezzünk, Spanyol Országba vízfza térni.

D. PEDRO. Így fizetném-é hát meg azon hozzám való bizodalmat, mellyet ő betsülettetembe vetett? — így azon jóságát, mellyel velem testvéreim felett bánt?

PEDRILLO. Hiszem ő tsak egy török.

D. PEDRO. Akármí. Elég az, hogy a' mi meg-gyözünk, és emberséges ember.

PEDRIL-

PEDRILLO. Talám azért, hogy atyánkfiait előbb fegyverekből ki-vetkezteté, azután mindeniket le-nyakasztatá?

D. PEDRO. Ezen kegyetlenségit meg-fer foghatom: mert ábrázattyának nemes vóltával valósággal meg-nem egyezik. De azt, még inkább meg-nem foghatom, miért parantsolta bennünket nem bántani?

PEDRILLO. Tsak azért, hogy még egyszer ismét Algirba hurtzolhasson, és ottan rabokká tehesen. Láttya, hogy mi egy pár ifiu, és jó kemény fitzkok vagyunk. Asásra, fa vágásra, ültetésre, gyomlálásra, 's egyéb effélékre hafznunkat veheti.

D. PEDRO. Halgass: mert ha effélet mivelne, nem bännék ugy velem, a' mint egy nemes vitez méltóságához illik.

PEDRILLO. E' tsak képzalödes. — En most-is az előbbi tanätsomnál maradok. Menyünk-el. A' kéfedelmezésnek semmi jo gyü-möltse nem származhatik.

D. PEDRO. En már parolát fogadtam, ehez pedig hívnek lenni, belsö részemnek legelső parantsolattya. Elöttem a' betsület eb-vezítése, több halálomnál.

PEDRIL-

PEDRILLO. Kurvannya a' betsületnek, én az életemet szeretem. (ki-néz) Na már hozza az ördög. — Édes Urfi! még szaladhadtunk.

D. PEDRO. Bolond! halgass. — Láttál-e valaha engemet szaladni?

VI. J E L E N É S.

HASSAN MAKMUT, és a' VOLTAK.

HASSAN. En-is itt vagyok. — Nemes Ifiu! érzedé, hogy már közel lévő hazádnak szivod levegő git?

D. PEDRO. A' rabnak el-kell felejteni, hogy nékie hazája vagyon.

HASSAN. En azt gondolom, hogy a' hól te barátokra akadsz, ott jól van dolgod, és a' hól jól van dolgod, ott van a' te hazád. — Láddég Ifiu! én lehetnék a' te barátod.

D. PEDRO. De én nem a' tiéd.

HASSAN. Vakmerő teremtés! nem jut-e eszedbe, hogy életed az én intésemtől függ?

D. PEDRO. Hát azért sebessebben buzog-e szivem kívánsága? — vagy félelmesebben nézek-e szemeid közzé? — — Miért kiméltél meg-engemet? — miért akarsz inkább kínozni,
mint

mint testvéreimet? — Ugyan-is a' rabság, nehezebb a' halálnál.

HASSAN. Hallod-é Ifiu! tégedet-is feláldoztalak volna méltó boszúságomnak, ha oly nemesnek, a' milyenek' akármely nemzetbe-is, igen ritkák találtnak, nem tartottalak volna. Midőn egybe tsapánk, midőn te fizikrázó szemekkel öldököltél vitézseim között — midőn véres fegyvered egymásra verte-le őket, akkor nyered-meg szívemet. A' történet meg-győződdé, bátor szived pedig barátoddá tevének. — Iné kevély Spanyol! itt vagyon a' kezem.

D. PEDRO. Távozzál velle; mert testvéreimnek vére motskolja. (*keményen meg-nézi*)

HASSAN. Ezen vérről aggyon számat Léányom tolvajja. — De miért tekintsz réám oly kegyetlenül? Te talám engemet egy Barbarusnak tartasz, és el-esett testvéreiddel egy formán gondolkozol? — Ti Europaiak! az Algir nevezet említésre refzkettek — midőn vitorláinkat láttyátok írtoztak: holott Algirba-is elég virtust, és nemes lelket találhatni. A' többek között el-hiheted, hogy Hafsán Makmut-is, egy meleg érzékenységű ember, mind a' betsület, és gyalázat, mind pedig a' fzeretet, és boszúság iránt.

DOM

D. PEDRO. Az utolsot meg-mútattad.

HASSAN. Ugy vagyon: de még-is ki-mé-
réfzel engemet ezért kegyetlennek nevezni? —
Ti pallérozott Barbarufok! avagy meg-fzára-
dott-é az a' fok ártatlan vér, mellyel ti haj-
don Mexikonak mezeit áztattátok? — Mit
vétettenek, azon fősvénységeteknek, és képzelt
szentséges balgatagságtoknak nyomorúlt pré-
dái?

D. PEDRO. Hát néked mit vétettenek az
én testvéreim? — Nem valának-é meg gyözve,
— fegyver nélkül — meg-kötözve? — — Szé-
gyeljed magadat Hafsán!

HASSAN. Hallod-é Ifiu! nékem vólt egy
kedves Feleségemtől született Léányom. Az
Annya meg-hólt, mely fájdalomba nem sír-
hattam ugyan, de sziveimet repedezni érzet-
tem. A' gyermek mellé a lapult, 's mosoly-
gott — oly édesdeden mo-lygott éppen, mint
bóldogúlt annya; ez meg-tartá az én élete-
met. Gyönyörködtem ennek szép nevedéfi-
be, 's joságába, ez vala egyedül minden örö-
mem, 's vigasztalásom. Akármely hozzfazon
kovállyoxtam útamba, akármely veszedelmek-
kel, szélvélzekkel, habokkal, emberekkel küz-
ködtem, midön utollyára ki-kötő helyembe
akaszthatám vas matskámát, oly kedves mo-
solygással fíetett elömbe, hogy tekintete min-
den

den szomorúságottól meg-fosztott. Ez előtt kevés hetekkel ismét vizsza jövék, meg-állapodám. De senki előmbe nem jöve. Feltekintettem Iako házam ablakára, de egy lelket-is onnan le-nézni nem láthaték. Utollyára bé-mőpék — egy rezkető rab szolgám lábaimhoz veté magát, 's ekkor tudám-meg, hogy Szélima oda vau.

DOM PEDRO. Sajnálom.

HASSAN. És a' mi nehezebben esik: Hazádfia okozta nékem ezen fájdalmat. Egy olyan Spanyol, a' kit én el-raboltam, de betsülettel tartottam, magam asztalamtól tápláltam, semmivel egyébbel betsületén kívül nem őriztettem — egy olyan tsábitá-el léányomat. Hűségtelessé tévé kötelességihez, eltsalá atya házából, és nyomorúsággal s' gyalázattal boritá-bé ősz fejemet. — Ő feleljen a' te testvéreid véréről, ő egy meg-görbült atyának forro könyveiről, és ő azon boszszu állásról, mellyet az el-tsábitott ártatlanság vont maga után. Mert Léányom nem találására, egélszfen meg-dühösödvén, el-menék hazunnan, mindenfelé kegyetlenkedni, 's a' szerentsétlenség éppen ekkor vezete réátok. — Bártsak hahatná a' gonosztévő! gyönyörüségeinek ölébe azon átkokat, mellyeket Hassán Makmut, miut atya, és ember réája kiáltoz.

I

DOM

DOM PEDRO. (*magán kívül*) Halgass!

HASSAN. Na, 's na's Ifiu! hát még-is azon irtozatos Algiriai vagyok én, a' ki idő töltésből kargyát vérbe szokta mártogatni? Avagy kevelebbé érzi é akármellyik meleg Afrikabéli szívének testéből való ki-szakasztását? — Ha szeretöd lenne ezen Léányka, tudom te-is mind addig öldököltél volna, a' mig karjaidat mozgathattad volna. — Hát meg-némultál? — Mentegsd ha lehet, azon gaz embernek tselekedetét.

D. PEDRO. Ifuság, és szeretet — —

HASSAN. Ezek tsak az én Szélimámat menthetik, egy ártatlan együgyü tizen öt ez-tendő Léánykát: nem pedig egy oly nemes vitézt, a' ki Dom Bárcelloval azért indúlt-el Algirből, hogy a' kardok tsattogását, és go-lyobifak süvöltéfit halgassa.

D. PEDRO. (*félre*) Lelki esméretem ki-tettzik ábrázatomon! (*Fernádo ki-néz a' kuny-hoból, de tsak azt kiáltya meg-ijedve: Hafsán! és azzal visszfa rántya magát*)

HASSAN. Mit tsinál az a' bolond? Ta-lám már minden kerüli Hafsánt, miólta el-vezettette Léányát? — Nemes Spanyol! még egyget: Ugy látom, belső réfzed valamit for-ral magába, vagy gyülölséget, vagy szerete-tet.

tet. Részemről mind egy. Hafsán barátságát te réád erővel nem köti; most azért ellenséged befzél veled. Te egy néhány kedves vitézeimnek meg-hagyád életeket, ezért foglyom nem lehettz. Imé szabad vagy; most Formentérába vagyunk, Hazád mellett, innen az én hajoman mehettz Ivikáig, és onnan haza.

DOM PEDRO. *(meg-öleli)* Hafsán!

HASSAN. Meg-érém tehát egyszer azt, hogy ezen kevély szív, az enyim mellé nyomulva dobogott: — Kedves Fiam! menny-el a' te lakhellyedbe. Lehet egy jó Atyád, a' ki utánnad sohajtozva nyujtya-ki kezeit. Menny; szaladj hozzája, 's mond-meg azt nékie, hogy Hafsán Makmut, a' kit Léányától meg-fosztottanak, az ő Fiát vizsgálja adja. *(a' kunyhóba megy)*

D. PEDRO. *(egy kis halgattás után, magának)* Miért bodulsz-meg Keresztény! hiszem ezen kegyes ember, a' kit te, sok jótéteményeiért való háládatofságból, vénségének örömétől meg-fosztál, egy Mahumed követője — egy tengeri Tolvaj. — — Mit gondolsz Pedrillo?

PEDRILLO. Azt hogy mennyünk vizsgálja Spanyol Országba.

D. PEDRO. *(magának)* Ebregy-fel Pedro! nemesen tselekedtél, és ha véghez vinni nem

szégyelleted, ne szégyeld már most annak meg-vallását. — Kíméljed tovább kínozni azon jó öröget, mellyért az Egeknek bocszsuállását érdemlenéd. Bár ha nem azon óltár előtt térdel-is ő, a' mellyet te tisztelni, és minden titkaid tudójává tenni szoktál, tekintsd még-is ősz haj-szárait. Gondold meg, hogy ember, és atya, a' mellyek régibbek a' kereszténység-nél.

VII. J É L E N É S.

FERNANDO. *(még a' kunyho ajtoba kezdvén szavait)* és a' VOLTAK.

FERNANDO. Jövel-bé Idegen! Egy remete, a' te Hazádfia ajánlya néked hunyhóját. A' mi, tsekély kertünkből, és pintzénkből ki-telik, örömmel szolgál azzal a' jó akarat.

PEDRÍLLO. Ez egy emberséges ember: de a' jó akarat, és ehezett has, ritkan lehetnek nagy barátságba. Azomba még-is majd meg-nézem a' pintze béli tehetséget.

DOM PEDRO. Halgass. — Jo ember! magad vagy-é ezen kunyhonak gazdája?

FERNANDO. Én az Urammal. Ketten olztyuk vellé, tizenkét elztendöktől fogva a' fáj-

fájdalmat, és nyomoruságot ezen magánosságba vettete.

DOM PEDRO. Mellyik Országból valók vagytok? Mi a' nevetek? Mi kényszerített benneteket, ezen kígyok lak helyét magatokénak választani?

FERNANDO. Mi Spanyolok vagyunk; tizennyoltz esztendőktől fogva hagytuk-el hazánkat, hat esztendeig mindenfelé bodorogtunk, e világ négy részeiben. Az én szerentséknem Uram, vagy nyugodalmat, vagy halált kerestem, de egyiket sem találhattam-meg. Jól lakva lévén hát életével, ezen írtozatos magánosságba voná-meg magát, de itt-is a' kígyok kímélik. Ha mérnék, többet-is mondhatnék, de —

D. PEDRO. Tifztelem halgatásodat. Hát te —

FERNANDO. Én Uram! réá nem mehettem, hogy az én öreg gazdámot el-haggyam akkor, midőn minden el-hagyta. Magammal jól tehetetlen voltam, szolgálattya való bévételésemkor; ezért nálla maradok mind addig, valameddig az Isten valamellyikünket magához szállítja.

D. PEDRO. *(kezét fogja)* Örvendem, hogy földid vagyok. Azonba szeretném tudni, hogy ismérkedtetek-meg azon törökkel.

FERNAN-

FERNANDO. Oh Uram! nálla nélkül hányfszor nem kellett volna nekünk koplalni. — Ez előtt tiz esztendővel erre felé járván ö, ki-kötött ezen partra a' végett, hogy magának friss vizet vehessen. Nem ismerte ezen veszedelmes helyet, el-bodorgott meszsze emberétől, a' midön hirtelen egy írtozatos nagy kígyótól üzőbe vétetett. Az én Uram éppen ekkor jö vala az erdőből, szerentsés leve azért meg-szabadítani, és ezen szempillantás volt leg-első kezdete szives barátságoknak. A' keresztény a' törökséget, és a' török a' kereszténységet el-felejték; 's mindenik tsak az embert szerette. — Hafsán tudja az én Uramnak szerentsétlen történeteit, a' ki ha nekünk tettzenék, még régen kélz lett volna, ezen kunyhotskát, a' leg-fényesebb palotává változtatni. — De meg engegy hoszfas beszédemről. Jövel már bé hozzánk, a' mi reggeli ételünk kéfzen vagyon.

DOM PEDRO. Egy kilség magamra akarok lenni, hadd légyen szivemnek szabad alkalmatossága, indulattyának ki-öntésére. (*félre*) Hafsán! — Szabadság! — Háza! — Szeretet! — és betsület! — Istenem! adj erőt, magammal való hartzolásomra. (*menni akar*)

FERNANDO. Hová Ifju! vigyázz magadra.

DOM

DOM PEDRO. Ne félts semmit engemet: mert egy kígyónak mardosása, nem lehet fájdalmasabb, a' lelki esméreténél. (*ki-menyen*)

VIII. J E L E N É S.

FERNANDO. PEDRILLO.

PEDRILLO. Hagy békét nékie, mert ez egy különös ember: hanem beszéljünk mi már fontosabb dolgokról. Leg-elébb-is azt mondom, hogy én nem régen, egy olyan lövést kaptam éppen a' gyomraman keresztül, mellyet egyébbel gyógyítani nem tudak, hanem mind szüntelen való évéssel: te pedig úgy tettik, hogy valamit effélét emlegett vala?

FERNANDO. Szavamnak-is állok.

PEDRILLO. Még-egyet. — Az elébb pintzéről-is beszéllettél.

FERNANDO. Ugy van.

PEDRILLO. Talám éppen magad vagy a' pintze mester?

FERNANDO. Meg-eshetik.

PEDRILLO. Hát egy szomju földidnek, nem adnál-é egy pohár bort?

FERNANDO. Miért nem, ha szépen kér.

PEDRIL-

PEDRILLO. Oh! ha csak azon áll a dolog. (*le-veszi kalapját; 's hajtagattya magát*) Méltóságos Dom Pedro Urfinak méltatlan szolgája — a' te földid — a' szegény meghagyatt Pedrillo — igen szépen, egy ital borért esedezik.

FERNANDO. Hofzfzafabb nevezeted nintsen?

PEDRILLO. Van, mikor nem ihatnám.

FERNANDO. Várj hát egy keveset, mingyárt itt leszek. (*kunyhoba megyen*)

PEDRILLO. (*utánna*) Felette meg-ne terheld magadat; én igen mértékletes bor ifjsza vagyok, háram négy flasko elég lesz, az első szomjuság ki-oltására. (*hasát veregeti*) Szegény Has! már most örvendhettz, öt héttől fogva való szenvedéseidnek ma vége lész. — Bártsak valami rekeszszeid vólnának, hogy a' mit el-nem költhettz, tarthatnád-meg mázfzorra. — Szegény Uram! vallyon hova leve? Mit ember gyülölöskedik az alatt, a' mig én itten kedvemre iddogalak. (*Fernando ki-hoz egy tzipot, és két flasko bort*).

PEDRILLO. Ember vagy Barátom! te virágja minden pintze mestereknek, és koronája, a' Spanyol vendég fogadosaknak! Engedd-
meg

meg már, hogy öntsem-bé valamelyiket égő torkomba. (*Iszik, eszik, és mind teli szájjal bejzéli*)

FERNANDO. Minden tartozkadás nélkül.

PEDRILLO. Meg-fogadom parantsolatodat.

FERNANDO. Mi okon jöttetek ti ezen szigetbe?

PEDRILLO. Egyedül Hafsán Makmut-ért, a' ki hogy egy tengeri tolvaj Kapitány, olyan bizonyos, mint az, hogy ez a' Pedrillo orra.

FERNANDO. Honnan jöttek?

PEDRILLO. (*ez alatt, mind a' két flaskot fel-hajtotta vólt*) Valami tolvajokkal való verekedésből. Hallod-é Pajtás! mi az Urammal móft esztendeje Katonáknak állánk, 's azonnal ezekre küldének verekedni. — Oh! ha tudnád, mennyi nyomoruságon mentem én ez alatt keresztül. — Vége vólt bezzeg a' fríkafz lének, vége a' sült tsürkének, 's egyéb effélének. Meg-köszöntem, ha vagy egy kis bé-sozatt húst a' kardommal keresztül kosul nyifzítelve, vagy olyan szalonnát ehettem, a' millyennel Mádrítba tsizmáimat kentem. — Egy szóval Pajtás! ha már nékem-is a' Király, leg-alább egy ordót, és valami nagy jofzágot nem ad, nints semmi igazság Spanyol Országba.

FER,

FERNANDO. De miket miveltél te a' tolvajokkal való verekedésbe?

PEDRILLO. Koplaltam, 's szenvedtem.

FERNANDO. *(nevetve)* Még-is ordoról gondolkozol!

PEDRILLO. Miért ne? — A' leg-nagyobb Tiszt-is, tsak ezt tsinálta. E' mellett pedig, mi az Urammal el-is fogattatánk kétszer, 's ezen Algiriai tolvajnak körmei közzé akadánk.

FERNANDO. Adjatak halát az Istennek, hogy jó kézben vagytok: mert Hafsán Makmut, egy betsületes érzékeny szivü ember.

PEDRILLO. Már azt én tudom. Hanem most közönöm a' jól tartáft, 's meg-hálálásául ennek, engedd-meg barátom! hogy néked, egy ki-tsinált igazságot tudodra adhassak.

FERNANDO. Alig várom hallani. — Ugyan mi lehez ez?

PERILLO. Tsak az, hogy bolond vagy.

FERNANDO. Hallod-é!

PEDRILLO. Valóságos bolond. De hogy is képzelheted, hogy ép efze lehessen egy olyan embernek, a' ki ezen gyalázatos kígyok barlangjába lakozik. Harmadszor-is azt mondom: mind bolondak vagytok. *(egymás után bé-szaladnak.)*

II. FEL-

II. FELVONÁS.

I. JELENÉS.

(A Játtzo szín, mind az előbbi módon dll.)

PEDRILLO. *(részegen, egy flasko bort tartván kezébe, 's abból gyakran iddogalván, tántorog, és danol)*

Isten hozzád ittasság!

Illyen ám a' jozanság:

Mert a' ki sok bort iszik,

Az ördögök el-viszik.

Eszerint nékem tudom békét hadnak. — Éljen a' Spanyol Király! Ugy szeretem ötet — hogy ha parantsolná — kész vólnék — Madrid uttzáit mind Piásterrel ki-rakatni. — Né-melleyek szörnyü nagy dolognak tartják — azt az uralkodáft — én pedig betsületemre fogadom

gadam — hogy az egész világon tudnék uralkodni — oly könnyűnek tetszik ez előttem. — Nékem ugyan, egy Jobbágyom sem vólt még — a' pudliman kívül — de hiszem — talám mind egy, akár a' pudlimat meg-nyírni — akár egy Országot mindenitől meg-fosztani. *(Nagyon meg-tántorodván, egy székre esik, és ott el-álmofodva szóll.)* Kedves kígyó Urammék! ne nyírjanak-meg mostanában engemet. — Én vendég vagyok ezen szigetbe. — — *(el-aluszik.)*

II. J E L E N É S.

FERNANDO. SZÉLIMA. *(egyfelől be-jönnek)*

FERNANDO. Frissen Afzszonyom! frissen: mert már régen az afztalház ültek. Esznek, isznak, 's beszélgetnek.

SZÉLIMA. Oh! nem bírnak engemet az én lábaim! — Istenem! Istenem! mely kefervesen fizetem, leg-első szeretetembéli részzegetem.

PEDRILLO. *(álmofan)* Mi a'? Mi a'? — Ki beszél itt részzegegről?

FERNANDO. Hadd-el Afzszonyom! a' fránkozást: hanem kövell engemet ezen kunyhoba, a' hól semmit el-nem múlatok végbe
vii.

vinni, vigasztalásod meg-nyerésére. — Jövel már.

PEDRILLO. (*magára érti*) Nem menyek.

FERNANDO. (*Szélimának*) Mennyünk-el innen.

'PFDRILLO. (*mint elébb*) Nem akarok.

FERNANDO. Halgass te gyalázatos részeges korso! — Afzfzonyom! borítsd-bé fátyoladdal ortzádat, 's jere már bé velem.

SZÉLIMA. Oh Atyám! Atyám! vallyon meg engedté-l-é énnékem, vagy leg-alább nem átkozod-é eggyetlen egy gyermekedet? — Szerentsétlen fejem! el-sem bujdoshatom: mert nints hova rejtsem-el az én ábrázatomat.

FERNANDO. Afzfzonyom! eddig az afztaltól-is fel-költenek. (*a' kunyhoból, Fernándot szollittya a' Remete*) Hallod! kiáltanak. Leg-alább innen távozzunk.

SZÉLIMA. Am légyen. Igen-is el-menyek, ámbátor oly nehézségit érzem szivemnek, mintha ezer nyilak szegeznek keresztül.

FERNANDO. Mitsoda tétovázás e még-is? Mennyünk-el.

SZÉLIMA. Nem bánom. Tudom, koporsomba is így fogok menni. (*Fernando a' kunyhoba, a' másik ki-menyen*)

III. JELE.

III. J E L E N É S.

PEDRILLO. (*fel-kél, és szemeit dörgöli*)
 Már ez tűrhetetlen vala. Teli van mind a' két fülem zugással. — Szeretném annak szemibe nézni, a' ki most itten el-tudott volna alunni. — De ugy tettzik, fejeznépi hangokat értettem. — Jól vagyok. Addig az igaz nem nyugszom, mig ezt ki-nem tanulom. El-menyek, mindenfelé kerefem, fenyegetőzni fogók, káromkodni, lármázni, 's kiábálni, hegyeken, völgyeken, közfiklákon, erdőken, barlangokon. Utoljára tsak meg-kell kapnam. (*ki-megy*)

IV. J E L E N É S.

HASSAN, és a' REMETE. (*a' kunyhóbol ki-jönnék*)

REMETE. Köszönöm még egyszer Hássán! ide jöveleledet. A' te látogatásod eggyetlen egy mulattságom ezen magánolságba.

HASSAN. Oh! de, nem vagyok én most a' régi eleven, és tsintalan Hássán, a' ki gyakran próbálgatta szomoruságodat el üzni tréfáival, a' kinek vidámsága, szüntelen való komor rántzokkal tellyes homlokodat-is néha néha mosolyodásra erőltette. — Te vigasztalj most

most engemet: mert a' végezésék sullya nehéz én rajtam. — Öreg! én Formentérába maradok; néked kell Hafsán barátodat el-temetni.

REMETE. Hafsán!

HASSAN. Ne ellenkezzél akaratommal. — Talám azt kívánod, hogy vízfza mennyek pufztá lakhelyembe, a' hól még tsak minden párnát-is ismerék, a' mellyen valaha Léányom ült, és az én kertembe, a' hól minden tsemete véle nevedett-fel?

REMETE. De hát ugyan Barátom! te semmit nem tartasz a' reménységről? Avagy nem gondolod-é, hogy még mindenektől elhagyattatva, kétségben esélednek romlása széllia juthattz az ö ölébe? — Meg-nem foghatom el-tsüggédéledet. Talám meg-hólt Léányod?

HASSAN. Jobb lenne, ha meg-hólt volna.

REMETE. Már szinte nem kezdlek esmérni. Hol vagyon ama kemény bátorságu török? — Talám azt gondolad, minden reménységnek vége van azért, hogy egy tizenöt elztendős Léánykának belső részébe, keményebb volt a' szeretet, a' gyermeki kötelelségnél?

HASSAN. Ne beszélj öreg! mert tsak eméltetesz engemet. Kit lehetett nékie, inkább az Attyánál szeretni — az Attyánál, a' kinek
min-

minden öröme ö vala? — Nem. — El-tsábitoták az én kedves, engedetlen léányomat. — El-tsábitotta egy semmire kellő gyermek, hazszontalan fetsegéivel, és Európai hazugságaival. — Az én világot nem látott Léányom nem tudta meg-gondolni, mit tselekeznek. Könnyü volt a' gyalázatosnak el-lopni, 's ki tudja, mellyik szegeletébe örvendez a' világnak, ezen szempillantásban maga prédáján. — Oh! pokolbéli fekete képzelődések! távozzatok-el Hafsántól. — Meg nem szabadulhatak azon írtozatos gondolattól, hogy az a' gaz ember, elébb ártatlanságától meg-fofztotta, azután magától el-tafzította. Képzelem Izegényt mindenféle bodorogni, karjain talám egy szerelem gyermekét tartani, és falattyait a' jó szivü emberek ajtajánál koldulni. Mint ha halanám, hogy átkozza el-tsábitóját, mint könyörög magába Attyának botsánatért, és minden segítség nélkül, egy tsomo szalmán, hogy fujja-ki leg-utolsó lehelletit. — — Oh Léányom! Léányom! jövel vízfza hozzám; mindent el-felejték, ismét Atyád leszek.

REMETE. Nyugtasd-meg magadat Hafsán! Bizonyoson most-is bánnya Szélíma azon vétkes lépésit, mellyet a' szeretet, és még nem lokat próbált állapottya menthetnek. Talám eddig-is ezerszer kélsz volt ö, magát lábaidhoz

vet-

vetni, és csak azért kérik ezt tselekedni, hogy Atyai haragodtól, dühösségedtől, és boszszuáláfodtól retteg. — Ugyan ha meg-látnád hírtelen, keményen bánnál-é véle?

HASSAN. Oh Barátom! Barátom! ölébe rohannék, sírnék örömembe, sőt talám meg- is tébolyodnám, s' mindent meg-botsátanék nékie.

REMETE. Ha ezt fel-fogadod nékem, mingyárt meg-látod.

HASSAN. Mit mondasz?

REMETE. A' reggel itt kapám ötöt a' parton, a' szélvéfztől ki-vettetve.

HASSAN. Az én Léányomat? — Istenem! mit hallok? — Barátom, kedves Barátom! ne hazuggy; vagy ha itt van, mingyárt mutatd-meg. — Szélima! Szélima! Kedves gyermekem! *(ki-terjesztett karokkal, a' kunyhohoz indul)*

REMETE. Meg-álly Hafsán! Fel-fogadtam Léányodnak, tégedet elébb el-készíteni, s meg-kérdezni, nyerheté botsánatot, azután menni hozzája.

HASSAN. Mit? — engemet el-készíteni? — Kegyetlen Léány! mit kételkedhetel? Jövel csak hozzám; meg-látod az én örömemet. —

K

Bara.

Barátom! gyere, hogy szorítsam karjaim közé.

REMETE. Engedd-meg Hafsán! hadd mehessek-bé én elébb: mert a' te Léányod sokat szenvedett, egészsége gyenge, 's könnyen meg-eshetik, hogy oly reméntelen meglátódra az öröm — a' félelem — és a' szémérem —

HASSAN. Jól értem mit akarsz. — Eregy hát, de minden Szentekre kényszeritelek, fokáig ne váraikoztall. (*a' Remete ki-megy, magába*) Fel-találtalak ismét Léányom! — Már érzem, hogy egészízen meg-könnyebbettem — jobban vagyok. — Nem kell vala a' szegény Spanyolokat le-váogatni. Pfuj Hafsán! ez alatsónság volt.

V. J E L E N É S.

DOM PEDRO. (*el-változva jö, és Hafsánt elébb észre nem veszi*) Mit láték? Megtsalnak-é szemeim, és buzgo szivem? — De mit jelent szörnyü változáfom, a' mely meg-környékezett, és az az hideg borzadás, melly egész testemet el-járja. (*meg-látván Hafsánt, magához öleli*) O Hafsán! Hafsán!

HASSAN. Mi bajod?

DOM

DOM PEDRO. Meg-engeggy az én bodulálfomnak. A' mint az erdőbe járkáltam, hirtelen egy márvány oszlopra akadék. Ennek az ajjára egy síro Génius van festve, el-alutt fáklyával, és e felett — oh Istenem! ez a' név láttzik: Donna Eléonora — az én anyám neve! Utánna ezen szók vagynak: A' gyászos szeretet emelte ezen oszlopot, a' szenvedő ártatlanságnak; nintsen ö már többé, el-ment testvéreihez, az Angyalokhoz. — Oh! ki emelhetette más eztet az Atyámon kívül, a' kit én nem ismerek, és a' kiért még-is, örökké hiába sohajtoztam.

HASSAN. Mi a' te egészsz neved?

D. PEDRO. Pedro Oliveiro.

HASSAN. (*magába*) Meg-nem foghatom! (*nékie*) Nem titkok-é történeteid?

DOM. PEDRO. Elötted nem. — Az én Atyám, egy Spanyol nagy Urnak leányát szerette, és visszont szerettetett-is; de ö szegény volt. Nem vala semmije egyebe mint nekem, betsületén, 's fegyverén kívül; ezért hiába kéré-meg a' Léányt, mert oda nem adták. A' fényes titulus! és gazdagság! — e' mái világnak nyomoruságos tökéletességei. Tudod már, a' nagy emberek gondolkozások moggyát. — A' két szerelmefek vigasztalhatatlanak va-

K 2

lának,

lának, örökös hívséget fogadának egymáshoz, és csak egy jó alkalmatosságra vigyáztanak. Tisztelték ugyan mind a' ketten a' virtust: de még-is szívetek erőt vett rajtuk. Sötét éjtzakának idején, egy magános kalibába vonák-meg magokat, a' melynek én lételemet köszönhetem. Mennél inkább közeledett, az Anyám le-betegedésének ideje, annál keményebben rezketett Attyának dühöségitől, és következő forsának nyomoruságától. Mídon az ora el-jött, attyának lábaihoz veté magát, meg-vallá vétkit. Ez ugy fel-indult, hogy mingyárt meg-ölte volna, ha hirtelen ki nem ragadták volna előlle. El-üzé magát, és meg-átkozá: de az Anya meg-engede nékie, és egy falusi házat ki-kézíttete alattomba számára, abban el-várni betegülését. El-jöve ezen szírentséilen szempillantás; a' szegény Anyám, már a' sok fájdmaktól elgyengülve, világra hozza engemet — és ezzel meg-hala. (sír.)

HASSAN. Nem szégyelled sírni?

D. PEDRO. Az én jó nagy Anyám, egy nevelő házba vitete engemet, a' hól tizenhat éftendő koromig neveltettem. Ekkor Hadnagyságot szerze énnékem, mindennel ki-állíta, a' mi egy nagy világra lépő Ifiunak szükség,

séges, de hiába tudakoztam én, a' velem ilyen jól tévőnek nevét. Utoljára midőn a' Dom Barcello hajos seregével, Algirra menni rendeltettem, ekkor a' nagy Anyámhoz vezettem. Ezer könyvhúllatások között magához szoritatt — és fel-fedezé ezeket. Minden drága portékáit el-adta, és az én neveltetésemre fordította vala. — Hová lett legyen az Atyám, meg-nem tudta mondani; mert azon szerentsétlen történet után, leg-ottan el-tűnt, és meg-holtnak tartatott.

HASSAN. (*félre*) Oh! hogy ki nem önthetem magamat. (*nékie*) De hát ha még él?

D. PEDRO. Lehetetlen, hogy ha élne, tizennyoltz éftendőkiől fogva, utánna ne járt volna azon szerentsétlen teremésűek, a' kinek életét adta.

HASSAN. Igen, de hát ha meg-hóltnak gondol? — Hát ha a' nagy anyád, meg-akarván menteni kegyetlen Urának üldözéseitől, holt híredet költötte.

D. PEDRO. Jo Hafsán! te látom engemet vigasztalni kívánván, a' reménységgel próbálz enyhíteni. Kellett ugyan valaha az Atyámnak ezen szigetbe járnai: mert az az oázlop az ő munkája. De (*sír*) — ismét el-fogott az érzékenység. — El-menyek Hafsán! meg-nézni

ni még egyszer szegény Anyámnak nevét, és Atyám meg-száradott könyvhúllatásaira, az én szemeimből frisseket önteni. — — Kedves édes Anyám! a' kinek soha még karjain sem függettem, a' kinek édes nevezete szüntelen zugfülleimben, tekints-le bár egyszer az örökkévalóságból, és áld meg a' te bódogtalan fiadat. *(fájdalmába tántorogva ki-menyen)*

VI. JELENÉS.

HASSAN. egyedül.

Örvengy most Hafsán! Egy oly jelenést fogsz ma látni, a' millyent még soha életedbe nem láttál. — Szegény Pedro! hogy fogja ő majd örömébe karjait ki-terjesztetni, — miképpen fog itten állani, — mint fog akarni szólani, 's szókat nem találhatni. — Láddég öreg Hafsán! ha a' szegény Spanyolokat meg-kimélted volna! Ki tudja, hány szív szakadva várt fiu volt közöttük, és hány meg-görbült Atya, átkoz ezen szempillantásban tégedet. — De Szélíma nem jö! Hól marad ily fokáig az öreg? — Bizonyoson rettegi szegény Léá nyom haragomat. Hiszem akár hogy legyen a' dolog, atya vagyok én. — Vagy talám, valami szerentsétlenségek esett!

VII. JELE-

VII. J E L E N É S.

HASSAN. REMETE. későbbre SZÉLIMA.

REMETE. Ne nyughatatlankoggyál. A' szegény Léányka reszket, szemeid eleibe kerülni.

HASSAN. Reszkeffen-is.

REMETE. Ne bánnyál véle keményen.

HASSAN. Barátom! az én belső házi dolgaimba, ne elegyítsd magadat. Tudnam kell nékem, miképpen beszélhet egy meg-bántott atya, maga Léányával. A' nagy Mufti szakállára esküszem, hogy el-nem szenvedem az ő tölle okozott fok nyomoruságokat. Meg-kell átnom ötet.

REMETE. Mingyárt meg-látod: de vedd eszedbe, mit ígértél nékem?

HASSAN. Jolvan, jol. (*A' Remete, a' kuryho ajtóból bé-hozza Szélimát,*SZÉLIMA. (*lábaihoz borúl*) Kedves édes Atyám!HASSAN. (*előbb meg-öleli, azután el-taszítja magától*) Szélima! veszedelmes Léány! távozzál szemeim elől. — Meg-akartad vén atyádot ölni.SZÉLIMA. (*meg-bódulva el-tántorodik, és egy fához támaszkodik*)

HAS-

HASSAN. (*magához öleli*) Mit vétettem én tenéked? — Meg-tagadtam-é valaha kívánságodat? — Bántam-é kegyetlenül te veled? — Nem kértelek-é ezerszer, hogy felejtse el bennem, a' vén morgolódo atyát, hanem csak meg-bízott barátodat szeressed: te pedig így jutalmaztattad szeretetemet, így fizetted meg gondoskodásomat. — Titkon elszökni. — Szegény vén atyádat oda hagyni — ötet szörnyű fájdalmában tengeri tolvajjá tenni — ötet, a' kinek minden öröme belölled áll.

SZÉLIMA. (*énekel*)

Édes Atyám! tapasztaltam,
Hogy az ifiu szeretet
Erejének meg-hodoltam,
De ez többé nem lehet.

Nem — el-hiheti, soha sem:
Más forma lesz Szélima;
Oh! csak aztat remélhessem,
Hogy meg-enged nékem ma.

HASSAN. Soha sem. — Gondold-el, hogy a' szerentse vízfza nem adásán kívül, mi lett volna belöllem? Még csak a' sem lett volna, a' ki szemeimet halálomkor bé-fogja.

REMETÉ. Elég már. Ne tsinálly több szemre hányásfokat; mert a' leg-gyengébbek-is leg-

leg-kefervésebbek egy érzékeny szívnek. —
Engegy-meg nékie.

SZÉLIMA. Kedves édes Atyám! ne szaggassad többet szívemet.

HASSAN. Nem szaggattad-é te eleget az enyimet? — Bár bótsátaná-meg néked, azon könyveket az Ifien, melyeket szegény atyádnak szemeiből ki-fatsartál. Egy ifiu majommal el-fzőkni, a' kit csak nyoltz nappal ismértél az előtt. — Pfuj! gyalázatos dolog.

SZÉLIMA. Oh kedves Atyám! szeretetre méltó Ifiu volt ez.

HASSAN. Ha mingyárt Angyal lett volna-is; nem várakozhattál addig, mig hazamentem? — Az-is a' gyalázatos! nem táthatá-é fel a' száját?

SZÉLIMA. Félt szegény; mivelhogy Keresztény.

HASSAN. E' semmi előttem. A' Keresztények között-is, elég emberséges emberek vagynak. — De mi bajod? — talám beteg vagy?

SZÉLIMA. Nem édes Atyám! jól vagyok, csak bótsánatot nyerhessek.

HASSAN. Ne hazuggy: mert beteg vagy. Tekinteted bággyatt, ábrázatod sárga. A' mi
pedig

pedig a' meg-engedéft illeti, abból semmi sem leffz. Most ereggy a' kunyhoba. (*Szélíma bémenyen*)

VIII. J E L E N É S.

HASSAN. REMETE.

HASSAN. (*kezét fogja*) Kedves Barátom! ebéli jószágodat soha el-nem felejttem, és a' Mekкаи szent Kápolnára esküszem, hogy tselekedeted meg-jutalmaztatik.

REMETE. A' te meg-botsátáfad, légyen fizetésem.

HASSAN. Nem öreg! ezt meg-nem nyerhetem magamtól. Láttad, miként bánlam véllé; belső rélzembe nehezen esik, de büntetlen nem maradhat. — Ázonba ennél kedvesebb jutalmat adok én néked — olytat, a' mi szereintséssé téfzen.

REMETE. (*savanyu mosfolyodással*) Szereintséssé téfzen? Oh Hafsán! el-felejtetted már az én forfomat? Nem tudod, hogy tsak a' halál — —

HASSAN. Hát ugyan öreg! tellyefséggel semmi reménységet nem táplálisz-é magadba?

REMETE. Semmit.

HAS.

HASSAN. Jól vagyon. Azért-is szerentsés léfzefz, még pedig itt Formentérába történik még ez. Azután el-mehettz, akár lak helyyed-be, akár ha tettzik Algirba, Hafsán Barátod-haz.

REMETE. Te vagy álmadal, vagy tsufolodal velem.

HASSAN. Egyik sem igaz, mingyárt meg-mutatom. — Héj Pedrillo! (*ki-jő a' kunyhoból*)

IX. J E L E N É S. PEDRILLO. a' VOLTAK.

HASSAN. Jözte ide. (*slóg a' fülibe Pedrillonak, és arra felé integet, a' merre Dom Pedro ment vólt*)

PEDRILLO. Jól értem édes Hafsán Uram! de a' mezfze van, és ezen szigetnek kígyói, semmi betsületet nem tudnak.

HASSAN. Szalagy gaz ember! vagy pedig mingyárt le-vonatlak, 's a' hafadra veretek.

PEDRILLO. Az én hafamra? — Arra nem: mert nékem a' hafam Istenem, és a' ki ezt meg-bántya, az Istent bántya-meg.

HAS.

HASSAN. Alkalmatlan Koma! Eregy dolgodra. (*ki-taszigállyá*)

RÉMETE. Ugyan, mit akarfz te velem?

HASSAN. Majd meg-látod. Most befzéljünk egyébről: Nem-is tudod Barátom! hogy én néked, fok holmit hoztam, ugymint: Egy nyugodalmas mezei ágyat, spanyol borokat, Angliai fert, és frantzia jo szagu pomádét, a' mely magáé, a' fel-prédált hajos Sereg Kapitányáé vólt. Oh! ha mindenik tsak olyan lett vólna, mint maga a' Kapitány, nem került vólna nyert prédám annyi vér ontásba. (*a' Remete gondolkozásába el-merülve halgatta ezeket*) Hallod-é, mit befzéllek?

REMETE. Hallom, hallom, de nem ifzam Angliai fert.

HASSAN. Na, na, hiszem talám lesznek valaha vendégeid, 's akkor hasznát veheted. Nem-is szollattam én most utollyára erről, hanem a' tegnap ki-öntetett vérről.

REMETE. Nagy vólt-é vesztéted?

HASSAN. Igen nagy. Huszonkét leg-kevényebb verekedő embereim, ugy oda levének, mint a' semmi. Mahumed légyen irgalmas hozzájuk a' Paraditsomba. A' te házáfiai határ nélkül való dühöséggel hartzoltanak,

nek, kivált egy fiatal ember, úgy tudta kargyát forgatni, mint ha négy esztendőtlől fogva, mind ázzal játszott volna. Mikor az ágyu golyobis füle mellett süvöltözött, csak úgy rázta-meg fejét, mint ha egy legyet akart volna arról el-hajtani, és midőn az én kemény törökjeim tuttuzetenként rohantak réája, egy minuta alatt mindenik a' földön hevert. Olyan veszedelmekre vetette magát, hogy utollyára magam-is reszketni kezdettem élete felől. — Esmérd-meg ezen Ifiut, imhol látom jő. Azt gondolnád, hogy a' leg-ártatlanabb szelidség lakik tekintetébe, de agy csak egy kardot markába, akkor látod-meg, hogy nincs az a' vitéz, a' ki véle ki-jöhessen.

X. J E L E N É S.

DOM PEDRO. PEDRILLO. a' VOLTAK.

D. PEDRO. Mit akarsz Hafsán?

HASSAN. Meg-ismértetni tégedet egy földdel, a' mit mind a' ketten meg-érdemletek. — Barátom! ajánlom néked ezen ifiut, mint egy nemes Hazádfiát. Nézz jól szemei közzé, hogy tettzik néked? Méltó lélzen-é barátaid számát nevelni?

REME.

REMETE. Örvendem, hogy meg ismérhettem. De egy szerentsétlennek barátsága, a' kit gyászos történetei, a' világból számkivetésbe üztenek — —

D. PEDRO. Mit érzek magamba? — Miért buzdít úgy fel ezen ösz főnek látása? — Talám azon öfzlopat — —

HASSAN. Hallod-é Ifiu! tudd-meg, hogy ezen jo lelkü ember, tartotta-meg egyfizer életemet. — Nem vagyunk már egymásnak adofak: mert én-is vízfza adom te benned a' fiát.

REMETE. Mit komázal velünk?

HASSAN. Mond-meg tsak, ki vólt az Atyád, és Anyád?

D. PEDRO. Az Atyám Dom Pedro Oliveiro, az Anyám pedig Donna Éléonora.

REMETE. Fiam! kedves Fiam! *(nyakába borúl, fokáig mind a' ketten egybe ölelkezve halgatnak)*

HASSAN. Lehetetlen, hogy ezen történetnek, még az Angyalok-is örömekbe ne nevellenek.

REMETE. Oh Fiam! Fiam! te nyomoruságnak gyermeke! mennyi könyvhúllatásba kerültél nékem. — Ugy tettzik örömembe, mintha tsak álmodnám. — Isten! mely homál.

mállyosok a' te utaid, de még-is boldogithatok. — Fogj-meg édes Fiam! mert ezen kedves változás — — (*D. Pedro le-ülteti*)

DOM. PEDRO. Kedves édes Atyám! érzékenységem nem találhat szókat. (*le-térdel*) Engedd-meg térdeid ölelést, és add réám áldásodat.

REMETE. (*kezét fejére teszi*) Algyon-meg tégedet az Isten, és légy szerentsébb atyádnál.

PEDRILLO. E' már rendes dolog!

HASSAN. Na öreg! nem mondtam-é igazat? Távozzunk már el ezen sivatag magánoságból. Gyertek minnyájan én hozzám Algirba. El-adom hajóimat, 's különben-is elegendem vagyon minnyájunkra nézve. Légy nekem testvérem, te pedig fiam.

REMETE. (*meg-öleli Hafsánt*)

D. PEDRO. Nem tudod Hafsán! kire vesztegeted jószágodat; ne nézd én bennem csak éppen életed meg-tartójának gyermekét, hanem nézd azon háládatlant-is, a' ki elfelejtkezvén, rabságában minden te hozzája mutatott jótéteményeidről, egyetlen egy Léányodat el-lopta vólt. — Aly bofzszut magadért meg-bántatott Atya! a' ki az ártatlanakat kardra hanyattad, és a' vétkeft meg-kimélletted. (*térdre esik, melyét ki-fedszvéen*) Rántsd-ki fegy-

fegyveredet, verd keresztül ezen áruló szívet, mely mindennek az oka. Én vagyok az, a' ki Léányodat el-tsábitottam, el-loptam, atyai szívedet kínoztam, 's szemeidet forró könyvekkel áztattam. Én vagyok az, a' ki Léányoddal való el-szökésemkor — oh kedves emlékezet! ötet más felé indítván, magam, társaimmal réád akadtam. Nem szenvedhetem nehéz terhét tovább, réám mondott átkaidnak — vond vissza azokat, és nyomd-bé kardodat mellyembe. Ugy-is oda van az, a' kiért akartam életemet nyujtani.

HASSAN. (*kardat húz*) Gyalázatos! — De mit tselekszem? Nem réád vált-e ki-fenve. Nem-is lenne néked büntetés a' halál. (*alá 's fel-indulatoson sétál. A' Remete egészszen el-változva, hől Hafsánt, hol fiát nézi ke-servejen, D. Pedro mind térdén*)

PEDRILLO. (*Ura mellé térdepel*) Nagyságos Úrfi! könyörüljen rajtam; kérje Hafsán Uramat, hogy engem ne bántsan: mert én az egészsz dologba olyan ártatlan vagyok, mint a' máii született gyermek. Én mindent parantsolatból tselekedtem; az evező lapáttal való dolgozástól most-is hojagofok a' tenyereim. A' verekedésbe-is, én bizan egy töröknek sem tsináltam semmit, sőt számtalan fegyver-
nél-

nélkül valóknak pardont adtam. (*D. Pedrotól el-taszittatik, fel-kél, és félre menyen*)

UTOLSÓ JELENÉS.

SZÉLIMA. FERNANDO. a' kunyhoból ki-
jönnek, és a' VOLTAK.

SZÉLIMA. Mit látok? édes atyámat in-
dulatba, és — itt egy Európait térdepelvè?

HASSAN. A' kinek vétkit tsak vére bü-
ntethetné meg: de mivel ez a' nap tégedet viz-
fza adott, nem akarom, hogy ma vér fol-
lyan. — Ereggy, és magad add tudtára, hogy
nékie meg-engedtem. (*bé dugja kargyát*)

SZÉLIMA. (*magába*) Gyönyörű terem-
tés! (*melléje menyen*) Légyen jó kedved fze-
gény szereutsétlen! Az atyám meg-engedett.
Kely-fel.

DOM PEDRO. (*keményen meg-nézi*) Szé-
lima!

SZÉLIMA. Istenem! Pedro! (*ölebe esik.*
Halgatás)

HASSAN, (*fel-emeli őket*) Imé Fiam! te
meg-fosztottál volt ö tölle. Én pedig ismét
vizfza adom.

D. PEDRO. és SZÉLIMA. (*magakhoz*
kaptsolják Hafsánt) Kedves Atyám! — —

L

HAS-

HASSAN. De Ifu! ha valaha meg-talál szereteted hülni. — —

DOM PEDRO. Soha sem; mig élek soha sem. Oly határ nélkül való az én szeretetem, mint a' te nagy lelküséged.

REMETE. Haggyuk-el az effélét Hafsán! Nékem-is szemre hányásokat kellene nékiek tennem: de egy felől meg-gondolom, hogy engemet-is vétkesé tett vólt a' szeretet, más felől pedig, hogy ez valóságos öröm napja lévén, nem illik azt nékem kedvetleníteni.

D. PEDRO. De hát Léányodat, egy Kerefzténynek —

HASSAN. Nem kerefzténynek adom én, hanem egy derék Ifunak, a' ki mind ötöt, mind általa engemet szerentséssé fog tenni. — Tanuld-meg azt töllem, hogy az Isten sem a' te kalapodat, sem az én turbánomat nem nézi, tsupán sziveinket. — Kellé több néktek?

REMETE. Semmi sem Barátom! — Elég-séges ez arra, hogy tégedet tisztelve tsudáljunk.

SZÉLIMA. Kedves Atyám! szerentsélted már áldáfoddal egybe kelésünket.

HASSAN. *(mindeniket kézen fogja)* Álgyon-meg titeket a' Törökök Iftene, álgyon-meg
meg

meg a' Keresztények Istene, és álgyon-meg a'
mindenek Istene.

REMETE. Minnyájan bődlogok vagyunk
hát. — Mennyünk-el, örvendezzünk. Légyünk,
ha vallásunkba nem-is, sziveinkbe eggyefek.

SZÉLIMA *(énekel)*

Itt van már a' boldogság ki-terjesztett
karokkal,

Édesdeden kéz minket meg-ölelni
azokkal!

Bírjuk hát, 's koftollyuk valamig meg-
unnyuk,

'S örökre fzemünket egymás közt bé-
hunnyuk.

*(Ezen utolsó vers repetáltatván, le-efik a'
Kárpit)*

V É G E.

(III.)

KI LÉGYEN Ő?

VÍG JÁTÉK,
HAROM FEL-VONÁSOKBAN.

S R Ö D E R U T A N,
SZABADON FORDITOTTA NÉMETBŐL
K. B O É R S Á N D O R.

A SZEMÉLLYEK.

BARO ZASZLOSI. Birtokos Ur.

KAROLINA.)
VILHELM.) Gyermekai.

ŐBESTER ERDŐSI.

KAPITANY ERDŐSI. ennek testvére gyermeke.

SARA. Károlina baráttya.

SZEMÖDI. Vilhelm baráttya.

KELHEGYI. egy idegen.

ELSŐ FELVONÁS.

I. JELENÉS.

(Palotába.)

VILHELM. KAPITÁNY.

VILHELM. Emberségemre mondhatom kedves Kapitányom! te tsak annyit értesz a' szeretethez, mint én a' hadakozáshoz. Azt képzelni, hogy egy ifju, szép, és tsapodár Léánykát, a' millyen — jól meg-kell gondolni a' Húgom, sohajtások, és panaszok által meghessen nyerni — nevettséges gondolat! — Az eleven, tüzes Léánykákat, nem effélével lehet el-hodítani. — Utollyára-is, azt mondom azért néked, gondold-meg, hogy a' Húgom egy Léány.

KAPI-

KAPITÁNY. És az az egy, a' ki engemet bódoggá tehet a' földön.

VILHELM. És az az egy, a' ki leginkább nem illik te hozzád. Az Aprilisi idő félignyire sem olyan változó, mint ő. Mind guftusára, mind érzékenységeire nézve különös. A' félelmeiséget, emberséget, erköltses meg-pirulást, vagy egygyüségnek, vagy módoságbéli szükségnek nevezi. Egy eleven történetre sohajtoz, a' leg-szomorú bra pedig nevet. A' mire igen kell, nemet mond, és a' mire nemet várna az ember, igent.

KAPITÁNY. Derekasint le-rajzolád, úgy hogy semmit sem hízelkedél.

VILHELM. Ez az ő festése, már most a' tied következik. Te egy közép valami vagy, a' könnyü hívés, és gyanakodás között, a' ki a' mibe kételkedni kellene, el-híszed, és abban kételkedel, a' mit el-kellene hinni. A' ki minden ok nélkül szerető féltő lélsz, és viszont leg-kissebb meg-győződés nélkül le-tsenveded. Egy olyan gyermek, a' ki midőn szokott uttyát el-vezti, jajgat, kiábál, panaszkodik, és még-is soha tzéllját el-nem érheti.

KAPITÁNY. Nékem-is szépen hízelkedel!

VIL-

VILHELM. Jobbitsd-meg magadat Barátom! — Nem-is tudom, miképpen eshetik az, hogy a' szeretet, mely a' leg-félelmezebb állatot is meg-nemefíti, te benned ellenkezőképpen munkálkodik. A' fejrénépek valósággal kegyes, és szép teremtések, de tellyességgel nem tökéletelek. Leg-első kívánsága egy Léánynak: uralkodni, és szenvedéseket okozni. Probáld meg, tsudálj tsák egyget, mingyárt utálni fog — mutasd magadat nem utánna járonak, már vigyázni fog — vedd alája magadat, azonnal kegyetlenkedik te rajtad. Ha észre veheti, hogy ötet unalmasnak, vagy együgyűnek gondolod, azon szempillantásba elkezd minden próbákat követni, hogy néked tetsék, és tégedet győzedelmének szeke-réhez lántzollyan.

KAPITANY. Tehát a' le-kötelezés, és alázatofság nem innyed szerint valók?

VILHELM. Nem. Ezek helyett teszem én a' szemtelenséget, és ellenkezést. Ezen két tulajdonságokkal, ha jó alkalmatossággal él az ember, egy ora alatt többet vihet véghez, mint a' leg-nagyobb emberséggel éltendők alatt.

KAPITANY. Meg-lehet Vilhelm! hogy ezen te vad musikálásfodba eggyeztetés vagon;

gyon: de én már annyit énekeltem a' régi hangon, hogy semmiféle ujjat nem vehetek elé.

VILHELM. Na hát tsak rajta; folytassad te szomorú, bé zárt fülemile! éneklésedet. Én szabadon lévén, a' kalitzkán kívül, édesdeden fogom nevetni.

KAPITANY. Talám a' te Húgodnak észbéli hibája vagyon?

VILHELM. Éppen nints.

KAPITANY. Hogy tudjam én tehát, az ő hozzám való maga vifeletét, egy olyan bogárhaz, mint Szemödi, való le-ereszkedéssel meg-eggyeztetni? Egy illyen szemtelen alaton legény, meg-érdemli-é az ő tárfalkodását?

VILHELM. Éppen ezen tárfalkodása mutatya-meg az észit. Egy Léány mindent feltett tzeלבól tselefkzik. Ha maga körül egy bolondat szenved, bizonyoson mást azzal bolzfzantani akar.

KAPITANY. Felette el-köteleztél.

VILHELM. E' mellett, láddég azon bolondnak érdemei vagynak: Mert ő fokkal több szökéfecket tsinál, mint a' Húgam majma, többet fetseg, mint az ő Páperlije, többet hízelkedik,

kedik, mint az ő ölbeli kis kutyája, többet hazud, mint az ő szoba Léánya, és több elmélsége, 's elevensége van, mint az ő Kapitányának.

KAPITANY. Haggyuk ezt annyiba, hadd szólhassunk már réád. Hogyan áll a' te dolgod Sárával?

VILHELM. Jo leszsz. Már most hally erköltsefségeket felöllem. — De a' segittség nekem-is kedvesebb volna.

KAPITANY. Hogy, hogy? talám nehézségek adták elé magokat?

VILHELM. Egészsz halommal, a' melyeket bajasan irthatak-ki útamból, de hogy keresztül hafitak rajtak, bátorságom kezelségire fogadom.

KAPITANY. Hízem Sára tsak egy Léány.

VILHELM. Réá nézve az, de ha közelebről vizsgálja-meg valaki, akkor veszi észre, hogy nyakafságát ki-vévén, semmije lintsen neméhez illendő. Ő szép, a' nélkül, hogy azt tudná, nagy lelkü, a' nélkül hogy lenni akarna, eleven, bolondság nélkül, nemes, büfzkeség nélkül, és nyájos, gyengeség nélkül. Egy szóval ő —

KAPI-

KAPITANY. Ezer virtufakkal bíro, a' mellyeket te el-akarsz routani? — Eregy: mert egész ördög vagy.

VILHELM. És te szép vigasztalo.

KAPITANY. Ha ö, a' mint hallom nemes születésü, miért nem kívánod azon virtufokat benne, mint feleségedbe tisztelni, a' mellyektől külömben meg-akarad fosztani? — Vilhelm! néked meg-kell házasodni.

VILHELM. És holnap, holnap után magamat Strimfi kötőjivel fel-akasztani, úgy-é? hogy az ö érdemeiért, özvegyiségivel, mint a' leg-hízkeldebb jutalommal fizessék? — Nem Barátom! minekelötte ennyire mennék, el-ké-nék leg-alább vagy tizenkétzer a' Pámélát olvasni. — De hát ha kedves barátságos tanácsadom! ez a' Léány nem lenne jó születésü, és mint egy el-hagyott, ki-tétetett gyermek, jó neveltetésit, tsak a' történetnek köszönhetné?

KAPITANY. Ebbe az állapotba, éppen nemes lelke lehetne nagy tekintetbe, mely homályofságától forsának kapna méltoságot. Te gyönyörködni fogsz, ha ötet oly karba helyheztetheted, mellyet díszelíthet. Néked vagyond nevelésire nintsen szükséged — áldozd-fel azért, a' hazfontalan kevélykedéfi, a' szük-segü szürentsének.

VIL-

VILHELM. Ez igen heroicé van ki-gondolva. — Tehát minden útan módon, tsak házosaggyam-meg?

KAPITANY. Ha erköltses, igen-is. — Ha pedig a' te iránta való tudositásod hamis, ugyan mond-meg nékem igaz lelkedre, hogy valósággal ki légyen ö?

VILHELM. Ö egy testvére a' Gráciának, a' fellegekből húllatt-le, Zéfirusaktó! rengettetett, és Isten aszfzonyoktól szoptattatott. — Apropos! most juta eszembe, hogy ugy tetzik, az atyád testvére az Obesser, nem nézi rossz szemekkel. — Semmit sem vettél észre?

KAPITANY. Semmit sem. — Hifzem túl-is vagyok már az effeléken a' Bátyám. Lehet hogy az én, 's más izándékait akadályoztatni kívánnya, de ö maga tudom, hogy — —

VILHELM. Né jönnek az öregek! Menyünk-el előllek.

KAPITANY. Nem bánom, ugy sem látam még ma a' Húgodat.

VILHELM. Eregy hát, lásd-meg — ismét sohajtozzál, 's kétszégeskeggyél. (*ki-mennek*)

II. JELE.

II. J E L E N É S.

ZASZLOSI. OBESTER.

ZASZLOSI. A' mint mondam, az én fiam éppen olyan, mint egy meg-ehezett héjja — meg-engegyem-é azért, a' gyenge galambat tölle széjjel szaggattatni?

OBESTER. Légyen tsak tsendefen Barátom Uram! Az ifjuság forrosága, a' szenvedéseknek tüze, és azon vigyázás, mellyel hozzája vifeltetik, menthetik az ő tsintalanságait. Azon szempillantásokba, midön érzékenységein az okofság uralkodik, nemefen, és nagy lelkü módra gondolkozik. Ezen kivűj én Sára mellett kéfz vólnék ki-kelni, és érette jot állani, a' ki nem elégséges sem arról, a' mivel Méltóságodnak, sem a' mivel magának tartozik, el-felejtkezni.

ZASZLOSI. Kedves Obesterem! én megvallom, hogy ő egy derék, tsendes, és jól nevelt Léányka. — Én sokat tartok a' szépségről, de még többet a' virtusról. Hanem midön a' házofságról van a' szó — már akkor sokszor meg-esik, hogy az ember igen szép portékákat, felette drágán veszen-meg. — Egy kevés pénz a' szépséget ékefíti, és a' virtusnak

nak gyakorlására módat szolgáltató: de effé-
lén nem igen töri az én Urfim a' fejét.

OBESTER. Éppen annyit a' házofágon.
Az ő vonfzodása a' szabadsághoz, és Sárának
egyénesege, egészfen meg nyugtathatnák Ba-
rátom Uramat, — Az alatt beszéllen a' fiá-
val, tudakozoggyék tökéletesen az ő tutorsága
alatt lévő árvájának nemzettségiről, és kör-
nyülállásairól. Hogy ha azon ifiu fejrénep,
a' mint Vilhelm mongya jo születesü, 's szép
vagyonnal bíro, nints semmi több titokra
szükség. Ha pedig a' fia, a' ki-világofodáft
el-akarja háritani, már ugy az egészféz el-be-
lézt történetet tsak olybá vegye, mint egy
szándékának palástolására rendeltetett költe-
ményt, 's vigyázzon magára.

ZASZLOSI. Talám azt gondollya, hogy
közöttek még semmi nem esett?

OBESTER. Betsületembe fogadok, hogy
Sára olyan nemes gondolkozásu, a' milyen
szeretetre méltó: hanem igazán meg-valva, a'
rólla való történetbe nem sokat gondolak igaz-
nak. Hogy ajánlaná egy haldaklo testvér, il-
lyen szép, jól nevelt, és gazdag árváját, egy
ifiu ember gondvifelésibe? Hízfem ő báráttya
vólt — tudni kellett tehát, miképpen gondol-
kozik egy ilyen ifiu az alzfzonyi nemről. Ő
éjfé-

éjfélkor a' házához hozza, és mióta-itt van azon személy, senkinek nem írt, senkivel való ismerettségét nem kereste, senkinek még azt sem adta tudtára, ki légyen ő. — Egy olyan neveltetéssel, minden atyafiak, barátok, és ismerősek nélkül, a' nagy világba lenni — ez nekem igen idegen dolognak tetszik.

ZASZLOSI. Bíz az ugy-is van.

OBESTER. En nem tudom miért, de ezen személynek forsa iránt nagyon érzékeny vagyok; tegnap-is meg-nem álhatám, hogy nékie, gyanakodásomnak egy részit fel-ne fedezzem. Meg-ígértem, 's esküvéssel fogadtam nékie, titkainak magamba tartását — de minden feleletével tsak kétszégeskedésemet halmozta. Meg-pirúlt, könyvezett — még-is életembe fogadok, hogy ezen könyvtsepppek ártatlanságának áldozattjai.

ZASZLOSI. Akár hogy, 's mint, tsak ki kell nekünk titkat tanulni.

OBESTER. Bizonyoson: de félek, hogy már is igen fokot kéfedelmeztünk. — Oh! talám ezen szempillantások között esik kétszégbe egy Anya, Léányának el-vesztéséért, ki nyujtya karjait, és büntetésért esedezik az Egeknek el-tsabitojára. — Akármely virtusokkal tellyes teremtélt-is, el-tántorithat a' szertet.

ZASZ-

ZASZLOSI. A' már igaz. En-is fiatal korbomba egy néhányszor jártam így — de a' fi-am jö!

OBESTER. Annál jobb. Tudakozoggyék tőlle, azon kívül, hogy észre vehetné erre esett kézületit. Most pedig szolgálja. (*el-megy*)

ZASZLOSI. Patvar vigye ifiu fitzkoit! Örökké tsak fiakat kívánunk magunknak, pedig a' Léányok százfzorta jobbak, mert amazokkal nints annyi lelkünk, hogy bírhasfunk.

III. J E L E N É S.

ZASZLOSI. VILHELM.

VILHELM. (*észre nem veszi attydt*)

Ugy tsüggedez Amor Zéfirnek karjain,
Mint egy kis pillango ártatlan szárnyain.

O Ifiu! kövesd ennek repdeséfit,
Tifztellyed mindenbe édes gyügyegéfit.

ZASZLOSI. Te versfikász Vilhelm! Talám azt gondolod, hogy ez által jövedelmedet nevelheted?

M

VIL-

VILHELM. Ne tréfállyan kedves Uram Atyám! most igen nehéz idők vagynak, melyeket ha réám nézve, egy néhány száz aranyokkal könnyebbíteni nem méltoztatik, félek hogy Poéta leszfz belöllem.

ZASZLOSI. Mivel éppen pénzről beszélsz Fiam! hovâ gondoltad le-tenni Árvádnak pénzt? — Az Amsterdâmi Bânkoba leg-bâtorságofabb lenne.

VILHELM. (*meg-ijed*) A' Bânkoba?

ZASZLOSI. Igen, én ugy gondolkoztam. Az én pénz fizetöm ma délután hozzâm jö, beszélly vélle.

VILHELM. (*félre*) Ezen Capitâlis, nem fok interest hozna-bé.

ZASZLOSI. Na, hát nem felelsz, talâm meg-némultâl?

VILHELM. Nem kedves Atyám! — Szândéka igen jo, — böltsen ki-van gondolva. Az igaz, hogy az én Árvâm hafzna-is kivânnya, de talâm lehetne még-is — — Az egy való-ságos szép vagyon. — — Ismérte-é kedves Uram Atyám, Sârának testvér bâtyját?

ZASZLOSI. Nem.

VILHELM. (*magába*) Én sem. (*Attyâ-nak*) 'S nem ismérte hát ôtet? — Oh! egy
igen

igen derék, eleven, és jó idő töltő Ifju vala,
— fok gyönyörűséges orákat szerezhett volna.
Nem olvastam-e vagy egyszer az ő ver-
seit? — — Azt lehetett sajnállani, hogy a'
játzáshoz felette nagy hajlandósággal vifelte-
tett; mert különben, a' leg-kedvesebb múlat-
tságba valónak tartatott: hanem a' takarékos-
sághoz éppen nem értett; száz aranyat olyan
könnyen ki-adott, mint egyet.

ZASZLOSI. Mindeneknek előtte, szeret-
ném nevét megtudni, azon derék, de éppen
nem takarékos embernek.

VILHELM. Báro Lentsés.

ZASZLOSI. Lentsés? — Mingyárt meg-
hallalak, ha ezen nevet tellyes életembe hal-
lottam. — Hát miből állott az ő vagyonnya?

VILHELM. Három Jofzágokból, mellyek
közzül kettő nem igen jövedelmes.

ZASZLOSI. Mellyik a' Caput bonorum?

VILHELM. A' Caput bonorum? — Oh
kedves Uram Atyám! ennek vásárlása a' leg-
balgatagabb dolog vólt. — Ő azt vette vólt
Grof — — — el-felejtettem a' nevit, száz
ezer Forintan, pedig felit sem éri-meg. — E-
zen kívül öfi jofzága, az ő fok veztegetései,
's bolondságai által, ugy annyira meg gyen-

M 2

gitte-

gittetett, és el-pufztult, hogy én alig tudom magamat fel-találni, mi tévő légyek. *(félre)* Atkozott kérdések!

ZASZLOSI. Nevezd-meg leg-alább egy-néhány atyafiait, és barátait, ugy talám lehetne — —

VILHELM. Azok felette indulatos emberek, és mind a' szegény Léány ellen vannak. Az az egy okos tselekedete vala a' Battyának, hogy engemet halála oráján tutorának nevezett, és ezzel azon bóldogtalanoknak, rajta való uralkodása alól ki-szabadítá. — Kedves Vilhelmem! mongya vala nékem, kezemet szoritván, mindenre a' világon kényszeritelek, ezen ártatlant atyafiai mellől el-távoztatni, és ezért akarom én, hogy egyik-is az ő hól létit ki-ne tanulhassa.

ZASZLOSI. E' mind jo: de a' Jofzágok nevit, és fekvéfit akarnám meg-tudni.

VILHELM. Az ő jofzágai, jofzágok-is, nem-is. Miattam ezen szempillantásba el-süllyedhetnének: mert egy hafzontalan ember kezeibe vagnak.

ZASZLOSI. Talám el-temetve adofszággal? — Hól vagyon az a' hafzontalan?

VILHELM. Igazság szerint soholt sem kének lennie. Fogta magát a' gyalázatos, és
ollyan

olyan házofsági kötelező levelet koholt, mely szerint Sárának minden vagyonyát el-kell vefzteni, ha magát, hozzá férjhez menni vonagattya.

ZASZLOSI. De patvar vigye dolgát, hogy hijják eztet, vagy talám nints neve?

VILHELM. Nevezze édes Uram Atyám, a' minek tettzik, mert a' leg-utálatosabb-is igen jó réája nézve. De ha meg-kapom, tudom meg-emlegeti a' Magyarok Iftenit, és meg-fogja látni, hogy nem méltatlan tutor vagyok.

ZASZLOSI. Hallod-é Vilhelm! minden befzeded ugy hasonlít a' költeményhez, mint egy tsepp viz, a' másikhaz. E' mind hazugság, tsalárdság, és gonofzság. — Héj Fitzko! ha valahogy, egy betsületes ember gyermeket el-találtad tsábitani.

VILHELM. Hát ugy az Uram Atyám házához, és szemei eleibe hoztam vólna-é — hogy az ő birásába, és szándékaimba háborgattassam? — Valosággal ha ez így vólna, tsak egy bolondnak nevelésire lenne szorgalmatofsága fordítva.

ZASZLOSI. Tsak ez az egy, mentegethet-is tégedet valamennyire. De vigyázz magad.

gadra Vilhelm! mert bizon utánna járok én titkolódásodnak, a' mikor nem-is gondolnád, és akkor — — Többet nem szóllak, tsak utol-lyára-is azt mondom, félek hogy te nagy hüntzfut vagy. (*el-menyen*)

VILHELM. (*magába*) Nyomomba vadnak, utol akarnak érni. Talám bizon Sára árult-el? — Nem — ő nem másolja-meg szavát. — De az életembe fogadnék, hogy átkozott Húgomnak részesnek kell ebbe lenni. Eleit vészem én tsalárdságának; Szemödit hívom erre segítségül; mert ő bolond lévén, a' szokás szerint szereti a' tsalárdságot, és minden rendeletlenségen örvendez.

IV. J E L E N É S.

VILHELM. KAROLINA.

KAROLINA. Miért ugy el-gondolkozva Bási! mitsoda virtufok tárgyai mélységes andalodásodnak?

VILHELM. A' békéséges türés, mellyet akármely Férfiunak, a' ki nemetekhez tsatollya magát, ugyan meg-kell tanulni.

KAROLINA. Ez igen hasznos-is, és erre azt tartom, hogy Sára jobban meg-tanithat
tége-

tégedet, a' leg-nagyobb mái Böltselkedöknél.
 Ő meg-gyózi a' te okoskodásodat, a' nélkül,
 hogy szivednek valami reménységet uyujtsan.

VILHELM. Néked pedig Húgom! egész-
 fzen más modod vagy. Elébb reménységet
 adsz, és azután következnek a' békefséges tü-
 résbe való útasítáfok. — Meg-vallom szeret-
 ném, egy magyarázotol meg-kérdezni, mi
 végre vagynak a' tsapodárok teremtvé.

KAROLINA. Hát a' vagyok én?

VILHELM. Dehogy — Isten örizzen.

KAROLINA. Hogy még magyarázozho-
 ne kellefsék járnad, meg-fejtem én néked:
 Mint egy mesterség által készített gyümöls,
 a' kívánatos madárkák meg-tsalására, ugy
 vagynak a' tsapodárok a' bolondak, és szem-
 telenek szándékai fel-gerjesztéfeke, 's meg-tsa-
 lásokra nézve. — Na már, haszontalan te-
 remtéfekeknek lehet-é azokat nevezni, a' kiknek
 ily fontos tzéllyak van? — Hanem mond-meg
 te-is Bátsi! mi végre van, egy fejrénép lesö
 teremtvé?

VILHELM. Hát a' vagyok én?

KAROLINA. Dehogy — Isten örizzen.

VILHELM. Mit értesz te a' fejrénép le-
 sö alatt?

KARO.

KAROLINA. Már ez iránt az egész háznál mind meg-eggyeztünk, hogy az egy olyan ember, a' ki minden Léány után jár, és még-is egyikhez-is magát jó moddal kötelezni nem tudja.

VILHELM. Jól van. Már így hát azt kell mondanom, hogy mindenik szükséges a' máj világba. Valamint egyik állat a' másikat meg-eízi, így szolgál a' fejrénp leső a' tsapodárok veszedelmére; mert ennek látására minden erejeket el-vesztik, és úgy dőlnek ölébe, mint egy meg-boszorkányozott madár, egy nagy dühöskedő kígyóra.

KAROLINA. Ugyan úgy? — Be szerentsécsnek tarthatom így magamat, hogy te testvérem vagy.

VILHELM. Hálát-is adhattz ezért az Egeknek; mert különben régen oda lettél volna. — Mi eszerint meg-eggyezünk Károlina! én fejrénp leső vagyok, te pedig tsapodár. De tudod-é, kötelefségeinkre nézve mibe különbözünk egymástól? — Abba, hogy az alatt, míg te a' leg-derekasabb emberből-is Petit igyekezel tsinálni, én egy buta, félelmes Léányt, eleven, elmés személlýé fáradozom tenni. Most pedig sokáig ély, én Sárahoz menyek.

KAROLINA.

KAROLINA. Ugyé, kár hogy ö-is nem az, a' mi én?

VILHELM. Éppen nem. — Hanem a' mint látom a' Kapitány jö; tsak hamar Húgom! lássunk kötelefségünkhöz, te tsinálly belöle tökéletes Petit, és én Sárát palléroznj törekedem. Majd találkoznak, és akkor egymáshoz hasonlittyuk elömeneteleinket.

KAROLINA. Fogadom, hogy az enyim nagyobb lesz.

VILHELM. Attol magam-is tartok. (*kimegy*)

V. J E L E N É S.

KAROLINA. KAPITÁNY.

KAPITÁNY. (*köszönnén*) Lehetek hát valaha szerentsés, drága Kis-afszonykámát magára találni.

KAROLINA. Tsak szaporán Kapitány Ur! valja-meg nékem, fejrénp lesö-é? — Ezt szivemböl kivánnám,

KAPITÁNY. Sajnálom, hogy tsak ennyi tekintetet érdemlek. — Nem tudom, mire való ez a' kérdés?

KARO.

KAROLINA. Mert nézze, nekem az én tsapodárságom fokszor unalmat okoz; a' Bátyám pedig az mongya, hogy egy fejrénp leső, egyfzeribe meg-változtathat.

KAPITANY Én minden kiyánok lenni, a' mivel tettéfinek udvarolhatok.

KAROLINA. De hát ha ugyantsak a' vólna, mit mondana nekem?

KAPITANY. *(kezét tsokolja)* Semmit sem egyebet, hanem azt ezerfzer; hogy drága Kis-afzfzonykámát imádom, tsak azért lehellek, hogy szerethessem, és hogy minden fzerentsém, azon reménységre vagyon építve, hogy engemet-is vízfzont fzenvedni méltosztásék.

KAROLINA. Jól van. — Tsak tovább.

KAPITANY. Hogy réám vetendő lánztai, százfzorta betsefebek szabadságomnál, hogy tsak egy kegyes tekintete, vagy mofolyodáfa-is, bóldogságom kút feje.

KAROLINA. Jól van. — Tsak tovább.

KAPITANY. Szünnyék meg-tréfálni. — Ugyan Angyali Kárólinám! lehetséges-é örömit egy oly sziv kinnyának mezején legéltetni, mely a' leg-igazabb tífztelettel buzog?

Ha.

Ha tudná az én lelkemnek, belső részemben mi módon való fekvésit —

KAROLINA. Lelkének fekvésit? — E' talám a' Géografiához tartozik? — Tsak tovább.

KAPITÁNY. Kedvetlenek léfznek ezek a' hangok fülei előtt. — Talám — —

KAROLINA. Már gyanakszik! (*félre*) Jól menyen a' dolog. A' hafzon mind nevedik.

KAPITÁNY. (*fájlalva*) Ugyan megérdemlem -é, az ilyen velem való bánást?

KAROLINA. Már harágszik! (*félre*) Hová tovább, mind jobban!

KAPITÁNY. Nem tudom, mit szollyak többet drága Kis-afzfzonykám. — Azt tartom, más szerentsés hajlandóságát birhatni.

KAROLINA. Már félt-is! (*félre*) Minden petséttyeit látám az érzékenységnek — derekafint vagyok.

KAPITÁNY. Ugyan mivel tudtam én magamat méltová tenni tsufolkodására?

KAROLINA. Ezen gondolatot igen szépen lehetne versekbe ki-tsinálni. Éu pedig nagyon szeretem a' verseket, tud -é a' Kapitány Ur jókat készíteni?

KAPI.

KAPITÁNY. E' már-tűrhetetlen hofzfas Játék. Félek hogy el-fárad békeféges türelem.

KAROLINA. Hogy hogy Kapitány Ur! 's e' tsak játék vólna? — Ugy hát mind eddig nem igazságot beszélt? — Ilienem! be könnyű a' Férfiaknak, egy még nem fokát próbált hamar hívő Fejérnépet meg - tsálni.

KAPITÁNY. Bátorkodgyam - é egy fontos kérdéft támasztani?

KAROLINA. Tsak rajta, ma igen jó kedvem vagyon.

KAPITÁNY. Hát már örökös tárgya legyenek - é a' Kis - afzfonyka komázásának? — Nem láthatta - é eddig elegendő próbáit tiszteletemnek, 's alázatofságomnak? — Még sem akarja - é azon időt meg - nevezni, a' midön férje lehetővén, leg - fzerentsélebb emberré tétethetem?

KAROLINA. Oh én Istenem! mitsoda különös kérdéseket téfznek a' Férfiak. — Már én mindent határozzak - meg ma, a' mit még tiz elztendeig gondolhatok.

KAPITÁNY. (*Magában sohajtva*) Ez elég felelet!

VI. JELE-

VI. J E L E N É S.

A' VOLTAK. SZEMÖDI. későbbre VILHELM.

SZEMÖDI. Szerentsés jó reggelt Nagyságodnak! Jó reggelt Kapitány Uramnak-is. — En minden szeretet Isteneire esküszöm, hogy még az Éden kertyének szerentsés lakói idejektől fogva, ennél tökéletesebb pár embert nem szült a' természet.

KAROLINA. Éppen jókor jött édes Szemödim! Kérem tsinállyon valami tréfát: mert úgy meg untam magamat, hogy — —

SZEMÖDI. Nagyságod komázik.

KAPITÁNY. Ne várjon több mondáft, tsinállyon valami tréfát, vagy pedig magam mingyárt valóságot tsinálok. Miért vonagattya magát, ha egyszer parantsollyák. — En látom az iméntől fogva, mind azt tsinálok, anélkül hogy kívánta volna.

KAROLINA. *(nevet)*

SZEMÖDI. El-is élte tzéllját Kapitány Uram! mert né, már katzag.

VILHELM. *(béjön)* Na, 's na, 's mi foly vala?

KAPI-

KAPITANY. Tsak gondold-meg, ez az embertelen, nem akar egy Dámának engedelmelkedni, és valami tréfát tsinálni.

VILHELM. De Szemödi olyan roszszúl néz ki, talám egybe kaptak a' Kapitánnyal?

SZEMÖDI. Éppen nem.

KAROLINA. Igen, de én haragfzom magára.

SZEMÖDI. Az én Isten Afzf.onyom! — Bizonyofon álhatatlanságoméit. Igazsága vagyon, vétkesnek esmérem magamat. Én a' múlt télen sok Háznépekbe okoztam szerentsétlenségét: Atyákat tsaltam, Férjeket szomorítottam, és szerelmefeket kétségbé ejtettem. Ugy tettik mintha valamely árnyékba látnám az irtozatos következéleket, gyilkofságot — halált — menyköveket — égi háborút, 's egyéb efféléket. De akármí jöjjen, mindennek ugy meg-állak, mind egy tserefa.

KAROLINA. Bizony már ideje vólna, a' gonofzságoknak véget vetni. — Mondok én magának egy személyt, a' kit méltán választhat. *(Jug)*

VILHELM. *(a' Kapitánnyak)* Min gondolkozol Erdöfi?

KAPI-

KAPITANY. Én bizony a' magam offobaságán, hogy még ezen bóldogtalannak dolgán - is, bozfzankodni tudtam.

SZEMÖDI. (*a' sugásra*) Isten mentsen. Inkább ezen szép nem tagjaitól, mint megannyi gráciáktól el-hagyattatni, és örökösön a' fejérnépekről le-mondani kész volnék, hogy sem valaha ezzel nyájoskodnám.

VILHELM. Hát kit javasolt?

SZEMÖDI. Tsak gondollya-meg: azt az utálatos Kertész Kis-afszonyt, a' ki egészen belém bóldondúlt, és én tel'yességgel nem szenvedhetem. Sokszor sohajtoz előttem, kezemet szorongattya, és el-nem akar magától botsátani; én pedig ki rántam magamat mellölle, és inkább a' városnak más szegeletibe menyek, tsak üldözéseitől menekedhessem.

KAROLINA. (*félre*) Szentelen bolond! — Ugy - é bár Kapitány Ur, lehetetlen senkinek a' világon több észfelet birni, mint Szemödi?

KAPITANY. Én főképpen tsudállom emberségit.

SZEMÖDI. Oh! az emberség nem sokat hoz a' konyhára.

KARO,

KAROLINA. (*félre*) E' már szenvedhetetlen! — Kapitány Ur! nem tetszik-e velem jönni sétálni?

KAPITÁNY. (*karjára veszi*) Hogy is kérdezheti?

SZEMÖDI. Én is el-menyek.

KAROLINA. Nem szükség.

VILHELM. Maraggyan itt: mert beszédem van.

KAPITÁNY. Ha valami tréfát kell csinálni, mingyárt el-hivatom. (*Károlinával ki-menyen*)

SZEMÖDI. Szinte kétségbe esem, hogy nem követhetem!

VII. J E L E N É S.

VILHELM. SZEMÖDI.

VILHELM. Nékem most segítségére vagyok szükségem. — Tudom hogy nem azok közül, a' jó lelki esméretű bolondak közül való, a' kik betségre olyan erősen vi-gyáznak.

SZEMÖDI. Kedves Bárom! roszszul es-mér.

VIL-

VILHELM. A' mint vezsem észre az Ur; Polgár tárfai előtt nem igen jó betsületbe vagyok — én pedig sokat tartok személyiről. Az, hogy szegény igaz, de ha ebbe a' szempillantásba ötven arany kell, itt vagyok. *(egy érszényt ad)*

SZEMÖDI. *(el-veszi)* Alázatosan köszönöm grátziáját; de meg-vallom, egészen bámulásba vagyok; — Már hadd halljam, mit akar; csak az Istenért duellálást ne, mert én mind Polgár tárfainak szeretem, mind pedig Országom törvényeit tisztetem.

VILHELM. Azt tudom, hogy a' ~~verekedés~~ bē nem leg-jártafabb, de hát a' hazudzásba?

SZEMÖDI: Már annak mestere vagyok. Nem hiába tárfalkodtam én annyit Fejénpékkal.

VILHELM. Na hát halgassa-meg beszédemet. Azon szép, szerezetre méltó Léány, a' kinek én gondvifelője vagyok, annyira erőt vett szívemen; hogy bírása nélkül tovább nem élhetek. — Erre én ez előtt három holnapokkal akadtam; még pedig; igen különös történet által, és azon szempillantástól fogva költsönös szeretettel viseltetünk egymáshoz. Akkor hírtelenibe, nem tudtam másuvá telepíteni, hanem ezen épületbe, a' hól az öreg

N

Obe-

Obester örökké lelködik utánnam, a' Kapitány mind szüntelen morálizál, az Atyám mindenféle képpen gondoskodik irántam, és a' Húgom hasonlólak bánik. Ugy hogy nékem, vagy minden szándékomról le-kell mondani, vagy ötet hamarjába el-venni.

SZEMÖDI. Bizan nehéz választás. — Inkább igyekezzünk azon, hogy irtsuk-el a' háztól.

VILHELM. Az én gondolatom-is az, de hogy?

SZEMÖDI. Méltóságod hát nem az ő tutora?

VILHELM. Nem valósággal. Nékie esküvéssel kellett fogadni, hogy engemet annak mond: mert azt reméltem, hogy ezen nevezet alatt, leg-jobb időket tölthetek véle. De a' Húgamnak hozzája való barátságja, minden gondolataimat semmivé téfzi, és egy efféle betsületes embernek segítségé nélkül, mind én, mind Sára veszedelembe vagyunk.

SZEMÖDI. Ezt nagyon fajnállanám: de — — *(gondolkozik)* — Meg-van a' dolog! Ki-gondolám, mit tsináljunk. Tsak legyen tsendesen, és jo kedvel: mert egy ora múlva zavarának kell a' háznál uralkodni. En leflek a' tűz gerjesztő, és minden szegeleteknek leg-
retten-

rettentőbb égései között-is, kezébe szolgálta-
tom Sárát.

VILHELM. Hogy hogy kedves Szemö-
dim!

SZEMÖDI. Semmire se légyen gongya.
A' minázás már készen van; majd fel-kell
annak lobbanni.—Vagyon-é valahová igérkez-
ve ebédre?

VILHELM. Nem vagyok.

SZEMÖDI. Ugy hát leszfz szereintsém az
atany tzimernél vendége lenni, és ottan plá-
numomat elé beszélleni. Kisérem. (*ki-men-
nek*)

II. FELVONÁS.

I. JELENÉS.

(Kertbe)

KAROLINA. SARA.

SARA. Akármit mongyan nékem, de hogy a' Kis-aszfzony, a' Kapitányt szereti, olyan bizonyos, mint az, hogy most a' kertbe vagyunk.

KAROLINA. Én szeretem? 's ki-mondotta ezt?

SARA. Az a' szorgalmatofság, mellyel ötet mortifikálni igyekezik, és tulajdon szemei.

KAROLINA. Az én szemeim? — de hát az Istenért, hogy néznek-ki azok?

SARA. Éppen úgy, mint egy valakibe bolondúlt Léányé. — Oh Kis-aszfzony! énis
egy

egynéhányszor láttam magamnak, olyan tekintetet a' tükörbe, s' mindenkor dobogott szívem.

KAROLINA. Nézze-meg tehát a' mi farkunk különbségit: Maga egy mindeufelé tsap-pango Ifiut szeret, a' kinek jelenlétibe írtozván, önnön gyengeségitől tart: én pedig egy kemény katonát tartok bilintsbe, a' ki legkissebb intésemre-is rezket. Mindenikünk maga viselettyének haszna van. A' Kis-aszfonyt gyengesége előre vigyázová, engemet keménységem, minden veszedelemtől menté tetzen. — De hát ha kedves Sárám! azt mondam, hogy okofság az én Kapitánnyal való bánásam? — Nem de nem alatsónsággal vádoltatnám-é, különben tselekedvén?

SARA. Nem tudom miért: mert mind születélek, mind tehetségek egyenlő.

KAROLINA. Tehetségünk nem: Az Ober Erdőfinék el-idéztetése után, melyet egy duellálás okozott, tsak hamar meghala a' Kapitány Attya, és ezen ifiut az Atyám megszánván, velem, és testvéremmel egygyütt felnevelteté. Mihelyt ember kort ért, azonnal ajánlani kezdette nékem szeretetit, melyre való vélekedésemet én, ámbár igazán megvalva, semmi ellenemre nem vólt-is, hogy az

Isten

Isten teremtette, mind eddig tilkoltam. Ez előtt három hólnappal kegyelmet nyere az Obester, és ismét vizfza helyheztetéek Jofzágaiban, ugy hogy már az ifiu Erdőfire, a' kire mindene száll, igen szép Jofzág névén, nem hozzám való. Ha én most hozzája való vonfzodáfomat ki - jelenteném, mingyárt azt gondolná, hogy eddig ötet szégenységiért vettem-meg. De ebből semmi sem lesz — még várakozhatik!

SARA. Hát ugyannyira meg-van-é gyözödvé álhatatofsága felöl, hogy ö bofzfuságába tellyefséggel nem igyekezik, más tárgyat válaftani szeretetének?

KAROLINA. Sokkal jobban esmérem a' férfiakat, hogy sem ettöl tarthatnék. Mentöl többet kínozza öket az ember, mentöl durvábbul bánik velek, annál jobbak. Ollyanak, mind a' vad állatok, mellyeket éhség által lehet meg-szelidíteni.

SARA, 'S mind ollyanak a' Férfiak?

KAROLINA. Oly hangal kérdezi ezt, melyből jól látom, szeretné ha a' Bátyámat is hasonlonak mondanám, de vigyázzan magára kedves Sárám! mert ötet sem éhség, sem félelem meg-nem szelidithetik. A' ki po-
dig

dig nékie hiszen, az rokát teszen a' galambnak tutorul.

SARA. Akármely vad légyen-is, soha az én szivem másért nem fog vérzeni. Külömben-is igen fokkal tartozom nékie.

KAROLINA. Annál roszszabb! — Én azt mondom, fogaggya-meg az én szómat, válaszfa magának az Obestert, és haggya-el veszedelmes tutorát.

SARA. Ne kínozzan annyit azzal az Obesterral: mert el-higgye, velem semmi szövettsége nintsen, azan kívül, hogy az ő embert szerető szive, részt veszen különös környül állásu forsfomból.

KAROLINA. Az igaz, hogy az ifuság, és szépség igen különös környül-állások. — Ugy bizan! szinte el-is felejtém meg-olvasni egy levelet, mellyet ide jöttembe kapván, tsak a' zsebembe tevék. (*ki-veszi, 's olvassa magába*)

SARA. Bizan nagy meg-állás e' bennünk, hogy mihelyt egy levelet kapunk, egyszeribe fel ne szakaszszuk. — Tsak méltó lenne ki-tétetni a' novellába.

KAROLINA. (*az olvasás közben nyughatatlankodást mutat*)

SARA.

SARA. A' Kis-afszony változik — bizonyosan kedvetlen tudósítás.

KAROLINA. A' leg-nyilvánvalóbb a' világon, ha igaz.

SARA. Aggya hát az Isten, hogy igaz ne legyen. Hát ki-adta kezébe?

KAROLINA. Egy ismeretlen ember, 's azonnal azt mondván, hogy nem kell válasz, eltűnik előlem. (*ki szól*) Héj legény! — van-e valaki a' kertbe? (*Egy szolga befelől*) Itt vagyok Nagyságos Afszonyom!

KAROLINA. Tsak szaporán, küld ide Szemödi Urat.

SARA. Ugyan, mit tuggyak ezen nyughatatlanságból magyarázni?

KAROLINA. Vallya-meg nékem igaz lelkére — — Külömben miért szomorittsam-meg? Nem vagyok elég okos — igen hamar vezem valóságnak a' dolgot.

SARA. Már bennem-is nyughatatlanitogyanakodáft gerjeszt; mindenekre kényszeritem kedves Barátném! ne engedje-meg, azt gondolnam, töllem való tartozkodására, hogy igen fokát épitettem barátságán.

KARO:

KAROLINA. Azt foha se vélje. — Most is szeretem én magát, 's meg-fem fogok szünni foha is szeretni.

SARA. Bizzan-meg tehát titkába.

KAROLINA. Annyi mint az — légyen. Engedje-meg azért kedves Sárám! azt kérde-nem, van-e valamely olyan körül-állása életének, a' mely ha nyilvánosságá lenne, meg-pirulhatna?

SARA. Ha a' levél adott, ezen idegenítő kérdésre alkalmatosságot, hadd olvashassam-el.

KAROLINA. Ez meg-nem eshetik: de tsendessítse magát; mert valósággal nints sem-mi olyas benne, a' mi tekintetünket érdemel-né. Tsak reméntenül kapván, egy kifség az igaz meg-borzasztatt, de tudom én, hogy az efféle mutskolodásokat számba sem kell venni.

SARA. Oh! tehát el-veztettem az én ba-rátnémat. Mutskolnak engemet, és ő meg-foszt azon eszköztől, mellyel ki-menthetném magamat.

KAROLINA. Kegyetlen Léány! miért erőlteti a' dolgot? Ezen utálatos levélnek szerzője egy semmire kellő Ifiu. Halgassa-meg tsak, és bámullyan velem együtt, hogy efféle tsuda teremtések-is lehetnek. (*olvassa*) „Midön fel-nem tézsem nevémet, semmit sem
„várok

„várok a' Kis-afszony háládatofságától: ha-
 „nem jelentem, hogy Sára valósággal nem
 „az, a' kinek láttzik. Ő egy hizelkedő, és
 „a' Kis-afszony Bátyját fémmivé fogja ten-
 „ni. Az olyan Fejérnépek, mint ő, jól tud-
 „ják, magokra a' leg-nemesebb virtust palás-
 „tul venni, hogy annál bizonyosabban bóldo-
 „gulhassanak alatszon szándékjokban. Szemödi
 „talám bővebb rajzolatot tehet iránta; arról
 „ugyantsak meg-gyözödhetik, hogy mostani
 „tudostásom a' leg-bizonyosobb kutföböl szár-
 „mazik. Tudakozza-ki kérdezőskedése által
 „Sárától, ha vallyon Húga-é ő, egy olyan
 „emberséges embernek, a' ki Vilhelmnek ba-
 „rátya vólt.”

SARA. (*sírva*) Istenem! oda vagyok.

KAROLINA. Ne sírjan. Hízem én meg-
 vetéft, nem pedig könyveket akartam indita-
 ni. — Avagy háborithattya-é ezen gyalázatos
 irás lelkének tsendefségét?

SARA. Oh kedves Barátném! én-is vól-
 tam egy időbe olyan állapottal, melyben ár-
 tatlanságom által-is, önnön magamba talál-
 hattam erőt, a' harag üldözéseinek ellent ál-
 lani, de ez az idő el-múlt.

KAROLINA. Ne befzéllyen — én hízem
 hogy ártatlan, és — —

SARA.

SÁRA. Ne szollyan többet: mert meg-nem érdemlem. (*le-borul*) Nem Bátyjának gondviselése alatt valoja, nem az ő jó barátjának húga az, a' ki most itten a' Kis-afszonynak térdepelve oltalamért esedezik, hanem egy szerentséllen, a' ki születésitől fogva örökké, minden segítség nélkül nyomoruságba vólt. Én meg-tsaltam, a' Kis-afszouyt, és halgatásom által egy költeményt meg-erősítettem.

KAROLINA. Mit hállok? — Kellyen-fel. (*fel-emeli*) Meg-tsalt tehát engemet? — Már látom, hogy az ártatlanság, és igaz lelkiség, csak pufzta nevek a' világon.

SÁRA. Az igaz, hogy az én tsalárdságom büntetést érdemel. — De ha azon utálatos teremtés vagyok, a' kiről ezen semmire kellő levél szóll, többet egy orát se éllyek.

KAROLINA. Keményeggyék-meg; ne erefszze fájdalomnak magát, hanem befélje ki nékem forsát.

SÁRA. Nagy lelkü Barátném! én magam sem ismérem magamat; nem tudom, ki vagyok. Minden titkot egyedül Vilhelm magyarázhat-meg, ő tudja az én történeteimet. A' betsület arra fogja ötet kötelezni, hogy ma engemet ígéretem alól fel-szabadítsan, és oltalmazzan, — Oh! miért nintsen ő itten?

KARO.

KAROLINA. Kedves Sárám! leg-nagyobb bámulásba helyeztet engemet, nyomorúsága, bezéggye, és tartozkodása. — Ne rejtse el semmit előttem.

SARA. Nem lehet, és ez még inkább neveli fájdalمامat. Nékem esküvésem halgatóft parantsol, mellyet ha egy hibának fel-fedezésire nézve, meg-szegnék, ujra vétkezném. Tsak azt mondom, hogy az én szivem ártatlan; bár ha állapatom eddig elé áll-ortza alatt vólt-is, de belső tulajdonságom soha sem.

II. J E L E N É S.

SZEMÖDI. a' VOLTAK.

SZEMÖDI. Itt vagyok Angyali parantsolattyának áldozattyára.

KAROLINA. (*a' levelet mutatya*) Esmé-rié ezt az iráft?

SZEMÖDI. Emberségemre mondom, nem. (*félre*) Bizonyofon ö sem! (*nekic*) El-olvassam a' levelet?

KAROLINA. Olvassa-el, 's magyarázza-is meg.

SZEMÖDI. (*egy darab magába való olvasás után*) Még-róllam-is emlékezik! — Ki kérem

kérem kedves Anonimus Uram! ne elegyítsen efféle dologba (*tovább olvas*)

KAROLINA. Nézze-meg tsak jól, hadd lássuk, mit fog réája felelni?

SZEMÖDI. Én bizan tsak azt, hogy ha a' bofzorkányozáshoz értenék, egyfzeribe kimondanám irojának nevit: de ez töllem lehetetlen, tsak azt kívánnám tudni, miért iktata-bé engemet-is levelébe?

SARA. Ha valamit tud irántam az Ur, bátran mongya-kí; ne titkollyan-el semmit. Nem félek, hogy barátném tekintete előtt meg-kellefsék pirulni.

SZEMÖDI. Az ördög vigye-el az efféle ujság írokat, kik mind a' magok, mind az idegenek neveit el-titkollyák. — Már mi az, hogy „Szemödi talám bővebb rajzolatot te-„het iránta”? Éppen én tuggyam, az olyan titkokat meg-fejteni, a' mellyeket ő el-takar.

KAROLINA. Szemödi! ha valaha tekintetem eleibe akar kerülni, mongya-meg, a' mit tud: mert tudom bizonyoson, beízllett valakivel iránta.

SARA. Szollyan az Ur, mit tud, mit beízllett felöllem?

SZEMÖ.

SZEMÖDI. Valamit, a' mit meg-engeg-
gyen, hogy itt nem hozhatak elé.

SARA. Kis-afzfzony! ha ő még-is halgat,
egy haszontalan mutskolodo, a' ki semmit
nem tud.

SZEMÖDI. Jól mongya, hogy semmit nem
tudok, — semmit egyebet, egy kis hallamá-
fan kívül, a' mely már majd mindenütt kö-
zönségessé lett. — Az igaz, hogy a' levél ér-
telme egy kiség kemény, holott egy két gyen-
geség nem érdemel effélet.

SARA. Halgass. gyalázatos! — Károlina!
életembe fogadok, hogy ez a' semmire kellő
maga koholta a' levelet. — Igazságos Egek!
hogy kell nékem ezen motskot el-szenvedni.
(*egy zöld székre veti magát*)

SZEMÖDI. (*félre*) Nem roszul menyen
a' dolog.

KAROLINA. Mit tudjak gondolni? —
Ha igaz Szemödi! hogy maga egyet értésbe
vayon ennek szerzőjével, vagy éppen saját
munkája, azt kívánom, hogy a' szégyen, gya-
lázat, és lelki esméret mardosámai szüntelen
kinozzák. Ha pedig leg-kissebb környül állást
tud, a' mely nemzettségemnek kissebbségire
szolgálhat, beszélye elé minden félelem nél-
kül, 's bizonyos lehet háládatosságom felöl.

SZE-

SZEMÖDI. Töllem semmit ki nem tanul; mert én halgatok. Ebbe az egybe sem fenyegetés, sem kérés, nem teszen semmit előttem. Legyenek tsendefen Nagyságtok! gondollyák meg, hogy a' harag roszszul illik olyan szép ortzákra. — Alázatos szolgája. *(ki-menyen)*

SARA. Istenem! miért nem szolhatok én?

KAROLINA. Ugyan Sára! ha réa vehette magát engemet meg-tsalni, miért kéfedelmezik, betsületét védelmezni, és az én baráttságomnak meg-felelni? — Engedgyen az okoskodásnak, és szükségnek.

SARA. *(könyvez)* Nem tselekedhetem, ha a' leg-durvább módon, meg-nem akarom bántani kedves Bátyját, a' ki érettem lokat tselekedett.

KAROLINA. Mit tselekedett?

SARA. Azt sem fedezhetem-fel tettése nélkül.

KAROLINA. Jól van hát, Várákozzan addig, mig szükségesnek fogja tartani, véllem titkát közölni. Az alatt pedig meg-engedjen, hogy — —

III. JELE.

III. J E L E N É S.

VILHELM. (*bé-jö*) a' VOLTAK.

KAROLINA. Eppen jokor jöfysz kedves Bátyám! szükséges jelen léted. Mond-meg nekem, hogy ez a' te gondviselésed alatt lévő Sára, a' te jó barátod testvére, miért nem rajzolhattya-le nekünk maga állapottyát?

VILHELM. Miért sír a' Kis-afszony?

SARA. Nints eröm felelni, hadd beszéllye-elé a' Húga.

KAROLINA. Olvasd ezen levelet.

VILHELM. (*olvassa*).

SARA. Mingyárt fog ő szóllani, és reméllem Károlina! igazságot szolgáltat énnékem.

KAROLINA. - Azt igen-is meg-tselekszem: — Na Bátsi! — —

VILHELM. Utálatos szemtelenség! — Tudom hogy Szemödi, a' kit éppen szembe találék, örvendvén az efféle szomorú dolgakan, ezen levelet erőltette: mert ő jól ismeri Húgom! a' te könnyen hívésedet. De mingyárt ide hívam, és vagy vizsgálja mongya a' mit beszélt, vagy pedig érdeme szerint fogok véle bánni. (*tovább olvas*)

SARA.

SARA. Halgasson-meg elébb engemet. Én a' Kis-afszonynak értéfire adtam; hogy születésemre, 's tehetségemre nézve meg-tsaltam.

'VILHELM. Már ugy nem igen okoson tselekedett.

SARA. Az én betsületem ostromoltatik; a' Báronak kötelességibe áll aztat védelmezni. Ha eddig gyámolam vólt, mindenekre kényszeritem, ezután-is a' légyen. Mongya-meg a' Húgának, a' ki engemet eddig barátságára méltoztatott, hogy én szegény, szerentsétlen, de nem meg-vethető vagyok.

VILHELM. (*hidegen*) Felette sokat mondott. A' Kis-afszony tulajdon halzna meg-tiltya nékem, titkának ki-fedezéfit; maga vi-selettye pedig meg-tanít arra, mennyibe bíz-hassa magát az ember, egy fejrénepnek eskü-vésfire. — Tenéked Húgom! azt mondam, hogy ezen személlyel, a' leg-jobb móddal kell bán-ni; mert tiszteletének tsonkasága, engemet igen érzékenyül meg-fogna sérteni. Jusson eszedbe mindenkor az, hogy én az ö maga hordozásával meg-vagyok elégedve. Én azt soha meg-nem engedem, hogy ö a' mi házu-ka-t el-haggya, akármely gondolatokat-is szol-gáltassan néked a' te böltsefséged. Azt tartam értettél. (*ki-menéfit tetteti, de másfelől hátul meg-vonnya magát*)

O

KARO-

KAROLINA. El-mehettz: mert semmi feleletet nem érdemelsz.

SARA. Szerentsétlen fejem! hát illetén módon kell nékem a' Kis-afszony barátságát elveszteni?

KAROLINA. Légyen elébb önnön magának barátnéja, ezután bennem-is a' leg-nyájosabbat találja. De ezen szomorú bizonytalanságba, a' melybe engemet helyezettett, engedjen-meg, hogy tselekedeteimet gondolatimhoz alkalmaztatom. *(ki-megy.)*

SARA. Szegény el-hagyatott Sára! már látom, hogy böhsödtől fogva utolsó orádig, mind szerentsétlenségre vagy te-rendelve, és még-is Istenem! — nem szokhatom a' nyomoruságot. *(ki-megy.)*

VILHELM. *(el-jö)* Most érzem, hogy valóságos gonosztévő vagyok; még pedig, ezerszer vétkefebb, mint önnön magam képzeltem. Nyughatatlanságot, egyenetlenséget, és fájdalmat okozok nemzettségembe — minden érzékenység nélkül állom-ki az ártatlanságnak könyvhúllatásait, a' virtusnak szenvedéseit — 's mind ezeket, egy Léány bírása után való sohajtozásból tselekszem. Eddig büszkeségem, és betsületem, minden vétektől óltalmaztanak, — 's már egy Sárának meg-látásá-

tására gonofztévő levék. Fel-tett szándékom-ról le-nem mondhatok, mert szerentsém, 's szeretetem romolhatatlan gyámolai ennek, ugy hogy tsak egyszer gyözedelmeskegyem, kéz vagyok a' virtusnak egy templomat építeni.

IV. J E L E N É S.

SZEMÖDL VILHELM.

SZEMÖDI. Na hát hogy van a' dolog? én ugy gondolom, hogy a' magamét elég jól megtettem.

VILHELM. Szerentsés ki-menetelt reméllek: mert a' Húgom bizonyosan tellyes erejéből segittségemre léfzen.

SZEMÖDI. A' Méltóságod Húga?

VILHEM. Igen, meg-hagytam nékie, tellyességgel el-nem válni Sárától.

SZEMÖDI. Jo lefzfz, jo. De bizan hamarább ki-fzőkik ő az ablakan, hogy sem ebbe engedelmeskegyék.

VILHELM. *(félre néz)* Mit látok? — Sára az Obesterrel jár; én pedig nem hiszek annak a' vén Sasnak. Erre felé tartanak, bizonyosan ide jönnek. Rejtse-el magát Szemö-

O 2 di!

di! 's halgatodzék; mert nagyon kívánnám mostani bezzédjeket hallani, vágy meg-tudni.

SZEMÖDI. Miért nem akar maga halgatolni?

VILHELM. Mert én az Urat mindenbe Mesteremnek ismerem, a' kihez inkább bízom, önnön magamnál. — Vigyázzon azért édes Szemödim! én innen el-távozom, de ugyantsak a' kertbe maradok. *(ki-megy)*

SZEMÖDI. Meg-vallom, jó szível másnak engedtem volna azon rollémat, mellyet most itten kell játzsanam. De az átkozott szükség, illendöleg élni a' világon, keményebb minden fundamentumaimnál. — Patvar vigye! már itt vadnak, 's talám láttanak-is, de tudom én mit tsinálok, mert a' tulso fák között el-menvén, mingyárt hátaik megé kerülék. *(ki-menyen)*

V. J E L E N É S.

OBESTER. SARA.

OBESTER. Hogy hogy szép Léányka! hát ő maga bizonyította azon levélnek utálatos vádlásait?

SARA. Nem éppen, de vakmerősége, és halgatása, talám még többet munkálodtanak Károlinába, akármely vádolásnál.

OBÉ-

OBESTER. Ő tehát halgatott, és vonagatta magát egy ártatlannak ki-mentésitől?

SARA. Azt mongya vala, hogy fontos okok kötelezik erre. Már mi tévő légyek; háladatlanságra vetemeggyem-é, akarattya ellen tselokedvén?

OBESTER. Édes Léányom! ezen történetbe felette nemes vóltának gyűlölöje vagyok. — Károlina szereti; nékie hát mindent ki-kell mondani.

SARA. Oh kedves Obester Ur! ha a' dolog egyedül engemet illetve, régen szállattam volna.

OBESTER. Senkit közelebről nem illetve. Engeggye-meg nékem, mint attyának ugy beszélleni: Maga Barátnéját meg-tsalta, ez az egy hibája vagon, én azért meg-nem foghatom, hogy egy veszedelmes embernek erővel adott ígérete, miért akadállyoztattya ártatlanságának meg-mutatásába?

SARA. Ezen vallástételem szerentsétlené tehetné ötet — ötet a' kit én szeretek. Ő az én gyámolam, és Barátom vólt, a' mi, ha lenni meg-szünik, és el-hágy engemet, öfzve ronthattya ugyan szivemet, de azon halhatatlan érzékenységet, mellyel hozzája vífeltetem, soha ki-nem ólthattya lelkemből.

OBE-

OBESTER. (*magába*) Meg-hatottak szavai! (*nagyon*) Én semmibe nem kételkedem, de tuggya édes Léányom, hogy a' világ csak külső tekintetből szokott itélni?

SARA. Reméllem az idő mindent el-igazít.

VI. J E L E N É S.

A' VOLTAK. SZEMÖDI

(*bé-lépik, és a' Kuliffa között meg-áll*)

OBESTER. Nem vett-é valami barátságot észre közötté, és Szemödi között?

SARA. Sőt inkább mindenkor utálságot.

SZEMÖDI. (*magába*) Perfé!

OBESTER. De ha Vilhelm nékie semmit sem mondott, honnan tud ő hólmit?

SARA. Fel-nem gondolhatom.

OBESTER. Még egyet kérdek: Javafolta-é vagy egyszer Vilhelm, hogy ezt a' házat el-haggya?

SARA. Egyenesen soha sem: hanem fok-szor midőn különösön vóltunk, fajnálta hogy ide hozott.

OBESTER. Elég már. Tulajdonittsa kérdéseimet leg-igazabb, és nyájofabb barátság-
gam-

gannak. El-higgye, hogy az én szívem, mely nagyon érzi szerentsétlenségit, szolgáltató módát annak könnyebbitésire.

SARA. (*sírva*) Oh! miért lehet ezt nekem, csak könnyv hullatásaimmal meg-köszönni.

OBESTER. Légyen tsendefségbe. Ha Károlinának gyanuszkodását nehezen veszi, az én házam légyen menedék helye; én bennem egy oly atyát fog találni, a' ki az érdemet, betsületet, és virtust tudja tisztelni. Ha az én képzelődéseim igazak, reméllem nem sokára szolgálattára lehetek; csak bízza magát barátságomra, és emberségemre. (*más felől ki-enyen*)

SARA. (*magába*) Marad még-is egy Barátom, de vallyon Istenem! meddig? mert a' mostani romlalt világban minden szerentse, mint egy á'om, úgy el-szokott tűnni, csak a' nyomoruság állandó. — Oh békefégyes türés! te boldogtalanak nemes tulajdonsága! te Menyeyi ajándék! mellyet az Egek az el-nyomott ártatlanságnak ajándékoztnak, tsendefitted az én szívemet, és örizd-meg aztat, a' kétségbe eséstől. (*az Obester után menyon*)

SZEMÖDI. (*elé jő*) E' már jó ujság! Az öreg haláloson belé szeretett. — Ötet maga házához venni, atyai nyájossággal bánni — tudom

tudom én mi lesz ebből — az hogy, az atya majd szeretővé változik. Ez az ujság, még tsinál ma nékem 100 arany hafznat.

VII. J E L E N É S.

SZEMÖDI. VILHELM. majd OBESTER.

VILHELM. Ki-tanulhata-é valamit?

SZEMÖDI. Mindent egy fzőig. A' vén Sas egészzen belé bolondúlt, és amaz-is nem igen idegen tőlle. Azt mongya, hogy atya lesz; érti-é Méltóságod ezt a' szót Atya?

VILHELM. 'S a' Léány réa' állott?

SZEMÖDI. Talám nem egészzen. Azt felelé, hogy ő tsak könyvhúllatásokkal köszönheti. Erre az Obester valamit mondott, a' mit jól meg-nem érthettem, és ezzel el-mene, Sára pedig nagyon örvendett, még egy meg-maradott barátjának.

VILHELM. Alattomba való ember! (*kínéz*) Ismét erre felé kullag, 's ugy láttzik, valakit keres. Ne hogy egygyütt talállyan.

SZEMÖDI. Hát ha, én nékie jo emberinek tettetném magamat, nem volna-é az egy rendes idő töltés?

VIL.

VILHELM. Annak talám hasznos következe-
kezése is lehetne. Probálja-meg, adja értéfi-
re, hogy észre vette Sára iránt való szándé-
kát.

SZEMÖDI. Bizza tsak réám: mert nevet-
tséges dolog lesz ebből.

VILHELM. Tsak okofan. *(ki-megy)*

SZEMÖDI. Ha nem ismerném az Obe-
stert, nem lettem volna olyan kész erre, de
ő egy igen nagy flegmájú, minden elevenség
nélkül való egygyü ember, a' ki tsak pél-
da-beszédekkel él; már pedig a' fokot morá-
lizáló Katonától nem igen félek.

OBESTER. *(be-jö)* Eppen jo Uramat ke-
refem.

SZEMÖDI. Parantsollyan, mivel lehettek
szolgálattýára. — Én már valamennyire kép-
zelem a' dolgot. — Ugyan Obester Ur! hogy
mehete ennyire? A' szegény Vilhelm Urfi már
három holnaptól fogva törí ezen a' fejét, és
Méltóságod egy szempillantásba meg-
tevé szérenséjét — mint egy jartás, költes,
ravasz roka, a' mely szép lassan a' galamb
mellé sunyag, egy szokélt tetzen, 's
nyakán kapja.

OBESTER. Beszéllýen érthetöbbsen.

SZE:

SZEMÖDI. Hát nem ért? — Sainállom, mert egy olyan ifju, szelid galambból való-
sággal jó izü tál étek lehet.

OBESTER. Még-is érthetőbben.

SZEMÖDI. 'S olyan homájoson beszél-
lek én? — Bezzeg az Obester Ur nem igen
homályosan szokott Sárával beszélni: mert
azt jól meg-lehet érteni, hogy ha Karoliná-
nak gyanuskodását nehen vészi, a' Méltosá-
gad háza légyen menédék helye. — Hanem
én még-is azt jóvalolnám, szerezzen nékie-
más szállást, mert. — —

OBESTER. Most kezdem érteni.

SZEMÖDI. Egézfizen meg-fajnáltam azt
a' szegény kis galambat, olyan illetődett, és
éztékeny vólt, 's a' mi leg.fájdalmasabb, tsak
könyhúllatáfaival közönhetett.

OBESTER. Már egézfizen értem; min-
gyárt felelni fogok. Mivel pedig a' dologgal
kényesen kell bánni; jöjjen ide közelébb.

SZEMÖDI. *(meg-ijed)* Hogy hogy? 's
miért?

OBESTER. Arra vagyon nékem okom.
Másodszor-is mondom, jöjjen ide közelebb.

SZE-

SZEMÖDI. Engedelmet kérek, most nem múlathatok. *(félre)* Félek, hogy el-tettem magamat.

OBESTER. *(elibe-áll)* Már azt jelenthetem, hogy addig lesz itt, a' meddig nékem tettzik.

SZEMÖDI.. Hízzem — én — én — *(refzketni kezd)*.

OBESTER.. Mit refzket? — Az a' mód, mellyel egy semmi embert meg-fzoktak büntetni, nem hozza életit veszedelembé. Az el-tört tsontokat meg-lehet gyógyítani, és a' miatt tsendefen-ágyába halhat-meg. — Jo Uram! halgatodszatt?

SZEMÖDI.. Én Obester Ur? — de minek tart engemet?

OBESTER.. Egy semmire kellő gaz embernek. *(páltzát fog)* Most mingyárt valjameg, vagy pedig — —

SZEMÖDI. Instálom — instálom — ne hírtelenkegyék. — Én az igaz hallottam — hallottam valamit, de hízzem hallani nem vétek, 's én — nem tehetek rólla — hogy az én füleim messze szolgálnak.

OBESTER. Elég hosszak-is. — Felellyen tovább: mitsoda gyalázatos tselekedetbe részes?

szes? — szollyan, ne kényszerítsen arra, hogy keményebb módakhoz fogjak.

SZEMÖDI. (*félre*) Derék idő töltéff szereztem magamnak! (*nékie*) Én semmi gyalázatos tselekedetet nem tudok. Holmi aproságot miveltem ugyan, de ki tudná mind azokat eszibe tartani?

OBESTER. Na, én mingyárt-fegittségűt léfzek vallás tételének. — Hogy jött, a' subscriptio nélkül való levél Károlina kezébe?

SZEMÖDI. A' levél?

OBESTER. Felellyen.

SZEMÖDI. (*félre*) Lehetetlen ki-menekednem. (*nékie*) De Méltóságod ugy meg-szorit, hogy nem-ís tudom mit szólylak. — Hát ha meg-mondam?

OBESTER. Akkor bizza magát az én jó-ságomra.

SZEMÖDI. Hát Zászlófi Urfiért jot áll-é az Obester Ur? mert ha meg-tuggya, lessz nékem drága dolgam. — Igerje-meg leg-alább, hogy halgatni fog.

OBESTER. Semmit sem ígerék.

SZEMÖDI. Igen, de szerentsétlenség esik.

OBESTER. (*kargyához Rap*) Szolláffz-é, vagy mingyárt —

SZE-

SZEMÖDI. Az Istenre kérem — szóllak — de ha akármi történik, a' Méltóságod lelke ad számat. — Vilhelm dictálta nékem a' levelet, 's kért hogy azt Hugához külgyem.

OBESTER. 'S mi végre?

SZEMÖDI. Hogy nemzettségít Sára iránt gyanuba hozván, szép móddal a' háztól eligazittasék. — Láttya, e tsak gyermekség.

OBESTER. Ugy-é? — Te vóltál hát ez köze ezen gyalázatos probának?

SZEMÖDI. Meg-engeggyen kedves Obester Ur! én mindenre jo, szolgálatra termett vagyok: az ifu Záfzlofi pedig, ugy el-tudja az embert hódítani, (*félre*) kivált ötven arannyal! (*nékie*) hogy lehetlen nékie ellent állani. Helyheztesse tsak magát az én állapotomba, avagy valamely kitsinségnek végbe nem vite-lével, öfzve kell-é egy jo baráttal veszni?

OBESTER. Szentelen bóldogtalan ember! ha még valami kevés érzékenység lappang benned az emberség iránt, szálly magadba, és szégyeljed életedet. Bolond költésed szegénnyé, szegénységed pedig vétkeisé, és a' kettő utálatossá tettek. Jobbully-meg az emberiség be-tsületére: mert el-jö az idő, a' mikor mindenektől el-hagyattatva, önnön magadnak
fzen-

szenvédhetetlen lélsz, és mindenféle nyomorúságot, szükséget, gyalázatot, mint érdemes büntetéseidet, érezni fogsz. Ha pedig a' bletsület, és lelki esmérét, már semmit nem tehetnek előtted, vedd leg-alább a' félelmet eizedbe: mert azt mondom, reszkels még egyszer körmeim közzé akadni. *(ki-megy)*

VIII. J E L E N É S.

SZEMÖDI. azután VILHELM.

SZEMÖDI. E' valósággal szép része vala az ékefen szóllásnak. — Hogy az ördögbe tudám én, abba az emberbe ugy meg-tsalni magamat: soha többet a' mig élek, egy morálizáló Tisztnek sem hiszek. — Ugyan derék idő töltéft tsinálék magamnak! — Már mi tévő légyek, mit mongyak Vilhelmnek? imhól jö. Külömben mondok akármit: látom az igazságért-is, ugy ki-fizetének, hogy tudom a' hazugságért sem lehet másképpen. *(nagyon katzag)*

VILHELM. *(bő-jö)* Hofzfasatska vala a' beszélgetés. Az Ur látom nevet, 's pedig az Obesternek tekintetéből, semmi vidámságot nem nézheték-ki.

SZEMÖ.

SZEMÖDI. Ha! ha! ha! már ez ugyan mulattságos Jelenés vala. — Az Obester — —

VILHELM. Mit tanulhata-ki tölle?

SZEMÖDI. Oh! hogy nevellem-ki elébb magamat. Ha! ha! ha! — minden tikkát tudom a' vén Sasnak.

VILHELM. Na's — —

SZEMÖDI. Sokat bizatt réám: Leg-elébb, hogy Sárának egy szállást keressék. (*ki-néz*) Na, ismét hozza az ördög. Nem jo, hogy együtt találjan, hanem Méltóságod magais csak tudakozoggyék. Majd többet beszéllünk, most pedig alázatos Szolgája. (*ki-menvén magába*) Inkább éhel meg-halok, hogy sem többször feléjek jöjjenek.

VILHELM. (*sétálva*) Tehát minden igaz. — Fundamentumofak az én vélekedéseim. — De meg-álly öreg! olyan könnyen nem boldogulfz.

IX. J E L E N É S.

VILHELM. OBESTER.

OBESTER. • (*bé-jöven, kemény tekintettel meg-nezi*)

VILHELM. Mi ujság Obester Ur?

OBE.

OBESTER. Tsak az, hogy egy olyan ifiu ember, a' kinek emberségét senki kétségbe sem hozta, egy szép, nemes tulajdonságokkal tellyes Léányt, a' maga atya házához vivén, ottan betsületét gyanusá tenni igyekezik, és az, a' kinek az ő ártatlanságát védelmezni, és könyvhúllatásait meg-száraztani kellene, a' léány leg-alább való ellenségivel egybe-szövetkezik, aztat jó hiritől, nevitől, 's ártatlanságától meg-fosztani.

VILHELM. Ha itt van vége hallott történetének, ugy tsak felit tudja: mert az én leveledzöm azt-is írja, hogy egy öreg Katona Tifzt, a' kit ezen szép szerentsétlenség nyomorusága érzékenyit, nékie tellyes barátságát ajánlottta. Ma estve egy különös lakhelyre akarja vinni, hogy aprádanként hízelkedvén nékie, majd jótéteményeit a' lehetőségig meg-fizettesse.

OBESTER. Az Urfi meg-bánt engemet.

VILHELM. Valamint az Obester Ur engemet.

OBESTER. Mi által?

VILHELM. Sára által.

OBESTER. Mutassa-meg igazságtalanságomat, és mingyárt engedni fogak.

VIL-

VILHELM. E' tsak idő vesztegetés lenne, a' melynek én fok hasznát akarom venni. Tsak azt mondom: gondollya-meg, hogy sem ez a' kert, sem az a' ház nem az Obester Ur-é, következésképpen egyedül nékem van jussam, Sárát innen másuvá vinni.

OBESTER. Talám éppen rabaszfonyra? — Nintsen-é hatalmába, más gyámolt választani?

VILHELM. 'Ski lenne az a' gyámol? — az Ur? — Biz éppen, egy szegény madár, mely az ölyvnek körmeit kerüli, bátorságba lehet a' rokánál.

OBESTER. Ki-kérem, ne vagdalozzék. Beszéllyen úgy ve em, mint egy emberséges emberrel.

VILHELM. Mint egy olyan emberrel, a' ki egéltzen tettetésből áll, a' kinek ajakin igazság, 's böltsefség, szivébe pedig vétek lappang.

OBESTER. Tsendesítte magát az Urfi! ne kényszerítsen arra, hogy fel-hevülését egy különös móddal ofzlássam-el.

VILHELM. Tsendesítte elébb az Obester Ur magát. — Szeretném tudni, mivel bántottam-meg én Sárát? Hogy nyakamat a' házasság járma alá nem adni, és még-is bír-

P ni

ni akartam, az igaz: mert ez sok fejjérnépet
rendeletlenné, és sok férfit szerentsétlenné te-
het, de én házasságot soha sem is ígértem
nékie, következésképpen meg sem tsalódhatott.
— Az Oberster Ur, most magát gyámolának
mongya, tsak azért, hogy mentől hamarébb
arra vehesse, a' mitől örizni meg- eskütt.

OBESTER. Vigyázzon magára, ne hogy
békeféges türefem határain ki- lépjem. Az
Attya Urának háládatofsággal tartozom, de
ez meg nem fojthattya azt, hogy tetemes
bántódásomért elég tételt ne vegyek. Én Ka-
tona vagyok, kardot viselek, a' melyhez ha
hozzá kell nyúlnom, sajnállom hogy leg- jobb
barátomat, embertelen fiától meg- fojzom.

VILHELM. Nem sokat félek.

OBESTER. Talám jobb lefzsz, próbát
nem tenni, hát ha igen későre jönne meg- fé-
lelne. Hanem ha igazsággal bánt Sárával,
tselekedjék velem- is úgy: nevezze- ki azon
Pásquiusnak szerzőjít, mely Hugának küldé-
tett.

VILHELM. Talám réám gyanakszik? —
Pfüj! még tsak, azon gondolatot- is utállom.

OBESTER. A' tselekedetet kellene u-
tálni.

VIL-

VILHELM. Mind a' kettőt, és azt-is, a' ki ez iránt felöllem gondolkozni mérészél.

OBESTER. Nem gondolnám — inkább fél attól az embertől, és sem a' gondolatot, sem a' tselekedetet nem utálta.

VILHELM. (*kargyához kap*) E' már igen fok!

OBESTER. Haggyan békét a' kargyának, éljen azzal, más olyan alkalmatossággal, a' mely nem befeljenitti. Tanúlja meg tőlem, hogy egy alaton ember semmi titkot nem tarthat meg. — Éppen Szemödivel kellett a' Hugának iratni.

VILHELM. (*félre*) El-árult a' gaz ember! (*nékie*) Mit hazúdott az a' gyalázatos?

OBESTER. Ő nem hazudott, hanem megvallotta, hogy az Urü maga dictálta nékie a' levelet, oly véggel, hogy e' miatt Sárának az Udvarból útát adván, azután tetizése szerint bánhafsék velle. — Hát már e' nem tsalás? — egy ilyen alaton maga visélet, és fekete szándék — —

VILHELM. (*meg-hunyázkodik*) Folytassa tsak már az Obellier Ur beszédjét, halmozza szemre hányáfait. Jól érzem gyalázatomat,

és nem akarom, a' meg-alázódás alól ki-vonni magamat, mellyet érdelek.

OBESTER. Ugyan, hogy tudá, egy olyan ártatlan, nyájos, és jó szívü Kis-afszonnyal ezt tselekedni?

VILHELM. Tetézte tsak, tetézte fájdalmimat, minthogy nem menthetem tselekedetemet. — Ne szánnyan meg egy fzerentséltent, a' ki önnön magát utállja.

OBESTER. Mivelhogy meg-vallya hibáját, többet azt elé nem hozom. Most látom, hogy nem vesztett-el minden emberiséget, melynek a' meg-bánás petséttye. Tsak arra kérem azért, tegye mingyárt jóvá azt a' rozszat, a' mellyet kezdett.

VILHELM. De mit tselekedjem?

OBESTER. Azon igazságtalanságot, mellyet Sára iránt mivelt, igazán vallya-még, és ötet többé ne láfja.

VILHELM. Ötet többé nem látni! — Lehetetlen — inkább meg-halni. *(Könny veszni kezdvén, szemei törlésére ki-vefzi kezkhényőjét, és azzal egy levél ki-húll zsebéből)*

OBESTER. *(fel-vefzi)* E' látom nékem szóll.

VIL-

VILHELM. Meg - engedgyen nékem: ez előtt mintegy fél órával adá egy isméretlen, az Obester Ur kezeibe való szolgáltatás végett, mellyet nagy bódulásomba el - is felejtettem.

OBESTER. Ez meg - engedhető dolog.
(*ki - bontya*)

VILHELM. Most pedig alázatos szolgálja; el - menyek ki - sűrni magamat. (*ki - megy*)

OBESTER. (*a' levelet olvassa*) „Ha Obester Uramnak nemzettségének boldogsága, szívében fekszik, ha egy személynek romlását, a' ki valósággal fokát ér tekintete előtt, meg akarja akadályoztatni, minden haladék nélkül kövesse ezen levélnek vivőjét.” Ez különös dolog! talám az ölémet Kapitány Erdősit nem illetheti. — Már akármi légyen, utána menyek. Elég jót tselekvém most itten: mert ezen ifiut meg - jobbitám, és azon jó Léánykának Szerentsét enségit el - háritottam.
(*ki - menyen*)

III. FEJ.

III. FELVONÁS.

I. JELENÉS.

(Az első Fel-vonásbéli palotába.)

VILHELM: azután ZASZLOSI.

VILHELM. (*egyedül*) Istenem! mire vihetete engemet; büntetést érdemlő hajlandóságom. — Most látom, hogy a' vétek; mindenkor szégyent húz maga után. Szövettséget kötök, egy mindenek előtt utálságba lévő böl dogtalannal, hogy azon derék Oberstert megbántsam, 's tiszteletem tárgyát beistelenítsem. — Kedves Sárám! mint érzem én most szenvedéseimet — repülek — repülek a' te lábaidhoz, meg-vallani hibámat, és tégedet mindenből az egész világ előtt ki-tisztítani. — De mitsoda tsekély elég-tétel ez, egy olyan érzékeny meg-sértésért? — Van még egy, de
óh!

Óh! ennek választását, a' büfzkeség, és az emberek hibás vélekedése meg - tiltyák. — Hogy hogy! — mit mondok? — El-felejtsem-é, ne lássam-é, és el-veszessem-é ötet? — Oh! ennek tsak meg - gondoláfa - is kinez. Jövel Vilhelm! jövel, áldozd-fel tettzéfinek magadat, és ezen nagy lelkü léány végezzen forfodról. *(ki-menyen)*

ZASZLOSI. *(bé-jö, egy levelet tartván kezébe)* Ezek már gyönyörű dolgok! — Várj-meg Köjök! meg-tanítalak én tégedet, hogy kell az atyáddal bánni, most veszem észre, hogy egy lántz nélkül való Oroszlány, koránt sem oly veszedelmes a' háznál, mint egy ilyen perditus fitzkó. — Mit tudjak hirtelen tsinálni? — az expressus választ vár? — Már bizony tsak várjan, mert ez nem oly hamar igazi ható dolog. — — Szentelen gyermek! még tulajdon házamhoz hozza, de majd — majd el-igazítam én a' ti bajatokat.

II. J E L E N É S.

ZASZLOSI. OBESTER.

ZASZLOSI. Éppen jókor jö; a' mi mái vélekedésünk bé-tellyefedett. Tsak gondollya meg, az én jo mag fiam, érövel hozta vólt el.

el-egy helyről azon Léányt, 's engemet olyan perbe kevert, a' mely még femmivé tehet. — Olvassa ezt a' levelet.

OBESTER. (*olvassa*) „En Sárának Tu-
„tora vagyok, a' kit-is töllem a' Báró Uram.
„vizsza nem adja, ugy a' törvény úttyán fia
„erövel el-vitt. Ha azért ötet nékem kezdek
„dolgomhaz, és akkor meg-fogja Mélóságod
„tátni, mind jussamat, mind pedig vádolóját
„Kelhegyiben.” (*magáb. b.*) Kelhegyi! — Már
femmi kéttségem nintsen; alig tudom öröme-
met el-rejteni. — Isméri-é ezt a' Kelhegyit?

ZASZLOSI. E nem tartozik a' dologhoz:
hanem én mingyárt vizsza küldem nékie a'
Léányt.

OBESTER. Tsendesen, tsendesen. Előbb
meg-kell az embert halgatni, és Sára iránt
való hatalmát vizgálni. Azután ha helyyefen-
fog beszélleni — —

ZASZLOSI. Akár helyyefen, akár nem,
de én perlekedésbe nem elegyedem — Isten ö-
rizzen. A' Léány pedig lódúllyan.

OBESTER. Ne hirtelenkedjék Barátom.
Uram! Jobb lesz a' belső szobába bé-jönni,
és annak a' Kelhegyinek egy tzedulát írni.

ZASZ-

ZASZLOSI. Né hol jö Urú Uram, a' Kis Afzfzonznyal; mingyárt fel-olvasom öke-
meknek a' textuft.

OBESTER. Hadjuk-el most. Jöjjen irjan.

ZASZLOSI. Én nem bánom, réá állak,
de ha valami veszedelem származik, az Obe-
ster Uram lelke ad szamat.

OBESTER. Jo lefzsz, jó, tsak mennyünk.
(*el-mennek*).

III. J E L E N É S.

SARA, VILHELM.

VILHELM. Esdeklem szép Sára! ne tu-
dakozza tettemnek okát, hanem botsással-meg-
azt nékem.

SARA. Az igaz Báro Uram! hogy én,
egy minden fogittságtól el-hagyatott vagyok,
de az én tizta lelkem ki-potollya ezt nékem,
és egy oly fájdalmas meg-bántodásomnak em-
lékezete, nehezen törlődik-ki abból.

VILHELM. Halgasson-meg drágalátos Kis-
afzfzony!

SARA. Egy hafzontalan ember haragjá-
nak fel-áldozni, és alaton gondolattyanak
předául tenni engemet! — Én ugyan soha lze-
rete-

retetével nem hízelkedtem magamnak, de még-is ezen gyűlöfséget mivel érdemeltem?

VILHELM. Méltó vagyok akármely ról-
lam való tsekély gondolkozásra. Még-is el-
higgye azt nékem, hogy akkor-is midőn leg-
inkább meg-bántottam, határ nélkül-való vót
az én szeretetem.

SARA. Szeretete? — ne fertéztette-meg
ezt a' ízót. Az igaz szeretetnek mindenkor ne-
mes izándéka vagyon, és nem befelelti
nyájságának tárgyát. Azonban, én sokkal
tartozom Báro Uramnak, és akármely mél-
lyen légyen is szivem sebhelve, még-is ugy
érzi jótéteményeit, hogy azokat maga vise-
léttye el-nem felejtetheti.

VILHELM. Szeretetre méltó nagy lelkü
Fejérnép! mind tsak szégyenemet, és meg-bá-
náfomat neveli. — Ugyan igaz-é az, hogy
fel-tette magába, engemet el-hagyni?

SARA. Változhatatlanul. Lesz nékem
még egy Barátom nyomoruságomban, ha pe-
dig ettől-is meg-folztanak az Egek, meg-ma-
rad az én ártatlanságom, mely a' leg-nagyobb
szegénységet-is türhetővé teheti.

VILHELM. Istenem! e' már felette fok.
— Nem — *(lábaihoz esik)* oszlojak-el töl-
lem

Íem büfzkeség, és emberi szegény hibás ítéllet! mert ennyi virtus, mindenkor érdemel egy áldozatot. — Imé lábainál esküfzem, hogy semmi többé az én szerentsémet nem fogja akadályoztatni. Légyen nékem hitvefem, szivemnek, és minden vagyonomnak bírójá. Tselekeggye — oh! tselekeggye, hogy ezen nékem ajándékozott kedves kéz, erőfittse-meg; örökös bódogságomat.

SARA. Soha sem. Elöttem mindenikünk betsülete drága, és azt akarom, hogy ha eddig nyughatatlanságot okoztam-is nemzetségeknek, ezen válafztásával ujra meg-ne pirullyan.

VILHELM. *(fel-kél, és sohajtoz)*

IV. J E L E N É S.

A' VÓLTAK. KÁROLINA.

KÁROLINA. Szégyeljed magadat Bátsi! — A' Sára Tutora Kelhegyi itt vagyon, 's vélléd kíván szóllani.

VILHELM. Mit hallok? Kelhegyi! — e tehát még él? — Hálá légyen az Istennek, éppen jokor érkezik.

KÁROLINA. Azt tartom, ha meg-halगतod, nem így vélekedel. Mongya-meg már né-

nékem kedves Sárám! el-kell-e Barátnémat
vesztetni, vagy pedig csak egy tsalárd Kelhe-
gyi?

SARA. Nints semmi igaz jussa hozzám. —
A' Kis-afszony Bátya mindent meg-mondhat.

VILHELM. Ezen tettetett Tutor egy sem-
mire kellő ember; ugy hogy, nem annyira a'
virtusnak, mint az ő vétkes vóltának, kö-
szönheti Sára jo neveltetésit. — Majd el-fogsz
bámulni.

SARA. Imhól jönnek.

V. J E L E N É S.

A' VOLTAK. ZASZLOSI. OBESTER.
KAPITANY. KELHEGYI.

OBESTER. Már csak mütassa-meg Kelhe-
gyi Uram! julsát a' Léányhoz, és tudom Bá-
ro Zászlósi, el-nem fogja tartoztatni.

KELHEGYI. Ez-a' Léány, és ez az ő
el-tsábitója. (*Vilhelmre, és Sárára int*)

VILHELM. El-tsábitója?

KELHEGYI. Igen-is el-tsábitója — még
pedig erővel éjfélkor.

VILHELM. Tsak tovább — meg-halgotom.

KEL.

KELHEGYI. Reméllem, elégtételt-is szolgáltat. — Uraim! én mingyárt vizsgálva kívánom a' réám bízott árvát.

OBESTER. Bizonyítsa-meg hát elébb igazságát.

KELHEGYI. Ez az én árvám, és ez annak el-tsábitója — ez elég bizonyosság. Vagy ha még többet kívánnak, a' Tanács előtt mutat-hatok.

ZASZLOSI. *(az Obesternek sűgva).* Az Istenért, tsak per ne származzék; inkább vigye-el a' Léányt.

OBESTER. Sára Kis-afszony! isméri-e ezt az embert?

SARA. Sajnálom, hogy igen jól.

OBESTER. Mi módon lett jó Uram! tu-torrá?

KELHEGYI. Az anyja ákarattya által, a' ki halálos ágyába köté lelkemre. Örökké úgy szerettem, mint tulajdon gyermekemet, és atyai gondoskodással törődtem jó nevelé-sin. Ez előtt három hónappal éjféltájba, tsak bé-rontá ajtomat ez az ifiu ember, engemet keményen meg-sebesíte, és Sárát meg-ragad-ván, el-vivé. Mind e' mái napig hiába keres-tem; molt pedig réá találván, már vizsgálva ki-vánom.

vánom. Ha ide adják, meg-lefzek véle elégedve, ha nem pedig mingyárt meg-mútatóm, hogy szokta a' törvény a' tsábitókat, és gyilkofokat büntetni.

ZASZLOSI. E' már szép dolog Fiam Urarn!

SARA. Ne higgyen Méltóságod, mert bizony meg-tsalattatik.

VILHELM. Kelhegyi Uram tehát azt erőlti, hogy én ezen Kis-afszonyt minden ok nélkül erővel el-hoztam.

KELHEGYI. Igen-is, és elégtételt kívánok.

VILHELM. Fogadd-el hát ezt az én kezemből, semmire kellő tsalárd! (*kardat ránt*)

ZASZLOSI. Mit akarsz gyermek? (*megfogja*)

O. BESTER. Meg-állyon az Urfi, ne togya a' meg-bántást erőszakkal-is. Nékünk Sárát vizsgálza kell adni.

VILHELM. (*el-teszi kargyát*) Ebbe soha meg-ner u eggyezem.

ZASZLOSI. Igen-is vizsgálza adjuk — vizsgálza.

KAR OLINA. Ne foszszan-meg ezen egyetlen e gy Barátnémtól-is, kedves Uram Atyám!

SARA.

SARA. Méltóságos Uraim! könyörüljé-
nek én rajtam; ne adjanak engemet a' leg-hi-
bátabb embernek kezeibe. Halgassanak-meg
előbb, és ha hamissan fogok beszélni, örök-
re veszejsem-el kegyefségeket.

KAPITANY. (*Vilhelmnek*) Barátom! tö-
kéletesen hiszem, hogy ártatlan, és igazságot
hallunk szájából.

SARA. Még tizenkét esztendőös koromba,
meg-veve ez az utálatos engemet egy afzszony-
tól, a' leg-gyalázatosabb végre. Ezerfzer elé-
hozta ezt nékem, ezerfzer gondolta, hogy ezen
vásárlásán fel-épitheti julsát; sok esztendőig
üldözött szzeretetével, mind addig, mig utol-
lyára ellenkezéseimet meg-unta. Egy estve uj-
ra próbáihoz fogott — már el-kerülhetetlen
veszedelembe vóltam, a' midön nagy sikoltá-
somra, a' nemes lelkü Vilhelm Urfi bé-rohan-
ván, ki-ragada ezen tsudának karjai közzül,
's el-hozta egy olyan szzerentsétlenségből, a'
melytől leg-inkább írtodzik az erkölts.

KELHEGYI. Gyönyörű Román — való-
sággal jól ki-van-gondolva. Hiszem az az afz-
szony, a' kiröi szoll, a' dajkája vólt, a' kire
én magam bíztam vala.

SARA. Hazudsz böl dogtalan! Ez engemet
az ajtaja előtt talált, és mind addig nevelt,
mig tenéked el-adott.

VIL-

VILHELM. Hívásák tsak ide azt az afzonyt, ha még él: mert tudom ö-is ezeket fogja mondani.

KELHEGYI. Ezek mind hazugságok, és költemények; tsak arra tzelezók, hogy ketten az Urifivál-eggyet értvén, Sárát Tutorságom alól ki-vegyék. — Egy szó, mint száz, visszfa adják-é nékem ötöt, vagy nem? hadd vigyem fellyebb a' dolgót.

ZASZLOSI. *(az Obesternek sügta)* Aggyuk visszfa.

OBESTER. Mindeneknek elötte, halgastuk-meg azt az afzonyt, a' kiröl szó vad.

KELHEGYI. Nem bánom, de az itélő Birák elöött, a' hól látni fogjuk egymást. *(ki-mentyen)*

VI. J E L E N É S.

A' VOLTAK. KELHEGYI nélkül.

SÁRA. *(könyvez)*

OBESTER. Ne sírjan édes Léányom! ne félyen sen mit-is. Mi minyájan hitzszük ártatlanságát, és kéfzek vagyunk óltalmazására.

VILHELM. Az engemet illet, a' ki egyzsersmind tartozom nékie, azt az egy elég-té-telt-is meg-adni, a' mely hatalmomban áll.

ZASZ.

ZASZLOSI. Mitsoda elég-tételt?

VILHELM. Kedves Uram Atyámtól függ. Engedgye-meg nékem betsületemet helyre állítani, és Sárával való egyesülésemmel szerencsésé lenni.

KAROLINA. Már most ismérem az én Bátyámat. — Örvendem kedves Sárám! Légyen nékem Angyam, tudom Uram Atyám igent mond réája.

ZASZLOSI. Nem jól találta Léányom afzony! mert Ura atya bizan nemet mond. Azt engedném én meg, hogy Vilhelm egy születés, és tehetség nélkül való személyt elvegyen, és a' mi nagyobb olyant, a' ki miatt én egy vezzedelmes perbe keveredhetem? — Nem — ez lehetetlen. Hanem ha a' Kis-afzony vallástétele igaz, gondom lesz személye iránt, de a' házolságról ne álmodozzék.

SARA. Ne félyen Méltóságod, tudom én mivel tartozom állapotjának.

ZASZLOSI. E' helyesfen vala mondva.

KAROLINA. De jobb jutalmaztatást érdemelt volna, ugy-é Obester Ur?

OBESTER. Mind a' Vilhelm ajánlása, mind Sárának maga vonagatása igen nemefek: de bizan az én Barátomnak végzése-is okos.

Q

VIL-

VILHELM. Hogy hogy Obester Ur?

KAPITÁNY. Báro Záfzlofi! ne ellenkezék ily némes lelkek szerentséjivel, 's engedje-meg nékem, egy vélekedéft mondani. Mikor az embernek elege vágyon, kitsinségnek kell akkor annak szaparitásának tettzeni, egy szép Feleségnek bírhatása mellett. Engedje-meg ezen ifiu Erdőfinek, egyedül Károlina által bóldogulni, és minden ki-házafítását adja ezen némes tulajdonságu Kis-afzfonynak. A' Bátyám helybe hagyását reméllem, meg-nyerem.

KAROLÍNA. Illyen minden hafzon keresés nélkül való szándék meg-vallom nagyon érzékenyit, és soha Kapitány Uramnak egy gondolattyát-is, ugy mint ezt, a' magaméhaz nem hafonlithattam.

SARA. (*a' Kapitánynak*) Érzem joságának betses vóltát, de én azt el-nem fogadhatom. Nem akarom, hogy az én jól-tévömnek (*Vilhelmre mútat*) nyájofságát pirulás, és megbánás jutalmazta.

OBESTER. Nemes jo Léányká! — Vilhelm Urfi! gyözögyék-meg már most az iránt, hogy engemet hibásan esmért. Magát pedig kedves Barátom Záfzlofi! én-is különösön kérem, eggyezzék-meg ezen párosodásba. Igérem,

rem, hogy Sárát szerentséjire nézve, hasonlo-
vá téfzem a' fiához.

ZASZLOSI. Ez igen nemes gondolat, de
az ő születése — —

OBESTER. Az ő születése? — Oh Sára!
Sára! (*Vilhelmnek*) Láttya az Urfi, mennyit
vádola engemet, hogy én igen nagy részt ve-
szek ezen gyermeknek forsából; jelentem az-
ért, hogy nem hibázott. Igen-is részt veszek,
még pedig úgy, mint egy valóságos atya.
(*meg-öleli*) Szerelmes Gyermekem!

SARA. Mit hallok? én — —

MINNYAJAN. Lehetséges-é?

OBESTER. Meg-engedgy kedves Léá-
nyom! hogy szivedet próbálni akarván, szen-
vedni engedtelek?

SARA. Az én atyám?

ZASZLOSI. Meg-foghatatlan dolog!

OBESTER. Halgassatok-meg Barátim!
Az az alacson afzfzony, a' kiről Sára beszél-
lett, az ő dajkája vólt; a' kinél én ötlet egy
szép summa pénz, és drága kövek mellett
hagytam vala, midön szerentsétlen duellálásom
miatt hazámból ki-mentem. Egy néhány esz-
tendők után, halálát jelenté Léányomnak, az
afzfzony: maga pedig meg-változtatván ne-
vit, el-bujdosott Barátaim tudakozása előtt.

SARA.

SARA. (*meg-öleli*) Hát mitsoda szeren-
tsés történet által — —

OBESTER. Az imént egy isméretlen le-
vélbe arra kérettetém, hogy annak hozóját
fietve kövessék; utánna menvén tehát, találék
egy lelki esméretével, halálos ágyába küzkö-
dő aszszonyra. Ez éppen a' dajka vala, a'
kitől minden környül álláfokat, a' maga, és
Kelhegyi gyalázatos tselekedeteivel együtt
meg-tudék.

SARA. Oh Isteni gondviselés!

OBESTER. Tsupán ez hozhata kedves
Léányom! vízfza, atyád karjai közzé. — Há-
lákat adok néked én Istenem! hogy ötöt nem
csak meg-kaptam, hanem minden kísértetej
között-is, annyi nemes tulajdonságokkal tel-
lyesnek, és szerentsétlenségibe, oly álhatatos-
nak találtam; mert ez — ez már az igaz böl-
dőség.

SARA. (*lábaihoz esik, azokat öleli, és ko-
zit tsokollya*) Kedves drága Atyám! — ez az
egy nevezet, egéssz életem nyomoruságait el-
felejteti. — Mivel tudjam en már örömemet
ki-jelenteni, midön nem csak kedves Atyám,
hanem egy jo Bátyám-is vagyok. (*fel-kél*)

KAPITANY. Öröndem, hogy ilyen Hú-
gom lehet.

SARA.

SÁRA. Tudom nem inkább mint én, a' ki egy ismeretlenségibe-is ugy annyira hozám le-ereszkedő, és nemes meg-fzabadito atyámfiaival ditsekedhetem.

VILHELM. Drágalátos Sára! tégyen engemet is magához méltová. Ajándekozzan-meg kedves kezével.

OBESTER. *(által-adja)* Itt vagyok Fi-am! Minthogy már tudhattya, ki légyen ő, ajánlom örökös birását. Óltalmazza azon virtufokat, mellyeket tulajdon maga próbált-meg.

VILHELM. Tellyes életem arra lesz forditva, hogy nyájofságát, joságát érdemellyem.

KAROLINA. Édes Barátném! ez az egyben köttetés nékem büszkeségem, Testvéremnek pedig szerentséje léfzen.

ZASZLÓSI. *(kezét fogja)* Vegye már tölem-is idvezlésemet, és atyai áldáfomat kedves Léanyom! — Aldott légyen az Ilten, hogy már perlekedéstől nem félhetek.

SÁRA. Mindenfelé buzgo alázatofsággal közfönöm indulattyokat. Károlinának pedig azt mondom, hogy magától függ, a' mi szerentsénket tökéletessé tenni. Jutalmaztassa-meg, Kapitány Erdöli Bátyám állandóságát.

KARO-

KAROLINA. Minthogy ez által még egy közelebről való Juff nyerek barátságához; annyi mint az, leg-alább módiból férjhez mennek. — Imé Kapitány Uram! itt vagyok a' kezem. Tsak szaporán fogadja-el; ne engedjen sok'időt a' gondolkozásra, mert még megbánhatnám.

KAPITÁNY. (*kezét sűrűn tsokollya*) Végye ezen tsokokat, mint' hőtig tartó szeretemennek, vagy is mondom imádásomnak tsalhatatlan petséttyeit, leg-hofzszafabb közfőntem helyett.

ZASZLOSI. Kedves Gyermekeim! légyen örökös a' ti meg-elégedétek; ezzel tehettek engemet leg-szerentsélebb atyává.

VILHELM. Az én drága Sárám, meggyőzött engemet mind arról, hogy a' példák, és uralkodó erköltek semmi vétket meg-nem jobbitanak, mind pedig arról, hogy a' szereket örömit, hiába keresi valaki, az ártatlanság el-tsábitásában.

V E G E.

